

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Erfaringer med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper i FGU

Indhold

Indledning	5
Formål og metode	5
Resume af hovedresultater	6
Brug af læreplaner og fagbilag	8
Brug ved planlægning og gennemførelse af undervisning	8
Kendskab til læreplaner og fagbilag	12
Manglende konsistens og ensartethed på tværs af læreplaner og fagbilag udfordrer anvendelse	15
Opsamling	15
Faglige mål og niveauer	17
Antallet af faglige mål	17
Fortolkning af de faglige mål og indhold	18
Målene og niveauerne opleves som for høje til eleverne	21
Udfordringer ved at indplacere eleverne på niveauerne	24
Udfordringer ved at tilrettelægge undervisningen til de faglige mål på alle niveauer	26
Opsamling	28
Prøver og bedømmelseskriterier	30
Forskelle mellem almene fag og faglige temaer ved prøver	30
Sammenhæng mellem faglige mål, bedømmelseskriterier og undervisning	31
Fortolkning af bedømmelseskriterier og betydning for prøverne	34
Opsamling	36
Didaktiske principper	37
Fokus på og fortolkning af didaktiske principper	37
Institutioners arbejde med didaktiske principper og omsætning i praksis	41
Udfordringer relateret til de didaktiske principper	42
Opsamling	45
Samarbejde og roller på skolen	46
Sparring om læreplaner og fagbilag	46
Samspil mellem fag og fagligheder i undervisningen	46
Lederes understøttelse af arbejde med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper	48
Opsamling	49
Litteratur	50
Metodebilag	51
Undersøgelsesspørgsmål	51

Spørgeskemaundersøgelse	51
Casebesøg og interview	52
Figurbilag	53
Baggrundsspørgsmål	53
Læreplaner og fagbilag	58
Prøver og bedømmelseskriterier	73
Didaktiske principper	76

Indledning

Formål og metode

Denne erfaringsopsamling har til formål at bidrage til en dybere forståelse af, hvordan læreplaner, fagbilag og didaktiske principper anvendes og opleves af lærere samt ledere i FGU. Erfaringsopsamlingen giver indblik i erfaringer med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper blandt lærere og ledere i FGU. Herunder undersøger erfaringsopsamlingen, hvordan lærere og ledere i FGU opfatter og anvender læreplaner, fagbilag og didaktiske principper i forbindelse med undervisning samt prøver i FGU.

Undersøgelsen er gennemført via en spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU og casebesøg på fire FGU-skoler, hvor der er foretaget interviews med lærere og ledere. Denne tilgang er valgt med henblik på, at spørgeskemaundersøgelsen skal give et bredt indblik i erfaringer med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper i FGU, mens interviewene kan bidrage til at nuancere og underbygge fundene fra spørgeskemaundersøgelsen. Dertil skal interviewene give et indblik i, hvordan ledere i FGU forstår og arbejder med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper.

I denne rapport sammenfattes og analyseres resultaterne fra både spørgeskemaundersøgelsen og interviewene.

Casebesøg på FGU-skoler

Der er gennemført kvalitative casebesøg på fire FGU skoler. På casebesøgene er der foretaget kvalitative interview med i alt 19 lærere (hhv. 10 faglærere og 9 almenlærere) og 5 ledere.

Lærerinterviewene er gennemført som semistrukturerede gruppeinterviews med 2 til 4 informanter, hvor lærerne som udgangspunkt var delt op efter, om de underviser i almene fag eller faglige temaer. I lærerinterviewene er fokus på, hvordan lærere i FGU anvender læreplaner, fagbilag og didaktiske principper i forbindelse med planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning samt ved prøver. Dertil er et særligt fokus på, hvilke udfordringer lærerne møder i forbindelse med dette arbejde.

Lederinterviewene er gennemført som semistrukturerede enkeltmandsinterviews med den pædagogiske leder på den besøgte skole (dog blev ét interview gennemført med to ledere samtidig). I lederinterviewene er fokus på, hvordan ledere arbejder for at understøtte skolens samlede arbejde med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper. Dertil er fokus på ledernes rammesætning og feedback i forhold til undervisningen på skolen.

Spørgeskema

Der er udsendt et spørgeskema målrettet lærere, der varetager undervisning i FGU. Formålet med spørgeskemaundersøgelsen er at belyse, hvordan FGU-lærere bruger de didaktiske principper, læreplaner og fagbilag til planlægning, gennemførelse og evaluering af deres undervisning samt ved prøver. Dertil er der i spørgeskemaet fokus på at afdække, hvilke udfordringer lærerne oplever ved arbejdet med læreplanerne og fagbilagene samt lærernes vurdering af fagligt indhold og niveauer i de praktiserede læreplaner, fagbilag og didaktiske principper.

Spørgeskemaet er udsendt som invitationsmail med et link til alle 27 FGU-institutioner, hvori der henstilles til en videresendelse til institutionens lærere. Undersøgelsen blev gennemført fra d. 15. januar til d. 21. februar 2024. Spørgeskemaet er besvaret af 251 respondenter, hvoraf 204 har gennemført hele spørgeskemaet. Da der er omkring 2000 undervisere i FGU svarer dette til, at ca. 10% af lærere i FGU har besvaret spørgeskemaet¹.

For en mere udførlig beskrivelse af metoden bag undersøgelsen, udformningen af spørgeskemaerne samt styrker og begrænsninger henvises til metodebilag.

Resume af hovedresultater

- Læreplaner og fagbilag bruges særligt i forbindelse med prøver og ved planlægning af undervisningsforløb samt temaer. Ved planlægning af undervisning er det særligt afsnittet "faglige mål og fagligt indhold", som lærerne orienterer sig i og tager højde for.
- Der er delte holdninger blandt lærerne til, hvorvidt læreplaner og fagbilag er nyttige som planlægningsredskab for deres undervisning.
- Omkring halvdelen af lærere (49%) svarer, at der er et passende antal faglige mål. Samtidig finder et stort mindretal (38%), at der er for mange faglige mål, hvilket indebærer, at de må prioritere mellem målene, fordi det er urealistisk, at eleverne opnår dem alle.
- Størstedelen af lærerne (65%) svarer, at de faglige mål er lette at forstå. Både lærere og ledere oplever, at læreplanerne og fagbilagene giver et stort rum for fortolkning. Nogle lærere ser det som en styrke, der giver autonomi, mens andre finder det ukonkret og savner en højere grad af tydelighed i de faglige mål. Samtidig beskriver lederne, at de har en opgave i at oversætte, hvad der konkret skal forstås ved de enkelte niveauer og de faglige mål.
- Almenlærerne fortæller, at undervisning i det samme fag opleves grundlæggende forskelligt alt efter, hvilket spor der undervises på. Det beskrives herunder, at niveauet i de almene fag generelt er lavere på pgu end på agu. Der udtrykkes i den forbindelse frustration over, at læreplanerne ikke tager højde for disse forskelle.
- Ifølge flere lærere kan det være svært at vurdere, hvilket niveau den enkelte elev befinder sig på, eftersom der er meget få elementer/målpinde, der tydeligt adskiller niveauer fra hinanden. Samtidig gør elevernes meget forskellige niveauer det svært at tilrettelægge undervisningen. Desuden oplever mange lærere, at de beskrevne faglige niveauer er for høje i forhold til elevgruppen. Dette kan skyldes, at elevgruppen er blevet svagere siden FGU blev etableret, men potentielt også at beskrivelserne af målene og niveauerne bliver tolket som højere, end det har været intentionen.
- Lærere og ledere efterspørger, at begreber bruges ensartet på tværs af fag og faglige temaer.
- Både lærere og ledere giver udtryk for, at forskellige tolkninger af fagbilag og læreplaner kan lede til uenigheder mellem eksaminator og censor i prøvesituationer samt et uensartet niveau på tværs af FGU-institutioner og FGU-skoler, da der er et stort rum for fortolkning af bedømmelseskriterierne.

¹ Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Børne- og Undervisningsministeriets registerdata.

- Der er et ønske om at læreplaner har større sammenhæng mellem faglige mål og bedømmelseskriterier, fx når det gælder skriftlighed i danskfaget.
- Lærerne har særligt tre didaktiske principper i fokus ved planlægning af undervisningen. Det drejer sig om 'inkluderende læringsmiljø', 'tydelig struktur' og 'differentiering'.
- Flere lærere finder antallet af didaktiske principper udfordrende, og de oplever, at elevgruppen og den omskiftlige hverdag på FGU kan gøre det vanskeligt at efterleve principperne til fulde. Der er dog også en bred enighed om, at indholdet i de didaktiske principper karakteriserer god undervisning, mens nogle anser principperne som en naturlig del af at undervise.
- Flere lærere og ledere efterspørger yderligere eksempler på, hvordan et undervisningsforløb eller en portfolio, der lever op til krav i læreplaner og fagbilag, ser ud. I forbindelse med ønsket om flere eksempler fortalte flere lærere, at en række af eksemplerne i de nuværende undervisningsvejledninger er urealistiske, da der eksempelvis lægges op til aktiviteter uden for skolens område, som en stor del af eleverne ikke er i stand til.

Brug af læreplaner og fagbilag

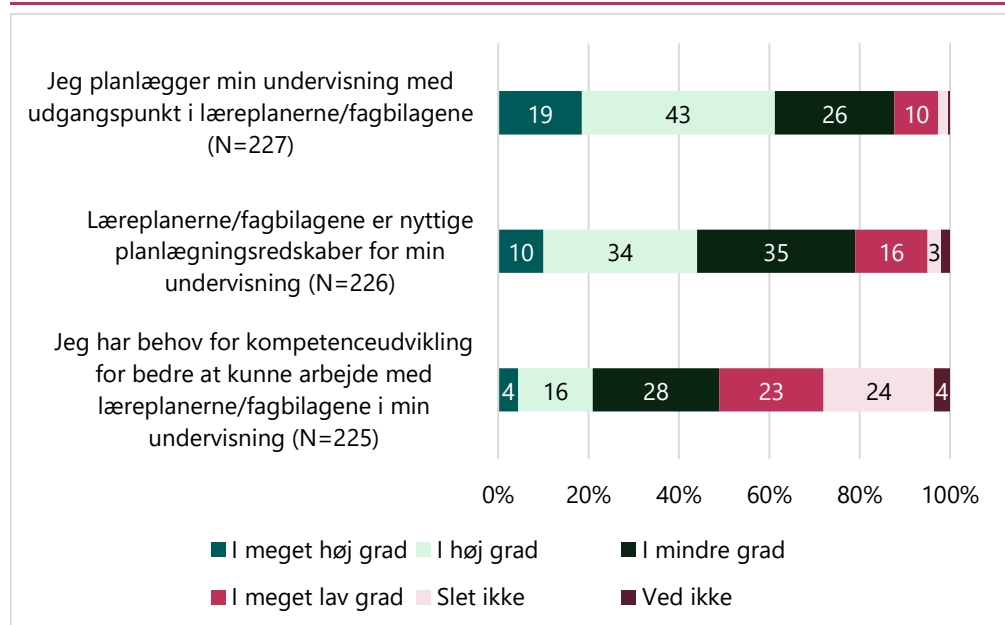
I dette afsnit beskrives undersøgelsens resultater vedrørende FGU-læreres brug af læreplaner og fagbilag i forbindelse med planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning.

Brug ved planlægning og gennemførelse af undervisning

Det fremgår af lærernes besvarelser på spørgeskemaet, at størstedelen af lærerne i undersøgelsen (95% for lærere i faglige temaer, 96% for lærere i almene fag) har læst læreplanen eller fagbilaget for det eller de fag, som de underviser i².

Desuden svarer 62% af lærerne, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' planlægger deres undervisning med udgangspunkt i læreplanerne/fagbilagene. Dog er der delte meninger om, hvorvidt læreplanerne og fagbilagene opleves som nyttige planlægningsredskaber for deres undervisning. Således mener 44% af de adspurgte lærere, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' er nyttige, mens 54% 'i mindre grad', 'i meget lav grad' eller 'slet ikke' finder dem nyttige. I næste kapitel uddybes det, hvilke udfordringer lærerne oplever ved læreplaner og fagbilag. Ang. behov for kompetenceudvikling mener størstedelen af de adspurgte lærere (75%), at de 'i mindre grad', 'i meget lav grad' eller 'slet ikke' har behov for kompetenceudvikling for bedre at kunne arbejde med læreplanerne/fagbilagene i deres undervisning.

Figur 1: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn? (procent)

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

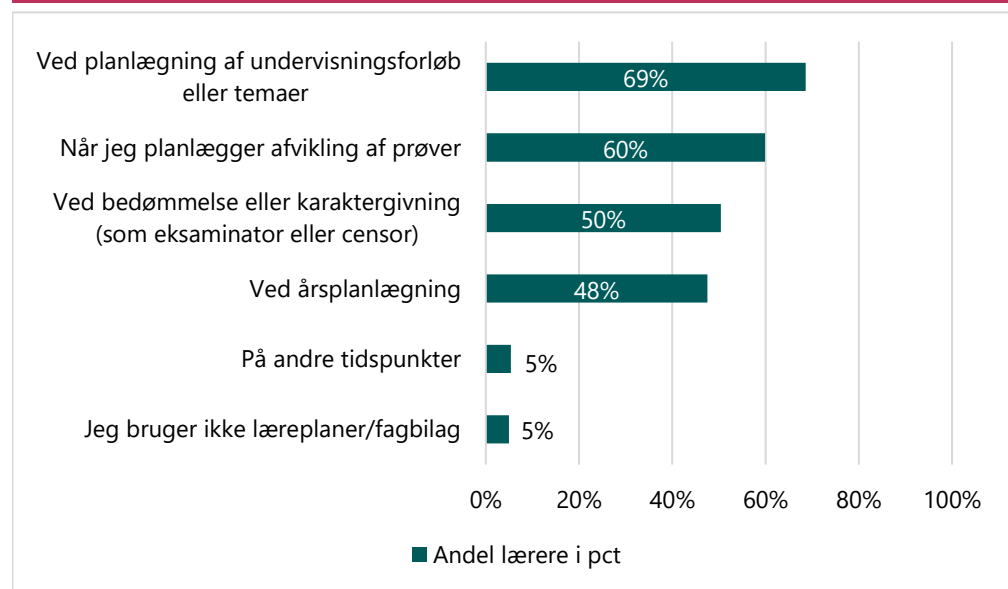
² Se også den samlede opsamling på besvarelserne fra spørgeskemaet i Figurbilag.

Omkring to tredjedele af lærerne (69%) angiver, at de bruger læreplanerne eller fagbilagene ved planlægning af undervisningsforløb eller temaer. Desuden svarer over halvdelen af lærerne (60%), at de anvender læreplaner og fagbilag i forbindelse med planlægning af prøver. Dette svar skal ses i lyset af, at 70% af de adspurgte lærere har angivet, at de har erfaring med at føre en eller flere elever til prøve.

Under halvdelen af de adspurgte lærere (48%) svarer, at de integrerer læreplanen eller fagbilaget i deres årsplanlægning. 5% af lærerne svarer, at de anvender læreplanen eller fagbilaget på andre tidspunkter. I spørgeskemaundersøgelsens fritekstfelt uddyber de, at det er ved usikkerhed eller tvivlsspørgsmål, at de orienterer sig i læreplanen/fagbilaget. En mindre andel på 5% af lærerne, angiver, at de slet ikke bruger læreplaner eller fagbilag.

Figur 2: I hvilke situationer bruger du læreplanerne/fagbilagene? Sæt gerne flere krydser (procent)

Anm.: N = 242. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 242 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Den kvalitative undersøgelse underbygger, at lærerne særligt benytter læreplaner og fagbilag i forbindelse med planlægning af undervisning og ved afvikling af prøver. Nogle lærere fortæller endda, at de næsten udelukkende bruger læreplaner/fagbilag i forbindelse med prøver. Derudover giver lærerne udtryk for, at læreplaner og fagbilag bliver brugt til at vurdere, hvilket niveau deres elever er på og til at vurdere elevernes udvikling i forhold til de faglige mål. I den kvalitative undersøgelse giver flere faglærere udtryk for, at undervisningsforløbene sjældent udspringer direkte af mål i fagbilaget, men at indholdet i fagbilaget i højere grad kobles til forløbet efterfølgende som et led i planlægningen.

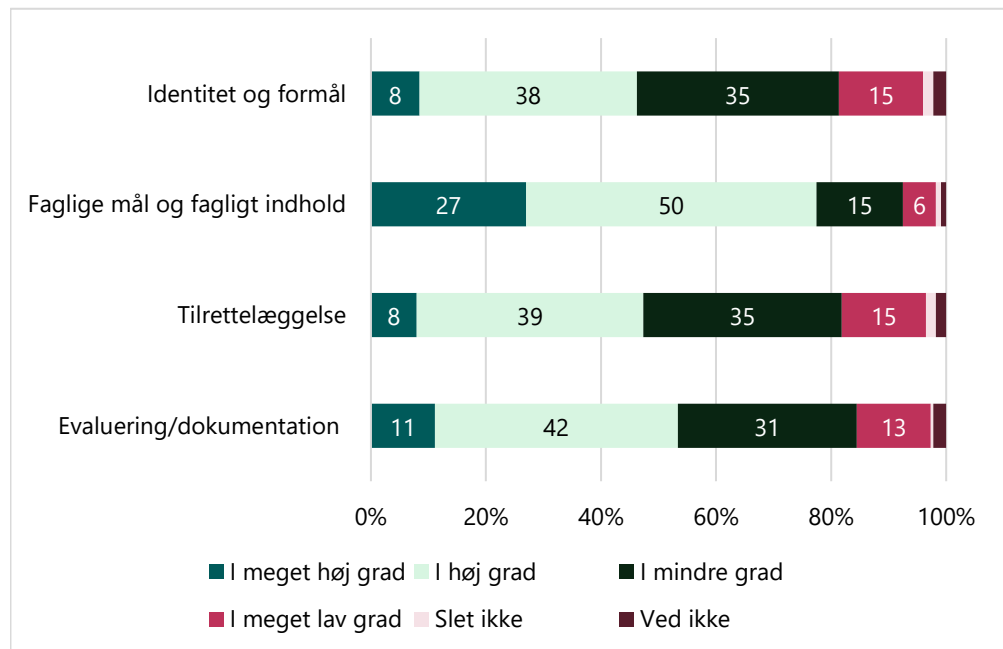
”Hvis vi formulerer et nyt projekt, så ser vi på, ’hvad for nogen mål lever det her op til?’... så vil vi gå ind og plukke direkte i fagbilaget”

Lærer i fagligt tema

I den kvalitative undersøgelse fremhæver lærerne desuden, at der er forskel på anvendelsen af læreplaner og fagbilag, afhængigt af om de underviser på agu eller pgu-sporet. Dette skyldes den større vægt, der lægges på prøver på agu-sporet. Dette resulterer i en øget opmærksomhed på de faglige mål og på at sikre, at undervisningen omfatter emner i læreplanen på agu-sporet.

Figur 3 illustrerer desuden, at lærerne i højest grad tager højde for afsnittet "Faglige mål og fagligt indhold" i læreplanerne/fagbilagene, når de planlægger deres undervisning. I alt svarer 77%, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' tager højde for dette afsnit, når de planlægger deres undervisning. Omvendt er "Tilrettelæggelse" det afsnit, som færrest tager højde for, når de planlægger deres undervisning. Her angiver 47%, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' tager højde for dette afsnit, når de planlægger deres undervisning.

Figur 3: I hvilken grad tager du højde for disse afsnit i læreplanerne/fagbilagene, når du planlægger din undervisning? (procent)

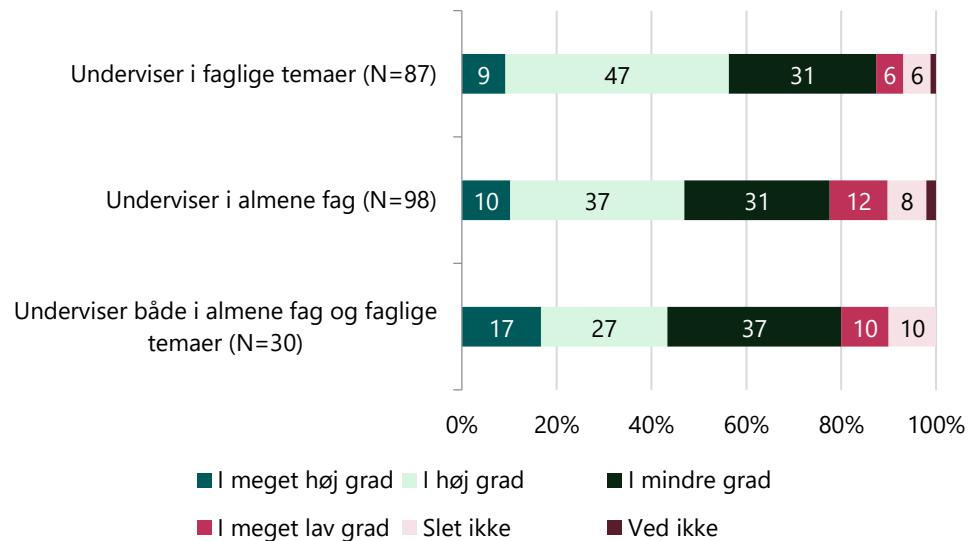
Anm.: N = 226. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Faglige mål og niveaudeling i praksis

I spørgeskemaundersøgelsen angiver ca. halvdelen af lærerne (51%), at de bruger de faglige mål til at lave konkrete læringsmål for eleverne. Det er i højere grad lærere i faglige temaer, der angiver, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' bruger de faglige mål til at lave konkrete læringsmål for eleverne (56%).

Figur 4: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: Jeg bruger de faglige mål til at lave konkrete læringsmål for eleverne? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

I den kvalitative undersøgelse sætter lærere ord på, hvordan de i undervisningssituationer arbejder med at oversætte indholdet i læreplanen eller fagbilaget til læringsmål med henblik på at synliggøre over for eleverne, hvilke færdigheder de træner og får ud af en bestemt undervisningsaktivitet.

“Når vi sidder med portfolio, bliver de faglige mål synlige [...] Der skriver jeg læringsmål og hvad jeg forventer, at de lærer ved en opgave, ind, så den del bliver meget synlig for dem. Så sidder de og reflekterer over, hvad de har lært på værkstedet.”

Lærer i fagligt tema

En lærer på et fagligt tema fortæller ydermere, at vedkommende arbejder med at gøre de faglige mål visuelle for eleverne, fx gennem en kompetencetavle, hvor de faglige mål er oversat for eleverne. Vedkommende fortæller, at det fungerer godt for eleverne, når de kan visualisere deres udvikling, og at dette ikke leder til konkurrence eleverne imellem.

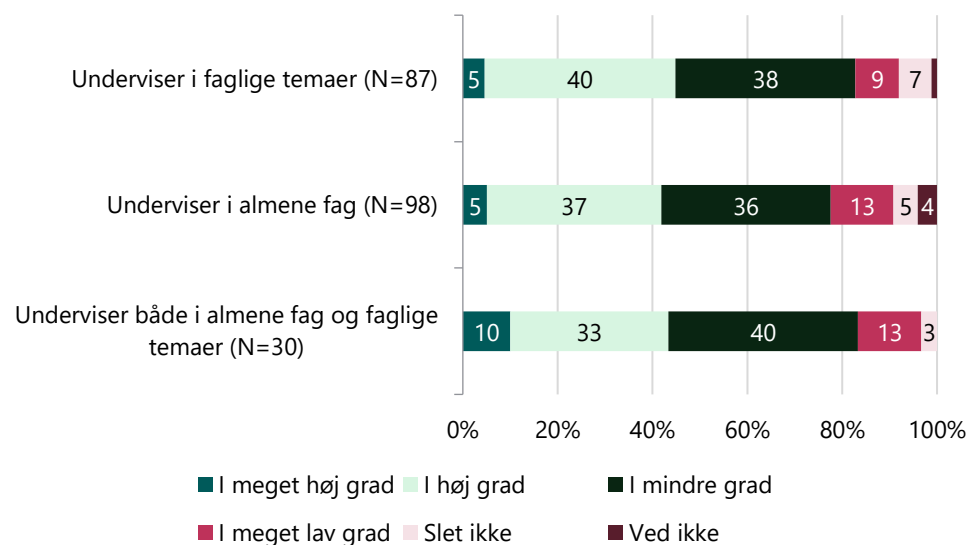
“Vi har en kompetencetavle, hvor de får en rød, gul eller grøn brik. Det er FGU 1, 2 eller 3... Vi har lavet det på hele væggen med emner, så alle elever kan se, at nu har vi haft kommunikation, nu har vi haft

virksomhedsøkonomi, nu har vi haft personlig fremtræden. Så har de hver en brik med en farve til at placere sig. De synes, at det er mega fedt, at 'gud nu kan jeg også det'. Det fungerer rigtig godt"

Lærer i fagligt tema

I spørgeskemaet svarer 44% af lærerne, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' evaluerer elevernes udbytte af undervisningen i forhold til de faglige mål. Svarene på dette spørgsmål er nogenlunde ligeligt fordelt mellem almen- og faglærere. I den kvalitative del af undersøgelsen fortæller nogle af de interviewede lærere, at de evaluerer elevernes udbytte af undervisningen ved at anvende de faglige mål i læreplanerne og fagbilagene i forbindelse med forløbs- eller evalueringssamtaler med eleverne for at vurdere, hvordan det står til med den enkelte elevs faglige udvikling.

Figur 5: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: Jeg evaluerer elevernes udbytte af undervisningen i forhold til de faglige mål? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

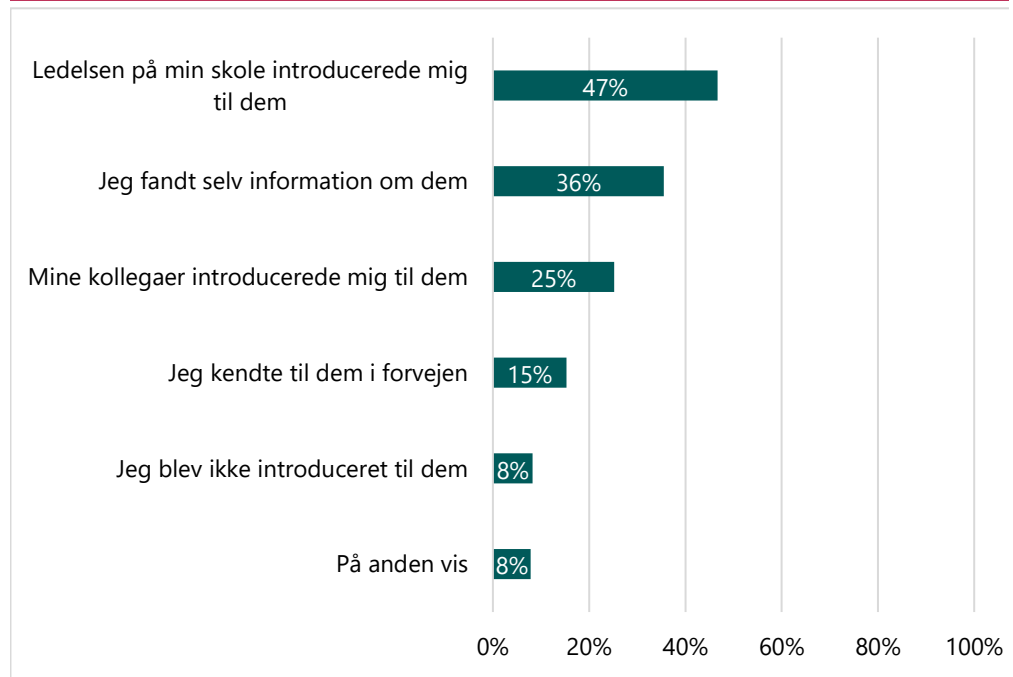
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Kendskab til læreplaner og fagbilag

I spørgeskemaundersøgelsen undersøges det, hvordan de adspurgte lærere er blevet præsenteret for læreplaner og fagbilag i FGU. Her angiver omtrent halvdelen af lærerne (47%), at ledelsen på skolen introducerede dem for læreplaner eller fagbilag, da de startede i FGU. Derudover har en del fået en introduktion fra kollegaer (25%) eller selv fundet information om læreplaner eller fagbilag (36%). 8% af lærerne angiver, at de ikke blev introduceret til

læreplaner/fagbilag. De fleste af disse lærere angiver, at de enten kendte til dem i forvejen eller selv har fundet information om læreplaner og fagbilag.

Figur 6: Hvordan blev du introduceret til læreplaner/fagbilag, da du startede som lærer i FGU? Sæt gerne flere krydser (procent)

Anm.: N = 242. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 242 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Flere af de interviewede ledere fortæller, at de anvender læreplanerne og fagbilagene i forbindelse med onboarding af nye medarbejdere, hvor nye medarbejdere præsenteres for læreplanerne/fagbilagene og opfordres til at anvende dem i forbindelse med årsplanlægning. Derudover fortæller flere ledere, at de fortæller nye medarbejdere om lovgivningen på FGU-området i forbindelse med onboardingforløb. Dette er blandt andet med henblik på at fortælle nye lærere, hvad der er særligt ved FGU, og hvordan FGU adskiller sig fra fx folkeskolen eller VUC.

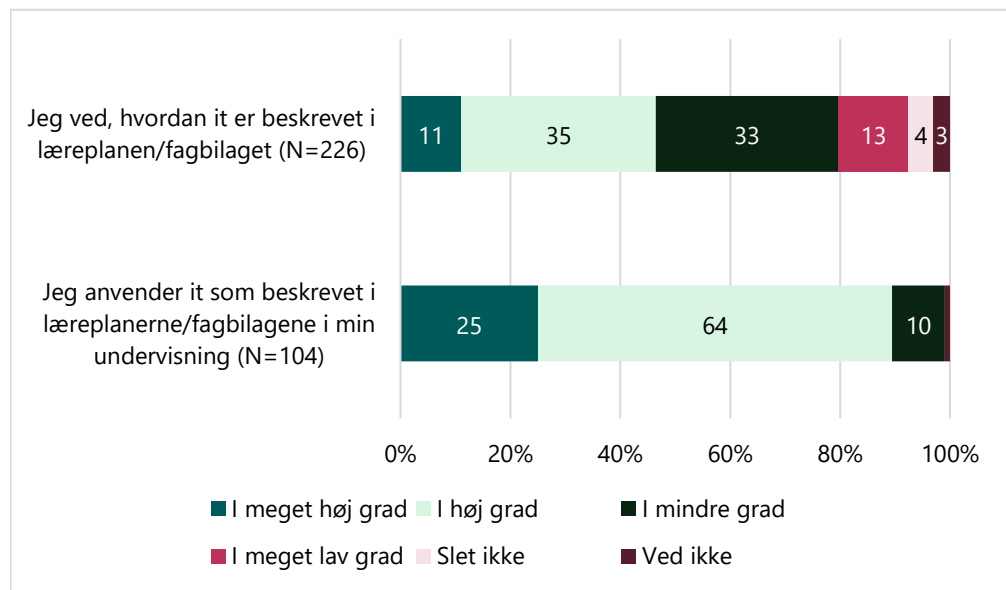
“Vi starter med lovgivningen, altså ‘hvorfor eksisterer vi? hvad er det for en målgruppe?’ [...] Så kigger vi på vilkårene på skolen, og hvad vi arbejder på rent pædagogisk - det er der læreplanerne og principperne kommer ind.”

Leder

Kendskab til og brug af it

I spørgeskemaundersøgelsen svarer halvdelen af lærerne (50%), at de 'i mindre grad', 'i meget lav grad' eller 'slet ikke' ved, hvordan IT er beskrevet i læreplanerne/fagbilagene. Af de lærere, der ved hvordan it er beskrevet i læreplanen eller fagbilaget, svarer størstedelen (89%) dog, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' anvender it som beskrevet i læreplanerne/fagbilagene i deres undervisning.

Figur 7: I hvilken grad er du enig i udsagnet? (procent)

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Kun lærere, der har angivet at de kender til beskrivelsen af it i læreplaner/fagbilag, har modtaget spørgsmålet om anvendelsen af it.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Nogle lærere bemærker både i interviews og spørgeskemaets fritextfelter, at elevernes it-kompetencer er begrænsede. Desuden påpeger de, at ikke alle elever har adgang til deres egen computer, og at nogle elever endda udviser en vis modvilje eller frygt over for brugen af computere i undervisningen. Dette medfører, at lærerne oplever, at det kan udgøre en barriere for at komme i mål med planlagte undervisningsaktiviteter, når der inddrages it i undervisningen.

Derudover beskriver nogle lærere en uklarhed i forhold til, hvordan skærmanbefalinger fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK)³ harmonerer med beskrivelserne af it i læreplaner og fagbilag. Dertil beskriver nogle lærere en mangel på tydelighed om, hvilke specifikke it-værktøjer og –former lærerne bør integrere i deres undervisning.

³ Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. 2023: [Skærmb brug på FGU \(uvm.dk\)](https://www.uvm.dk)

Manglende konsistens og ensartethed på tværs af læreplaner og fagbilag udfordrer anvendelse

Der er en række elementer, der er uensartede på tværs af fagbilagene og læreplanerne, hvilket kan fremstå som vilkårligt og uden en faglig begrundelse⁴. Dette bliver også bemærket blandt de interviewede lærere og ledere, der opfatter den manglende ensartethed som en udfordring i forhold til at anvende læreplanerne og fagbilagene.

En leder fortæller, at de nuværende læreplaner og fagbilag giver indtrykket af, at der har manglet en fælles kalibrering på tværs, hvor der var taget samlet stilling til blandt andet vægtningen af det skriftlige og mundtlige, krav til portfolier, valg af prøveformer samt en fælles ordlyd og sprogbrug. Nogle mål og krav er således meget løst defineret og efterlader et stort fortolkningsrum, mens det fx beskrives, at læreplanen for Dansk som andetsprog er meget detaljeret. Det bliver også pointeret, at der er stor forskel på længden og detaljegraden i de forskellige læreplaner og fagbilag, og at nogle af dem er "tunge" at komme igennem.

En lærer giver udtryk for, at den manglende ensartethed særligt er udfordrende, når man som lærer skal forholde sig til flere forskellige læreplaner eller fagbilag, hvis man underviser i flere fag eller faglige temaer.

"Hvis man kun skal forholde sig til ét, så kan man sagtens bruge det. Men det her med at de er meget forskellige, det gør det sådan lidt 'åh hvad er det nu for et fagbilag? og hvad er det nu kravene er i forhold til prøver?'. Ensartetheden, den mangler"

Lærer i både almene fag og fagligt tema

Endelig er der flere lærere, der beskriver læreplanerne og fagbilagene som forvirrende og uoverskuelige, blandt andet fordi det kan være svært at finde "den røde tråd" i sammenhængen mellem læreplanen og fagbilagets forskellige dele, eksempelvis hvordan kompetencemål og kernestof er afspejlet i niveaubeskrivelserne, bedømmelseskriterierne og prøveformerne.

Opsamling

Både den kvantitative og den kvalitative dataindsamling viser, at de fleste lærere har kendskab til læreplaner og fagbilag, men at der er delte meninger om, hvorvidt disse er nyttige redskaber i forbindelse med planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning.

En stor andel af lærerne svarer, at de anvender læreplaner og fagbilag ved planlægning af undervisning og i forbindelse med prøver. Derudover fortæller flere lærere også, at de

⁴ Notat: Gennemsyn af fagbilag, læreplaner og didaktiske principper

anvender læreplaner og fagbilag til at vurdere elevernes udvikling og faglige niveau samt til at formulere konkrete læringsmål for eleverne.

Desuden fremgår det, at en væsentlig del af de adspurgte lærere ikke har kendskab til læreplanernes og fagbilagens beskrivelser af it, samt at it-kompetencer og -ressourcer udgør en udfordring for lærerne, da ikke alle elever har adgang til egen computer, og nogle elever udviser modvilje mod it-baserede undervisningsaktiviteter.

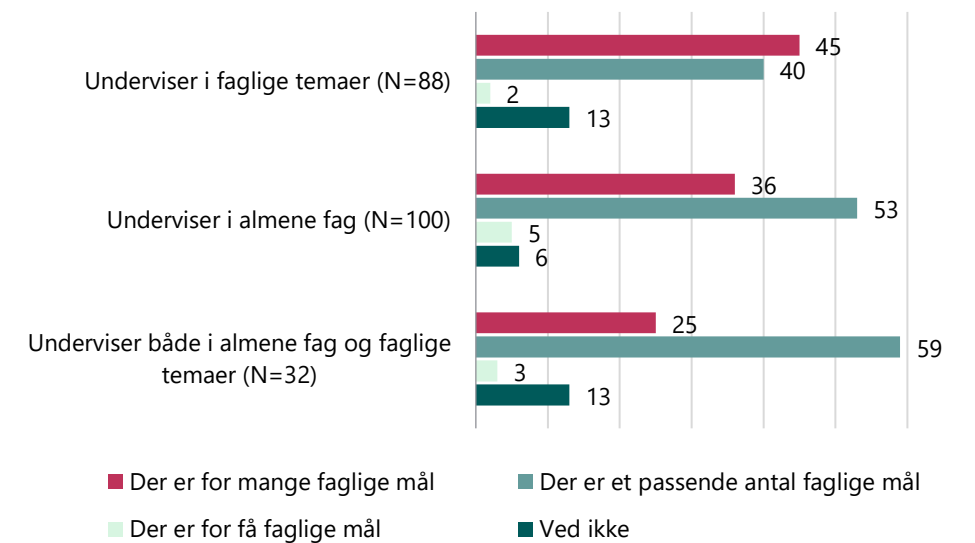
Faglige mål og niveauer

Dette afsnit udfolder de udfordringer og styrker, som lærere og ledere oplever ved de faglige mål og niveauer i læreplaner og fagbilag.

Antallet af faglige mål

Blandt de adspurgte lærere i spørgeskemaundersøgelsen er der delte meninger om, hvorvidt antallet af faglige mål er for højt eller passende. Omkring halvdelen af de adspurgte lærere (49%) mener, at antallet af faglige mål er passende, men der er samtidig et stort mindretal (38%), der finder, at der er for mange faglige mål. Lærerne i de faglige temaer er mere tilbøjelige til at mene, at der er for mange faglige mål. Således er det i denne gruppe hele 45%, der synes, at der er for mange mål, mens 40%, der synes antallet er passende. For lærere i almene fag angiver 36%, at der er for mange faglige mål, og 53% der angiver, at antallet af målene er passende. Det er derimod kun samlet 4% af de alle adspurgte lærere, som oplever, at der er for få faglige mål.

Figur 8: Hvad synes du om antallet af faglige mål i læreplanerne/fagbilagene? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Flere af de adspurgte lærere giver i fritekstfelterne udtryk for, at det er en udfordring, at der er for mange faglige mål. Flere af de interviewede lærere peger også på, at de mange mål kan være kilde til frustration, fordi lærerne oplever ikke at kunne nå dem alle sammen og derfor må prioritere mellem de forskellige mål.

“Jeg syntes fagbilaget var dybt frustrerende første gang jeg læste det [...] For mig er det vigtigt, at jeg kan lægge fagbilaget lidt væk engang imellem. For ellers kan jeg slå mig selv i hovedet over, at mine elever aldrig kommer så langt”

Lærer i fagligt tema

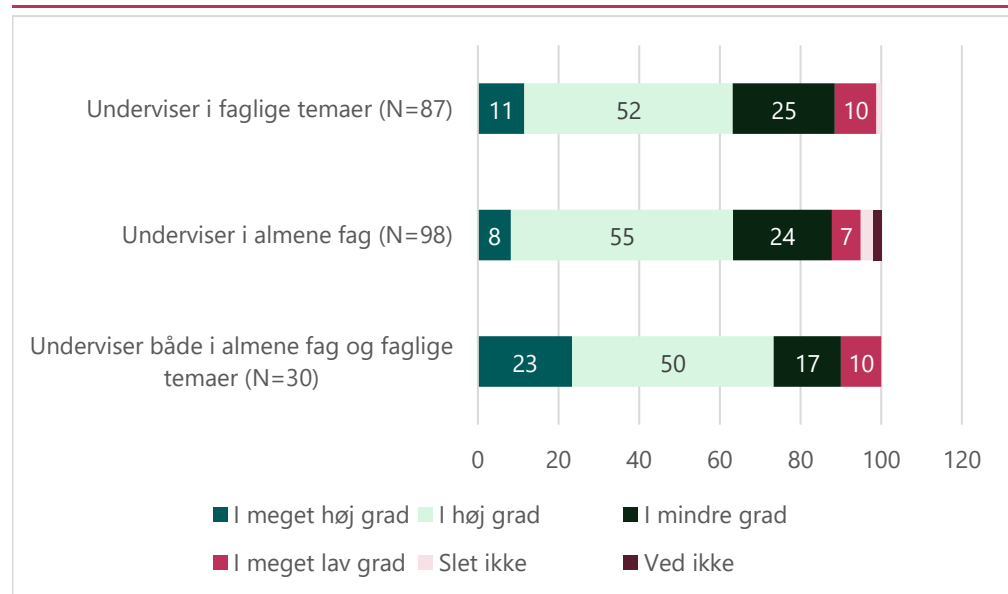
Dette problem forstærkes ifølge flere af de interviewede lærere af det løbende optag, forløbenes forskellige varighed, samt elevernes faglige, personlige og sociale forudsætninger, der kan gøre det vanskeligt at komme igennem alle de beskrevne mål.

I de kvalitative interviews fremgår det desuden, at lærernes tilgang til de faglige mål varierer. Enkelte lærere giver udtryk for, at fagbilaget og læreplanen hjælper til at “komme hele vejen rundt” og opfatter læreplanerne og fagbilagene som deres “pensum”, mens andre i højere grad ser det, som en “rettesnor” og noget, der kan “plukkes fra”.

Fortolkning af de faglige mål og indhold

Generelt opfatter lærerne de faglige mål som lette at forstå. 65% af de adspurgte lærere mener ‘i høj’ eller ‘i meget høj grad’, at de faglige mål er nemme at forstå, mens 35% vurderer, at de kun ‘i mindre grad’, ‘meget lav grad’ eller ‘slet ikke’ er nemme at forstå. Der er ikke væsentlige forskelle mellem lærere i almene fag og de faglige temaer.

Figur 9: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: De faglige mål er nemme at forstå? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Der er samtidig blandt de interviewede en bred enighed om, at læreplanerne og fagbilagene generelt giver et stort rum for fortolkning, omend der også er forskel på detaljegraden mellem de enkelte læreplaner og fagbilag.

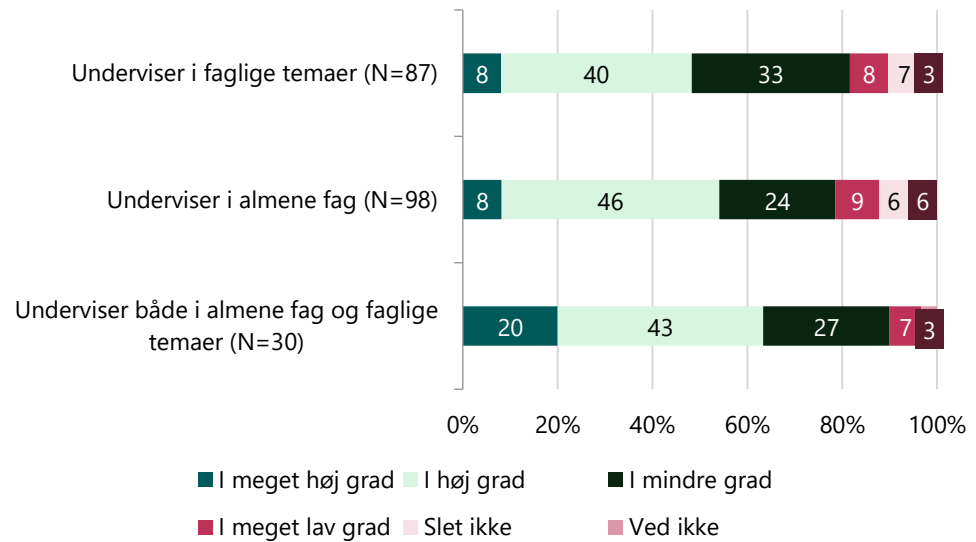
Blandt lærerne er der dog store forskelle på, hvordan dette fortolkningsrum opleves. En leder forklarer det således:

“Det er både det fede ved og det svære ved læreplanerne og fagbilagene, at de er rammesættende, de er målangivende, de er *ikke* målfastsættende. Og det vil sige, at det kræver rigtig meget af lærernes egne kompetencer, men det tilbyder også autonomi og frihed.”

Leder

Blandt lærerne er der således også forskellige oplevelser af, hvorvidt de faglige mål giver mulighed for at planlægge undervisningen på den måde, de selv finder bedst. Således svarer 53% af alle adspurgte lærere, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' er enige i dette udsagn, mens 42% mener, at det dette kun er 'i mindre grad', 'i meget lav grad' eller 'slet ikke' er tilfældet. Det er i lidt højere grad lærere i de almene fag (samt lærere i begge typer fag), der erklærer sig enige i udsagnet.

Figur 10: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: De faglige mål giver mig mulighed for at planlægge min undervisning på den måde, som jeg selv synes er bedst? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

En række lærere giver både i fritekstfelterne og under interviews udtryk for, at rummet for fortolkning er en stor styrke ved læreplanerne og fagbilagene, som det er vigtigt af bevare.

“De er så bredt formuleret og det er optimalt, da det giver frihed til at planlægge undervisningen og man ikke er dikteret af faste rammer”

Lærer i fagligt tema

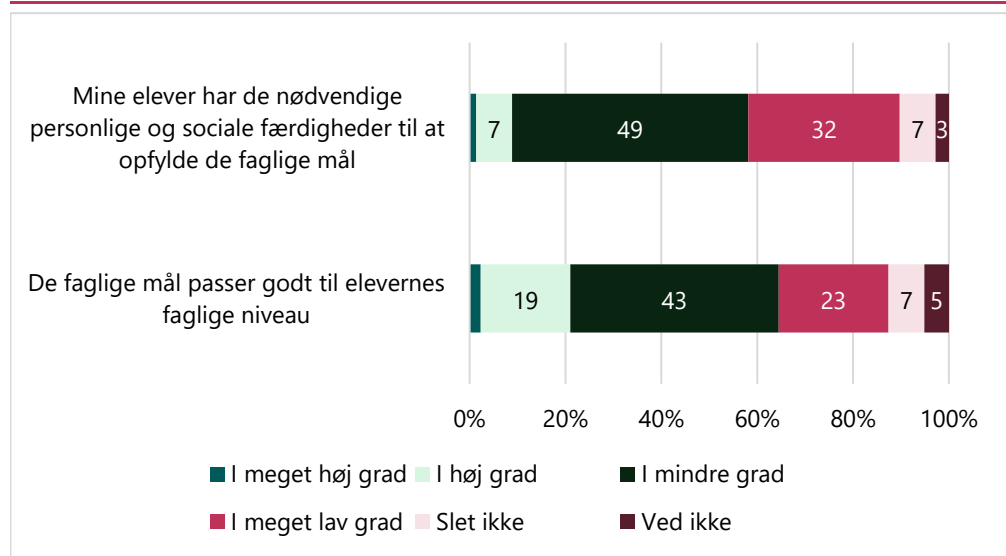
Der er derimod også lærere, der betegner målene som “ukonkrete”, “fluffy” og “upræcise” og som savner en større tydelighed. En lærer vurderer fx, at dansk-læreplanen er meget ukonkret, hvilket har den konsekvens, at det er svært at overføre de mange fyldeord indenfor ‘viden, færdigheder og kompetencer’ til konkrete læringsmål for eleverne. Enkelte udtrykker ønske om, at læreplanerne i højere grad mindede om læreplanernes udformning i folkeskolen. Flere giver desuden udtryk for, at man ofte gør “som man plejer” (før FGU), når formuleringerne er utydelige. I spørgeskemaets kommentarfelter og under interviewene er der endvidere flere, der udtrykker at de ville ønske, at målene var formuleret i et mere elevenligt sprog, der i mindre grad krævede oversættelse til eleverne. Desuden giver enkelte udtryk for, at de oplever sproget som unødigt akademisk.

Endelig gav enkelte interviewpersoner også konkrete eksempler på formuleringer eller begreber, der er svære at forstå, eller hvor de oplever, at andre har tolket det forskelligt. En lærer savner eksempelvis en klarere en klarere definition af, hvad der mens med “hjælpepidler”, eller hvornår en tekst skal være fra, før der er tale om en “ældre tekst”.

Målene og niveauerne opleves som for høje til eleverne

Langt størstedelen af de adspurgte lærere oplever, at deres elever har svært ved at nå de faglige mål, der er angivet i læreplanen og fagbilaget. Således svarer kun 21% af lærerne, at de faglige mål 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' passer til elevernes niveau, mens kun 8% af lærerne svarer, at deres elever 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' har de nødvendige personlige og sociale færdigheder til at opfylde de faglige mål. Der er ikke større forskelle i besvarelserne mellem lærere i almene fag og lærere i de faglige temaer.

Figur 11: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål? (procent)

Anm.: N = 215. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

En faglærer beskriver, hvordan det i praksis kan være vanskeligt at gennemføre den undervisning, som er planlagt i overensstemmelse med læreplanen eller fagbilaget.

Det er en forvirrende guide der kan hyle mig ud af den. Hvad skal jeg gøre med den? Det er nyttigt når jeg planlægger. Men når hverdagen rammer, så er det en hæmsko. I (FGU-eleverne, red.) skal igennem det her, det er det jeg har planlagt undervisningen efter. Men I er ikke klar til det... Så møder jeg kaos inde i lokalet. Eller så er der tre elever, som er mødt. Kan jeg starte med jer? Eller skal jeg vente lidt? Det er et godt redskab til at planlægge, men mindre til at

gennemføre. Det kan virke uoverskueligt at føre eleverne igennem.

Faglærer

I den kvalitative undersøgelse samt i spørgeskemaundersøgelsens fritekstfelter nævner flere lærere ligeledes, at de beskrevne niveauer er 'urealistisk høje' i forhold til de elever, de har. Særligt når det gælder fagbilagene, opleves de beskrevne niveauer som for høje. En lærer oplever således at have pgu-elever, der ikke engang er på niveau 1, mens flere andre lærere giver udtryk for, at niveau 3 svarer til, hvad eleverne skal kunne efter et eud-grundforløb, eksempelvis fordi der stilles krav om selvstændighed.

En lærer beskriver ligeledes, at G-niveaue i de almene fag for nogle pgu-elever er "som at bestige Mount Everest". Således opleves de krav og mål, der stilles på de forskellige niveauer, som virkelighedsfjerne. Den udbredte opfattelse af, at niveauerne er for høje, kan være et udtryk for, at flere af lærerne har oplevet en ændring i målgruppen for FGU, og at denne er blevet svagere siden FGU blev etableret. I FGU-følgforskningens tredje delrapport illustreres det blandt andet, at målgruppen er blevet både yngre og mere udsat, fx når det kommer til andelen af elever, der modtager receptpligtig psykofarmaka⁵. Samtidig kan det ikke udelukkes, at beskrivelserne af målene også er formuleret på en måde, der medfører, at de bliver tolket som højere, end det har været intentionen. En leder fortæller således, at nogle lærere tror, at niveau 3 er et højere niveau, end det reelt er, og at der er brug for at se nogle eksempler på, hvad der er tilstrækkeligt. En anden leder påpeger, at opfattelsen af, at niveau 3 i fagbilagene er meget højt, kan være en barriere for at eleverne kommer til prøve i værkstedsfagene. Det skyldes ifølge lederen, at lærerne bliver usikre på deres elevers vegne i forhold til, om de kan leve op til kravene.

En leder giver udtryk for, at hun oplever niveaue i læreplaner og fagbilag som et dilemma, da hun oplever det nuværende niveau i læreplaner og fagbilag som højt, mens hun omvendt samtidig mener, at det er vigtigt at FGU er adgangsgivende til videre uddannelse og ruster eleverne til livet efter FGU, hvilket forudsætter opretholdelsen af et vist fagligt niveau i FGU. FGU-følgforskningens tredje delrapport understøtter i den forbindelse, at der blandt aftagerinstitutioner til FGU er en opfattelse af, at eleverne er udfordrede i forhold til det almenfaglige niveau.

"Jeg er ambivalent. Når jeg kigger på vores elevgruppe og vores vilkår tænker jeg 'hold da mangle, gid læreplanerne og fagbilagene bliver revideret lidt'. Samtidig er det svært at nedjustere det faglige niveau, hvis FGU skal svare til en 9. klasse [...] hvis vi skal blive ved med at blive anerkendt som

⁵ EVA. 2024: [Elevers udbytte, foreløbig effekt og status på implementering af FGU - Tredje delrapport i evaluerings- og følgforskningensprogrammet for den forberedende grunduddannelse \(FGU\)](#)

kompetencegivende dansk, skal det også have et vist niveau”

Leder

Der er dog også lærere i faglige temaer, som har et mere positivt syn på de mål og niveauer, der er formuleret i fagbilaget. En lærer påpeger, at det er godt, at det ikke er op til den enkelte lærer at sætte det faglige niveau, selvom læreren oplevede et gab mellem det beskrevne niveau, og hvad der var realistisk for eleverne at opnå. Derfor betragter læreren højere grad fagbilaget som en overordnet ambition, der danner rammer for deres arbejde:

”Det er godt, at fagbilaget er ambitiøst, så længe man ikke ser det som en tjekliste [...] Som læreruddannet er jeg skolet i, at man altid bandt alt op på formålsparagraffer. Jeg er vant til at kigge på, hvilke mål jeg skal i hus med i forhold til et emne [...] Men jeg arbejder ikke med samme detaljegrad, som jeg plejede, fordi jeg godt ved, at jeg ikke kommer i mål med målene. Men jeg kan godt arbejde med delelementer inden for mål.”

Lærer i fagligt tema

På en skole beskrives det, hvordan der over tid er sket en ændring i, hvordan fagbilagene tolkes. En lærer fortæller, at de til at starte med næsten ikke indstillede elever til prøve i de faglige temaer, fordi de opfattede niveau 3 som svarende til begyndelsen af et hovedforløb på eud. Senere har skolen lavet en anden vurdering, som har været mindre bundet op på de beskrevne mål.

”Men så valgte vi på et tidspunkt at sige, at vi er nødt til at lave en subjektiv vurdering af, om en elev har gået her i forholdsvis lang tid og arbejdet kontinuerligt nok til at få noget ud af det og tilegnet sig noget substantielt [...] Det betyder, at vi har haft flere elever, som vi har kunnet føre til prøve”

Lærer i fagligt tema

En lærer fortæller endvidere, at fagbilaget kan fungere som udgangspunkt for en forventningsafstemning med den enkelte leder om, hvad bør ligge under de enkelte niveauer. Tilsvarende fortæller flere ledere, at de har en opgave i at ”oversætte”, hvad der konkret skal forstås ved de enkelte niveauer og de faglige mål.

Endelig giver flere lærere udtryk for frustration over, at undervisning i det samme fag opleves grundlæggende forskelligt på agu og pgu, og at læreplanerne ikke tager højde for disse forskelle, samt at niveauet er forskelligt på tværs af de to spor. En lærer i almene fag fortæller således, at vedkommende er blevet meget mere kritisk over for læreplanerne efter at være skiftet fra at undervise på agu til pgu, da vedkommende oplever, at det ikke er realistisk at nå i mål med de samme mål på pgu på grund af mindre undervisningstid og forskel i motivation.

“Der er kæmpe stor forskel på pgu og agu-elever, så det nytter ikke noget at have den samme læreplan for de to. På pgu har de dansk to gange om ugen, og det forventes stadig, at jeg kan få dem i mål inden for en vis tid. Det er i forvejen elever, der ikke gider have dansk. Det er derfor de har valgt pgu, fordi de vil have værkstedsundervisning. Er de væk bare én gang, misser de rigtig meget undervisning”

Lærer i almene fag

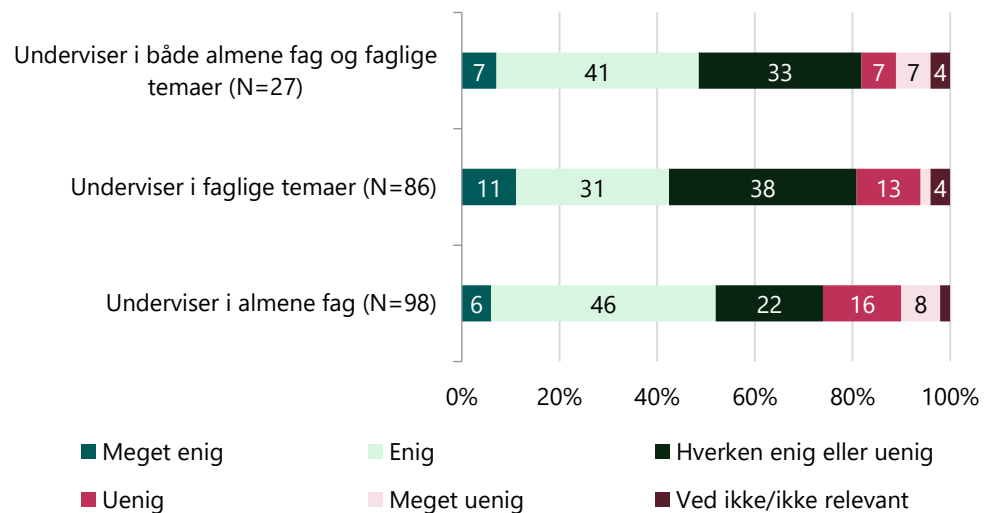
Udfordringer ved at indplacere eleverne på niveauerne

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at godt halvdelen af lærerne mener, at det er tydeligt beskrevet i læreplanen, hvilken viden, færdigheder og kompetencer eleverne skal have på hhv. G-, E- og D-niveau. 52% af lærerne i almene fag er enten ‘meget enige’ eller ‘enige’ i udsagnet, mens 24% er ‘uenige’ eller ‘meget uenige’

Når det gælder fagbilagene, er 42% ‘meget enige’ eller ‘enige’ i, at det er tydeligt beskrevet i fagbilaget, hvilken viden, færdigheder og kompetencer eleverne skal have på hhv. FGU niveau 1, 2 og 3. 15% er uenige eller meget uenige i udsagnet, mens 38% svarer ‘hverken enig eller uenig.’ En meget lignende svarfordeling viser sig, når lærerne i de faglige temaer spørges til, om det er tydeligt, hvilke præsentationsstandarder eleverne skal leve op til på hhv. FGU niveau 1, 2 og 3.

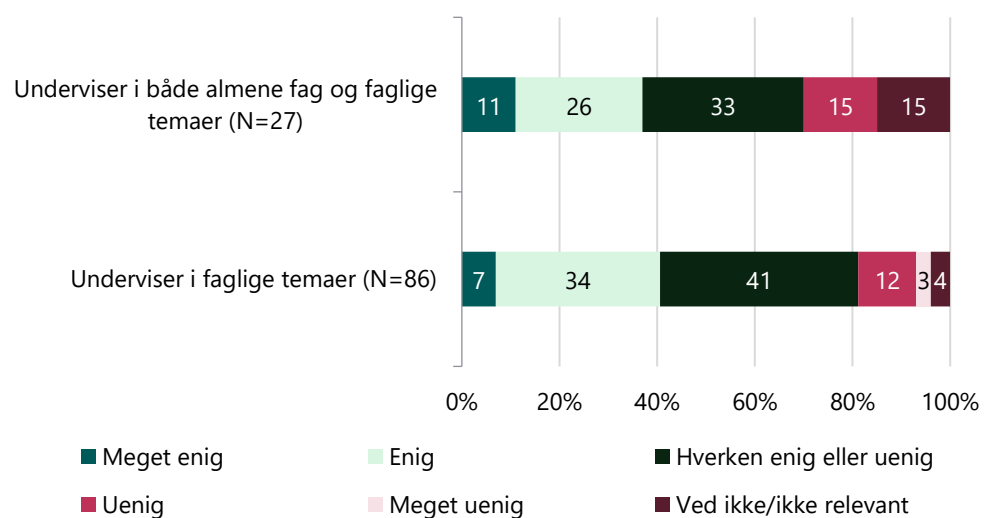
Figur 12: Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om læreplanerne/fagbilagene: Det er tydeligt beskrevet, hvilken viden, færdigheder og kompetencer eleverne skal have på både G-, E- og D-niveau/FGU niveau 1, 2 og 3? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Lærere i almene fag er spurgt ind til G-, E- og D-niveau, mens lærere i faglige temaer er spurgt ind til FGU 1, 2 og 3. Lærere i både almene fag og faglige temaer er blevet spurgt ind til begge dele.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur 13: Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om læreplanerne/fagbilagene: Det er tydeligt beskrevet, hvilke præstationsstandarder eleverne skal leve op til på hhv. FGU niveau 1, 2 og 3? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Spørgsmålet er ikke stillet til lærere i almene fag, da der ikke er præstationsstandarder i læreplanerne.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Flere lærere tilkendegiver under interviews eller i spørgeskemaets fritekstfelter, at det kan være svært at vurdere, hvilket niveau den enkelte elev befinder sig på. En lærer bemærker, at der er meget få elementer eller målpinde, der tydeligt adskiller niveauerne fra hinanden. Vedkommende efterspørger større tydelighed i forhold til, hvornår eleven er klar til næste niveau. En anden lærer nævner i forlængelse heraf, at det er uklart, hvad det betyder, at man går fra "færdigheder" til "nuancerede færdigheder". En matematiklærer påpeger endvidere, at forskellen mellem D og E-niveau i matematik forekommer meget flydende.

En lærer uddyber under interviewet, at det kan være svært at placere en elev, som lever op til nogle – men ikke alle – kriterier i hver af tre niveaubeskrivelser. Læreren fortæller, at det har været diskuteret på skolen, om alle kriterier i det laveste niveau skal være opfyldt, før man kan sige, at eleven er på det næste niveau, eller om der godt kan være nogle mangler "længere nede", så længe man lever op til de fleste kriterier på et givent niveau. En anden lærer udtaler ligeledes, at det kan være udfordrende at vide, hvor meget eller lidt der skal til for at komme i mål.

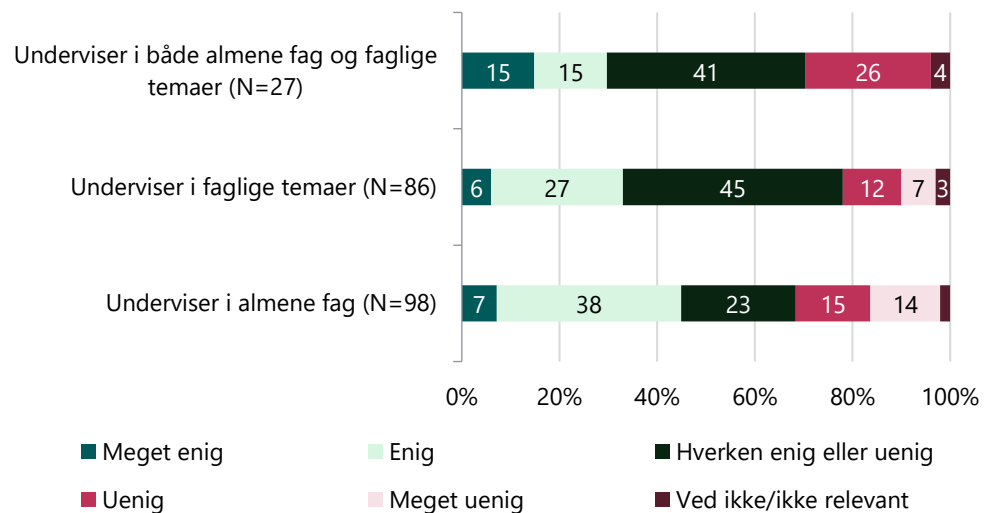
Elevernes personlige og sociale forudsætninger fremhæves også som noget, der kan gøre det vanskeligt at indplacere eleven på et givent niveau. En lærer giver som eksempel, at det kan være svært at indplacere en elev, der på grund af personlige udfordringer sjældent kommer i skole. En anden lærer omtaler det i et fritekstfelt som problematisk, at der i faget matematik er et mål, der omtaler elevens motivation og lyst til læring. En anden lærer fortæller i forlængelse heraf, at eleverne ofte "falder igennem" i de situationer, hvor de skal tage ansvar for deres egen læring, deltagelse og engagement.

En enkelt lærer skriver desuden i et af spørgeskemaets fritekstfelter, at skemaet med sammenligning af niveauer forekommer kaotisk, og det gør det svært at få overblik.

Udfordringer ved at tilrettelægge undervisningen til de faglige mål på alle niveauer

Spørgeskemaundersøgelsen viser en bred variation i, hvordan lærerne oplever deres muligheder for at tilrettelægge undervisningen. 45% af lærerne i de almene fag er 'enige' eller 'meget enige' i, at det er muligt at tilrettelægge undervisningen, så den lever op til det faglige niveau på både G-, E- og D-niveau, mens 29% er 'uenige' eller 'meget uenige' i udsagnet.

Figur 14: Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om læreplanerne/fagbilagene: Det er muligt at tilrettelægge undervisningen, så den lever op til de faglige mål for elever på både G-, E- og D-niveau/FGU niveau 1, 2 og 3? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Hos lærerne i de faglige temaer er det 33%, der erklærer sig 'enig' eller 'meget enig' i, at det er muligt at tilrettelægge undervisningen, så den lever op til det faglige niveau på både FGU niveau 1, 2 og 3, mens 19% er 'uenige' eller 'meget uenige', og hele 45% erklærer sig 'hverken enige eller uenige'.

I fritekstfelterne såvel som i interviewene giver flere udtryk for, at det er svært at lave en samlet undervisning, der dækker over elevernes meget forskellige niveauer:

”Udfordringen er elevernes forudsætninger og den mangfoldige gruppe af elever, som har hver deres behov og planer [...] Der er nogen på 3. classes niveau og nogen, der er droppet ud af gymnasiet på grund af angst”

Leder

Således opleves det reelle niveauspænd på FGU at være meget større end det beskrevne G-D-niveau. Dette betyder blandt andet ifølge en lærer, at det kan være svært at stimulere de få elever, der har et højt niveau sammenlignet med de andre, ligesom der er elever, der bliver ”ladt i stikken”, fordi læreren ikke kan nå dem.

En lærer beskriver, at tilrettelæggelsen af undervisningen besværliggøres yderligere af, at der ofte er stor variation i beskrivelsen af kernestoffet på de forskellige niveauer. Det opleves således som vanskeligt at komme omkring kernestoffet og samtidig inddrage alle niveauer. En

anden lærer angiver i fritekstfeltet, at det er vanskeligt at lave helhedsorienteret undervisning, hvor undervisningen ligeledes tager udgangspunkt i fælles aktiviteter, når der er kernestof, som optræder på G-niveau, men ikke på E og D (fx privatøkonomi og målestoksforhold i matematik).

Flere lærere giver udtryk for, at det er vanskeligt at differentiere undervisningen tilstrækkeligt, og at det ofte betyder, at de må dele eleverne op for kunne tilpasse undervisningen til elevernes niveau. På en mindre skole fortæller en lærer om nødvendigheden af at lave særskilte undervisningsplaner til hver enkelt elev. En matematiklærer udtaler desuden:

”Jeg har endnu til gode, at få præsenteret en brugbar løsning på, hvordan man inddrager alle niveauer i matematikundervisningen uden at dele eleverne op”

Lærer i almene fag

Dog er der også eksempler på, at de interviewede lærere fortæller, at de differentierer undervisningen uden at lave særskilte undervisningsplaner for alle elever. Flere lærere fortæller, at de arbejder med niveaudeling ved at lade alle elever arbejde med at løse den samme opgave, men at de skalerer opgaven efter den enkelte elevs niveau, så nogle elever arbejder med en mere udfordrende udgave af opgaven, mens andre arbejder med en mere simpel version. Herunder beskriver en lærer på et fagligt tema, at vedkommende forsøger at dele opgaver op med farvekoder, så nogle elever kun skal løse en del af opgaven. Vedkommende tilkendegiver dog, at dette er en tidskrævende opgave.

Derudover fremhæves også det løbende optag og FGU-forløbenes varighed som en barriere for tilrettelæggelsen af undervisning med udgangspunkt i de faglige mål.

Endelig oplever flere lærere i de almene fag en særlig udfordring, når det kommer til at gøre undervisningen praksisbaseret, blandt andet fordi beskrivelsen af målene i eksempelvis dansk og engelsk opleves som meget teoretiske. En leder fortæller i forlængelse heraf, at de på deres skolen har haft mange drøftelser om, hvad ”praksis” overhovedet vil sige i disse fag.

Opsamling

Når det kommer til antallet af faglige mål, er der delte meninger blandt lærerne. Lærere i faglige temaer giver i højest grad udtryk for, at der er for mange faglige mål.

Der er enighed om, at læreplanerne og fagbilagene generelt giver et stort rum for fortolkning, hvilket der er forskellige opfattelser af blandt lærerne. Nogle lærere oplever det som en styrke, der giver autonomi, mens andre finder det ukonkret og savner en højere grad af tydelighed. Mange lærere bruger de faglige mål til at formulere konkrete læringsmål for eleverne. Der er i den forbindelse nogle lærere, der giver udtryk for et ønske om en mere elevvenlig formulering af målene, der ville kræve mindre oversættelsesarbejde for lærerne.

Lærerne oplever desuden, at de faglige mål og niveauer er for høje i forhold til elevernes evner og forudsætninger. I den forbindelse fortæller flere ledere, at de har en opgave med at oversætte, hvad der skal forstås ved de faglige mål og niveauer.

Derudover beskrives det, at opfattelsen af at de faglige mål er for høje leder til, at særligt lærere i faglige temaer undlader at føre eleverne til prøver. Derudover er der frustration over inkonsekvens i beskrivelsen af niveauerne og vanskeligheder med at differentiere undervisningen tilstrækkeligt til den mangfoldige elevgruppe.

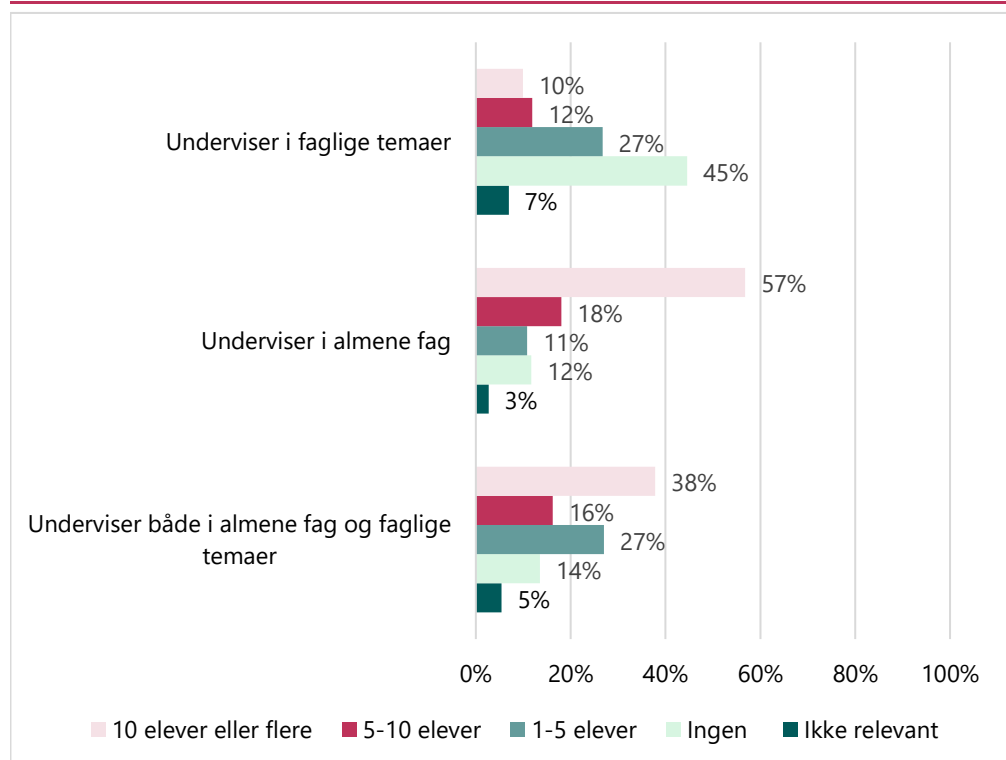
Prøver og bedømmelseskriterier

Dette afsnit omhandler undersøgelsens fund og observationer vedrørende prøver og bedømmelseskriterier i FGU. Herunder uddybes de problemstillinger, som lærerne oplever med læreplaner og fagbilag i forhold til prøver i FGU.

Forskelle mellem almene fag og faglige temaer ved prøver

Resultaterne fra spørgeskemaet viser, at 86% af lærere i almene fag angiver, at de har prøvet af føre 1 eller flere FGU-elever til prøve, mens det samme kun gør sig gældende for 49% af lærere i faglige temaer. Undersøgelsens kvalitative del underbygger, at der er større prøveerfaring blandt lærere i almene fag end blandt lærere i faglige temaer. Dette skyldes ifølge lærere og ledere især, at prøver i de faglige temaer ikke er adgangsgivende til videre uddannelse.

Figur 15: Hvor mange FGU-elever har du ført til prøve indtil nu? (procent)

Anm.: N = 249. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Flere lærere og ledere fortæller, at elever ofte stiller spørgsmålstegn ved formålet med at gå til prøver, der ikke er adgangsgivende. I den forbindelse fremhæver en lærer i et fagligt tema, at prøver for vedkommende særligt handler om at give eleverne en succesoplevelse.

”I forhold til dansk og matematik er det (prøven i fagligt tema red.) ikke en eksamen, de kan bruge til vanvittigt meget. Så jeg synes det vigtigste er, at de får en fornemmelse af at gå til eksamen og får en fornemmelse af, at det måske bliver en succes. For dem har de ikke haft mange af. Jeg synes næsten, at noget af det faglige er mindre vigtigt, men at det vigtige er selve situationen om at gå til eksamen - at den er rar, og at de prøver at bestå”

Lærer i fagligt tema

Derfor var et tema i den kvalitative undersøgelse selve prøvernes formål. Lærerne giver udtryk for, at det kan være svært at finde ud af, om prøverne bør handle om at bedømme elevernes faktiske faglige niveau eller om at give dem en succesoplevelse med at gå til prøve. Flere lærere fortæller derfor, at de har ladet elever bestå, selvom eleven ikke nødvendigvis opfyldte de faglige mål for faget. En af de interviewede lærere beskriver dog, at denne tilgang kan medvirke til, at prøver i FGU mister deres værdi hos de institutioner, der modtager elever fra FGU.

”Skal det være det ene eller skal det være noget andet? Det er ikke en hemmelighed, at stort set alle gymnasiale uddannelser siger, at en elev skal til optagelsesprøve, lige så snart de ser, at vedkommende kommer fra FGU. Fordi de ved godt, at der er nogle faglige ting, der halter for de fleste af dem”

Lærer i almene fag

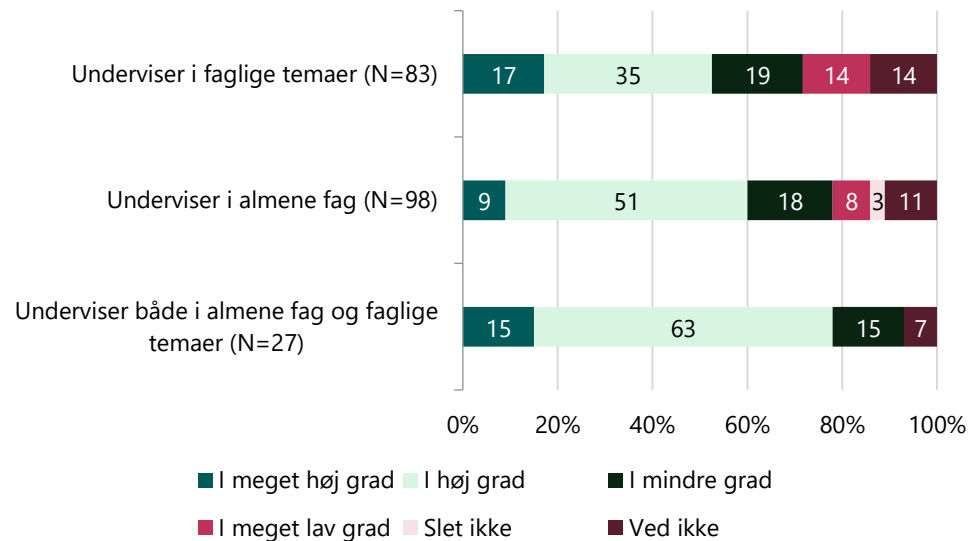
Desuden fremhæves det i den kvalitative undersøgelse, at formålet med undervisningen kan variere mellem lærere i almene fag og lærere i faglige temaer. Lærere i almene fag har ofte fokus på konkrete mål og at gøre eleverne klar til prøve, mens flere lærere i faglige temaer fremhæver, at deres fokus også i høj grad er blot at få eleverne til at møde i skole og give dem lyst til at lære.

Sammenhæng mellem faglige mål, bedømmelseskriterier og undervisning

Blandt de adspurgte lærere i almene fag, angiver 60% at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' er enige i, at prøveformerne i FGU stemmer overens med deres undervisning til hverdag. For

lærere i de faglige temaer er denne andel 52%. Prøveformerne ser altså ud til at have en reel betydning for den daglige undervisning.

Figur 16: I hvilken grad er du enig i udsagnet: Prøveformerne i FGU stemmer overens med min undervisning til hverdag?

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Spørgsmålet er stillet til alle lærere i spørgeskemaer, uafhængigt af, om disse har erfaring med at føre FGU-elever til prøve.

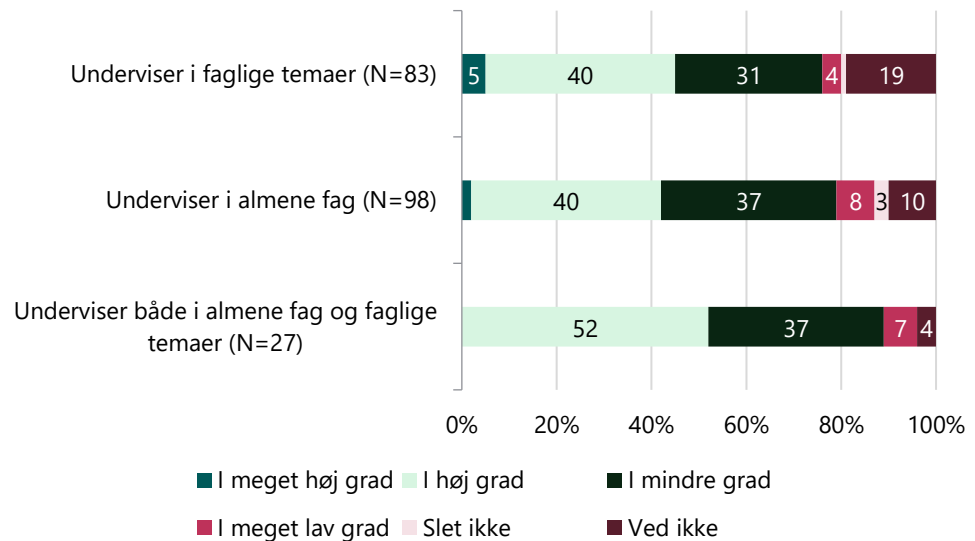
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

I interviews med lærere og i spørgeskemaundersøgelsens fritekstfelter fremgår det, at der er blandede holdninger til prøveformerne i FGU. På den ene side fremhæver flere lærere blandt andet, at det er positivt, at prøveformerne i FGU giver lærerne frihed, og at særligt portfolioprøven giver eleverne mulighed for at gå til eksamen på en tryk måde og fremvise arbejde, som de er stolte af. Andre lærere udtrykker derimod, at portfolioprøver kan være en stor udfordring for mange af eleverne, da de pga. fravær, praktik, kombinationsforløb mm. kan have svært ved at finde tid til at producere og færdiggøre indhold til portfolioen. Derudover fremhæves det, at det er u hensigtsmæssigt, at lærerne kommer på et stort fortolkningsarbejde i forhold til bedømmelseskriterierne og hvad der skal med i en portfolio.

Der er blandt de adspurgte lærere i spørgeskemaundersøgelsen blandede holdninger til sammenhængen mellem de faglige mål og bedømmelseskriterierne i læreplaner og fagbilag. 42% af lærerne i de almene fag angiver, at der 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' er overensstemmelse mellem de faglige mål og bedømmelseskriterierne, mens 48% angiver at det 'i mindre grad', 'i meget lav grad' eller 'slet ikke' er tilfældet. For lærere i de faglige temaer, er det 45%, som svarer 'i meget høj grad' eller 'i høj grad', mens 36% er svarer 'i mindre grad', 'i meget lav grad' eller 'slet ikke'.

Figur 17: I hvilken grad er du enig i udsagnet: Der er overensstemmelse mellem de faglige mål og bedømmelseskriterierne?

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Spørgsmålet er stillet til alle lærere i spørgeskemaer, uafhængigt af, om disse har erfaring med at føre FGU-elever til prøve.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Selvom opfattelserne vedrørende sammenhængen mellem de faglige mål og bedømmelseskriterierne er delte, er der således en væsentlig andel af lærerne, der oplever en manglende sammenhæng mellem disse elementer af læreplanerne og fagbilagene.

En lærer nævner læreplanen i dansk som et eksempel på, at der mangler overensstemmelse mellem faglige mål og bedømmelseskriterier. Vedkommende beskriver, at der er et problem, at der ikke er krav om skriftlig dansk i bedømmelseskriterierne:

”Der er alt for lidt i både prøvevejledningen og læreplanen om den skriftlige dimension. Plus, det er op til den enkelte skole at beslutte, hvor meget det skal vægtes. Det anbefales, at man vægter det en tredjedel, men det er principielt set op til den enkelte skole”

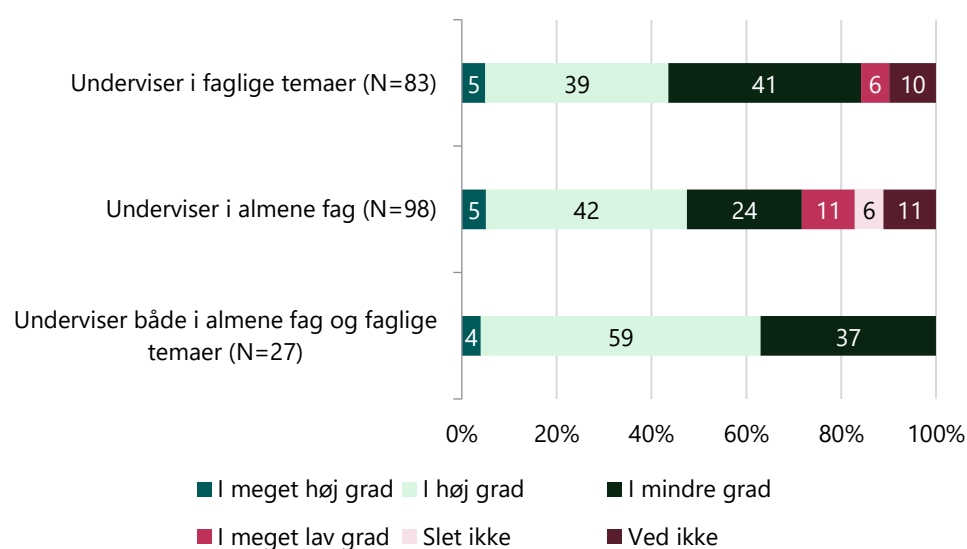
Lærer i almene fag

Pointen om at skriftlighed, særligt i dansk, mangler i bedømmelseskriterier er også anført i spørgeskemaundersøgelsens fritekstfelter.

Fortolkning af bedømmelseskriterier og betydning for prøverne

Blandt lærerne i de almene fag svarer 47%, at bedømmelseskriterierne 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' er lette at forstå, mens denne andel er 44% blandt lærerne i de faglige temaer. Altså er omkring halvdelen af de adspurgte lærere enige i, at bedømmelseskriterierne i læreplaner og fagbilag er lette at forstå.

Figur 18: I hvilken grad er du enig i udsagnet: Bedømmelseskriterierne er lette at forstå?

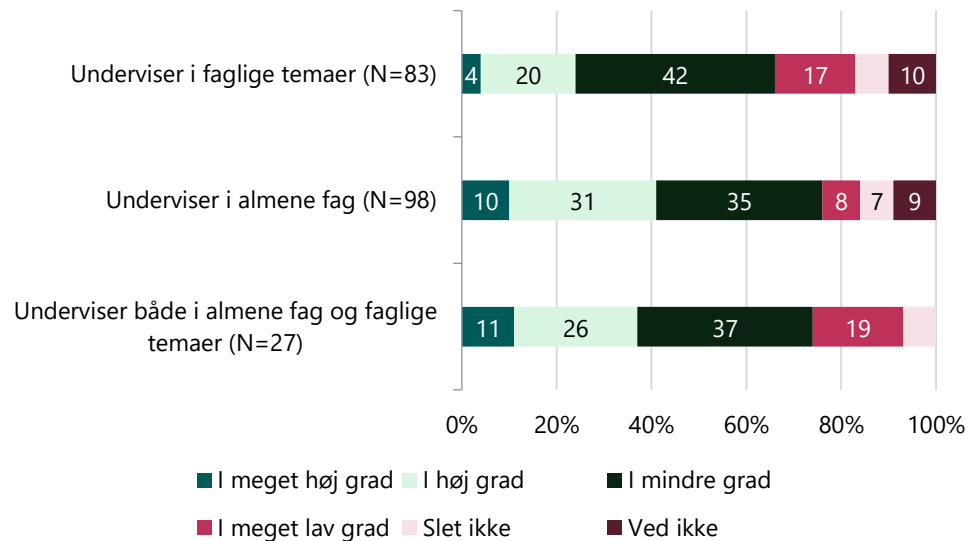

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Spørgsmålet er stillet til alle lærere i spørgeskemaer, uafhængigt af, om disse har erfaring med at føre FGU-elever til prøve.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Der er en større andel af lærere i almene fag, der oplever, at det er svært at konkretisere bedømmelseskriterierne i læreplaner og fagbilag. Således svarer 41% af lærere i almene fag og 24% af lærere i faglige temaer, at det 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' er svært at konkretisere bedømmelseskriterierne.

Figur 19: I hvilken grad er du enig i udsagnet: Det er svært at konkretisere bedømmelseskriterierne?

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Spørgsmålet er stillet til alle lærere i spørgeskemaer, uafhængigt af, om disse har erfaring med at føre FGU-elever til prøve.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

I både interviews og i fritekstfelter uddybes det, at en del lærere oplever, at det kan være frustrerende, at bedømmelseskriterierne er meget åbne, da lærerne dermed har en stor opgave i at fortolke kriterierne. Under interview fortæller en lærer, der også er censor, at vage formuleringer i praksis betyder, at de ikke indgår i bedømmelsen. Om danskfaget fortæller vedkommende, at det fx kan være svært som censor at holde eksaminator op på krav om basal grammatik i dansk, når dette ikke står som et tydeligt formuleret kriterie.

Derudover fortæller både lærere og ledere, at fortolkningen af bedømmelseskriterier betyder, at der kan opstå svære situationer mellem eksaminator og censor i en prøvesituation. Dette skyldes, at der opstår uenigheder om fx form og indhold i portfolier, samt hvordan eleverne skal vurderes ud fra de beskrevne bedømmelseskriterier i læreplaner og fagbilag.

Konkret fortæller flere af de interviewede lærere, der har prøvet at være eksaminator eller censor ved en prøve, at de har oplevet uenigheder med repræsentanter fra andre skoler, når det kommer til, hvad eleverne skal kunne demonstrere i en prøvesituation, og hvad en præsentationsportfolio bør indeholde.

Flere af både de interviewede lærere og ledere fortæller, at det store fortolkningsrum i forhold til bedømmelseskriterierne er en udfordring. Det skyldes, at det medfører, at FGU-institutioner og –skoler ender med meget forskelligartede fortolkninger, hvilket resulterer i at niveauerne i FGU ikke er ensartede på landsplan.

“Bedømmelseskriterierne er ret loose. De er så åbne for fortolkning, at vi faktisk ikke har noget man kan sige er et FGU-niveau, der er landsdækkende”

Lærer i almene fag

Flere af de interviewede lærere uddyber, at det store fortolkningsrum i forhold til bedømmelseskriterierne medfører, at mange elever får misvisende karakterer i prøverne. Dette gælder særligt, hvis niveauet sættes for lavt. Lærerne fortæller yderligere, at de misvisende karakterer er uhensigtsmæssige i forhold til aftagerinstitutionerne. Det skyldes, at misvisende karakterer medfører, at institutionerne ikke kan stole på, at en bestået karakter fra FGU betyder, at en elev har et tilstrækkeligt fagligt niveau til at påbegynde en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse.

Opsamling

Undersøgelsen af prøver og bedømmelseskriterier i FGU viser, at der er markante forskelle på prøveerfaringen blandt hhv. lærere i almene fag og lærere i faglige temaer. Denne forskel skyldes sandsynligvis især, at prøver i faglige temaer ikke er adgangsgivende til videre uddannelse.

Den kvalitative del af undersøgelsen belyser, at lærere efterspørger tydeligere beskrivelser med formålet med prøver, herunder om disse har til formål at bedømme elevernes reelle faglige niveau eller nærmere handler om at give eleverne succesoplevelse med at gå til prøve.

Sammenhængen mellem faglige mål, bedømmelseskriterier og undervisning er ikke altid klar for lærerne. Mens nogle føler, at prøveformerne stemmer overens med deres undervisning, oplever andre en manglende sammenhæng mellem faglige mål og bedømmelseskriterier. Dette skaber frustration, især når det kommer til konkretiseringen af bedømmelseskriterierne, som mange lærere finder uklare og åbne for fortolkning. Dette kan føre til uenigheder mellem eksaminatorer og censorer under prøver. Derudover kan det resultere i forskellige fortolkninger på tværs af FGU-institutioner, hvilket ifølge nogle af interviewpersonerne medfører, at FGU ikke er ensartet på landsplan.

Didaktiske principper

I dette afsnit gennemgås undersøgelsens resultater vedrørende de didaktiske principper. Dette indebærer både lærere og leders fortolkning af de didaktiske principper, institutionernes arbejde med principperne og udfordringer relateret til de didaktiske principper

Fokus på og fortolkning af didaktiske principper

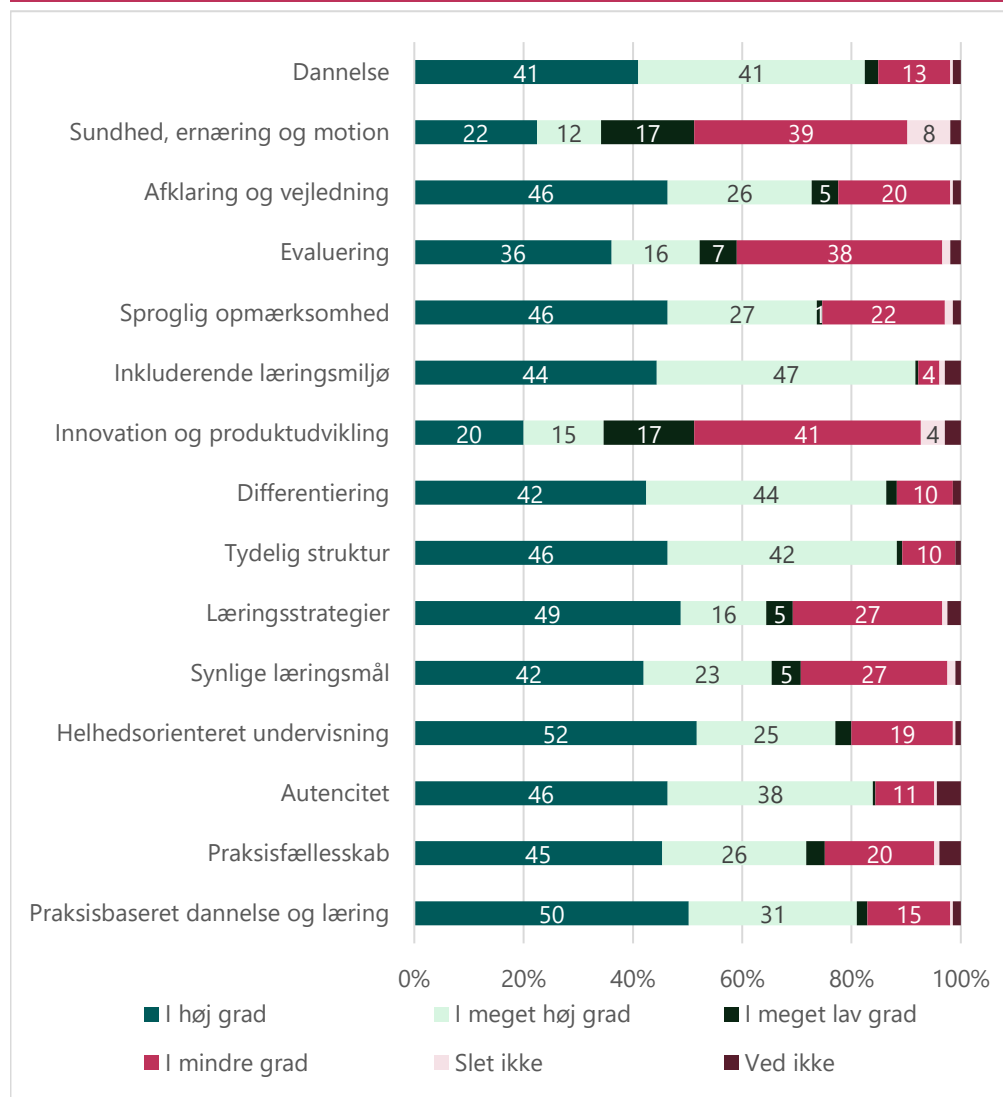
Fokus på didaktiske principper i planlægning af undervisning

Af Figur 20 fremgår det, at særligt tre didaktiske principper er i fokus, når lærerne planlægger sin undervisning. Det drejer sig om 'inkluderende læringsmiljø', 'tydelig struktur' og 'differentiering'⁶. For hver af disse principper tilkendegiver over 85% af lærerne, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' har det pågældende princip i fokus ved planlægning af undervisningen. Tendensen med et stort fokus på de førnævnte principper ses på tværs af lærere i almene fag og lærere i faglige temaer. Det er her værd at bemærke, at 'tydelig struktur' og 'differentiering' hverken bliver nævnt eller omtalt i nogen af de 21 fagbilag og læreplaner⁷.

⁶ Tydelig struktur og differentiering indgår under temaet "struktur og progression", mens inkluderende læringsmiljø indgår under temaet "inkluderende læringsmiljøer for alle"

⁷ Notat: Gennemsyn af fagbilag, læreplaner og didaktiske principper

Figur 20: I hvilken grad har du fokus på hvert af de didaktiske principper i planlægningen af din undervisning?

Anm.: N = 205. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

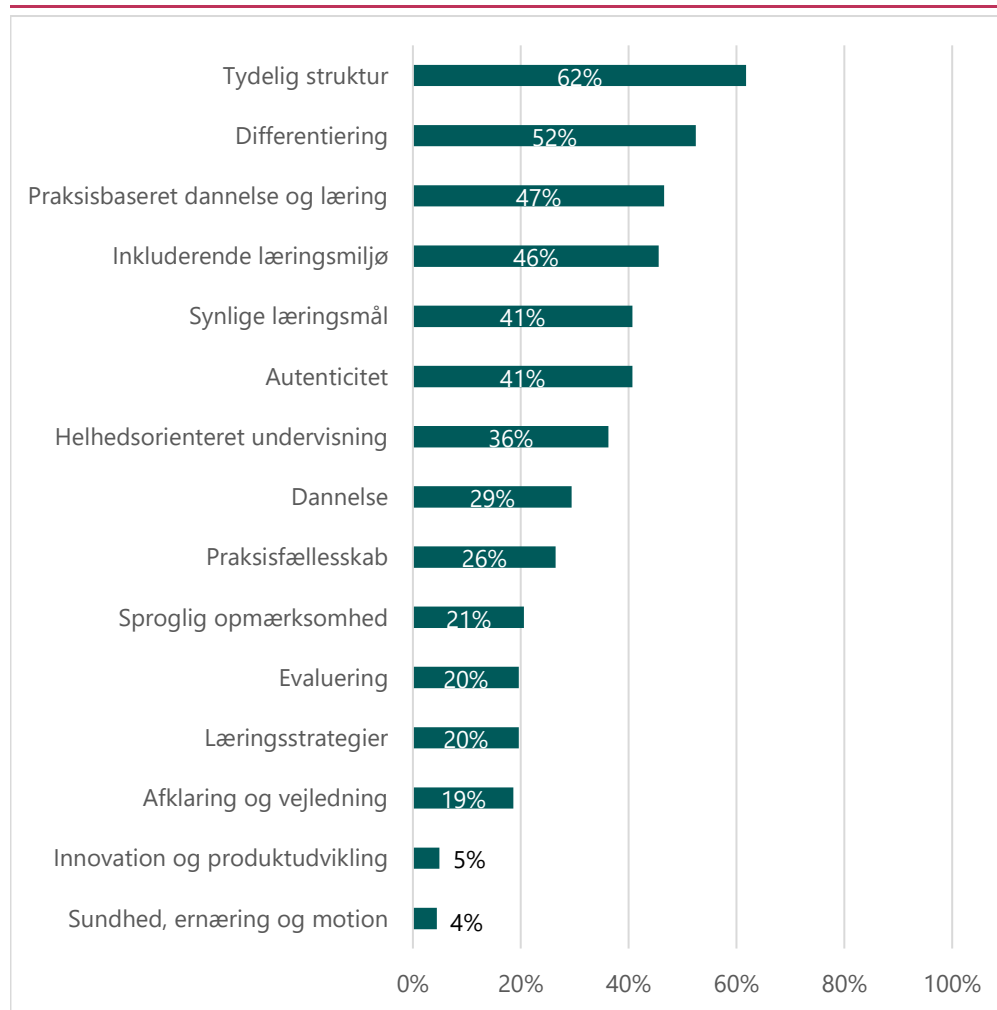
I de kvalitative interviews kommer det til udtryk, at faget har stor betydning for, hvilke principper, den enkelte lærer har i fokus. Det skyldes ifølge lærerne, at nogle principper ligger mere til højrebenet at omsætte i bestemte fag, mens det i andre fag kan synes sværere. En lærer fortæller fx, at der er didaktiske principper, som vedkommende ikke vurderer er meningsfulde at forholde sig til. Tendensen med, at faget har betydning for lærernes fokus, afspejles desuden i spørgeskemaundersøgelsen, hvor det eksempelvis særligt er lærere i omsorg og sundhed, som tilkendegiver, at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' har fokus på princippet 'sundhed, ernæring og motion', mens fx dansk-, engelsk- og matematiklærere i langt mindre grad har fokus på dette princip i planlægningen af deres undervisning.

Didaktiske princippers vigtighed i forhold til faglig og personlig udvikling

Mere end halvdelen af lærerne i spørgeskemaundersøgelsen synes, at hhv. 'tydelig struktur' og 'differentiering' er nogen af de vigtigste didaktiske principper i forhold til at sikre elevernes faglige udbytte. Blandt de vigtigste didaktiske principper i forhold til at sikre elevens

personlige og sociale udbytte af FGU peger lærerne på 'inkluderende læringsmiljø' og 'dannelse'. Der er således et overlap mellem, hvilke didaktiske principper, som lærerne i høj grad har fokus på i planlægningen af deres undervisning (se Figur 20), og hvilke principper, de finder vigtigst i forhold til at sikre elevens hhv. faglige samt personlige og sociale udbytte.

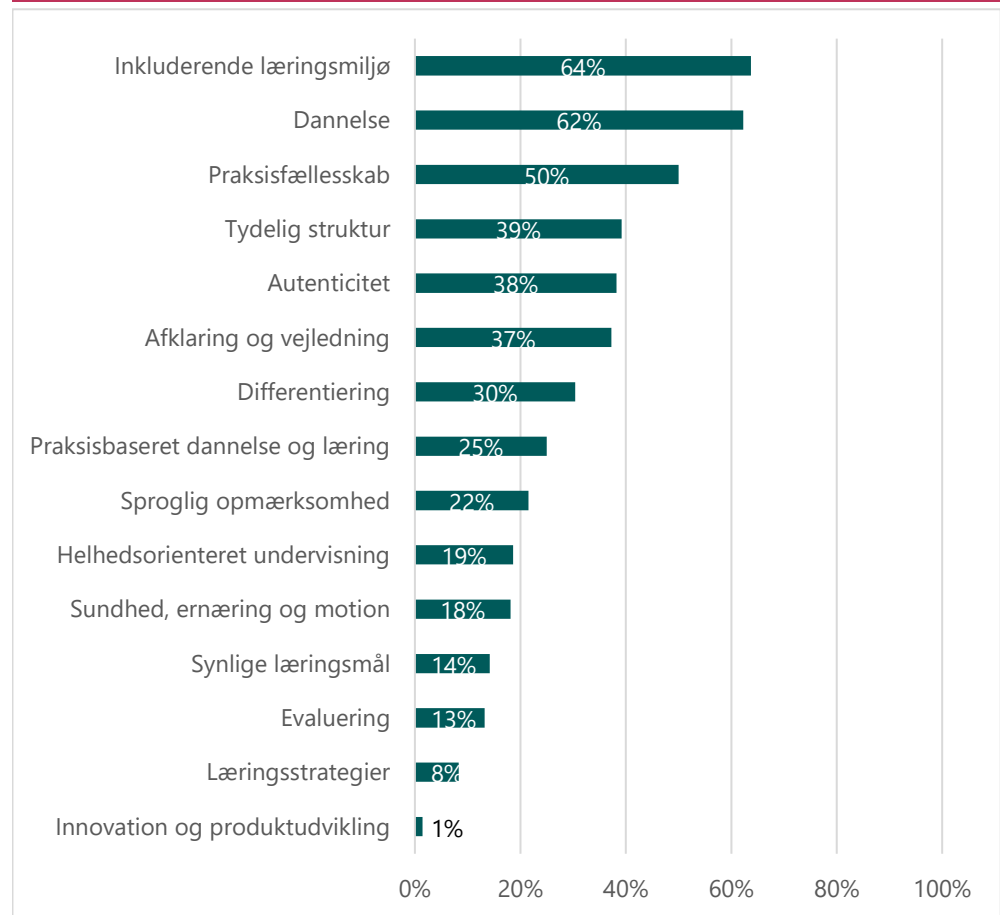
Figur 21: Hvilke didaktiske principper synes du er vigtigst i forhold til at sikre elevernes faglige udbytte af FGU? Vælg max 5 (procent)

Anm.: N = 204. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 204 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur 22: Hvilke didaktiske principper synes du er vigtigst i forhold til at sikre elevernes personlige og sociale udbytte af FGU? Vælg max 5 (procent)

Anm.: N = 204. Procenterne angiver hvor mange procent af de 204 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Hvad angår princippet 'tydelig struktur' fortæller flere af de interviewede lærere, at mange af eleverne har behov for at kende dagens program og få skematiseret, hvad der skal ske i løbet af undervisningen. Dette er afgørende for, at eleverne føler sig trygge og dermed kan udvikle sig fagligt. Dog sætter en lærer ord på, at det i en hektisk hverdag med mange udfordrede elever er vanskeligt at skabe den tydelige struktur, som eleverne har brug for.

“Tydelig struktur og synlige læringsmål er hvad eleverne har brug for, men hverdagen ser ikke sådan ud [...] Fællesnævneren er, at 80% af dem ikke er klar til undervisning. De har bare brug for et sted at være. Det kvæler det for de resterende 20%... Der er en hverdag og så er der håbet”

Lærer i fagligt tema

I tråd med spørgeskemaundersøgelsens resultater peger flere af lærerne i de kvalitative interviews på, at deres elever er på meget forskellige niveauer, og at differentiering derfor er afgørende for, at alle elever løftes fagligt. Lærerne giver udtryk for, at differentiering er vigtigt i de almene fag, såvel som i de faglige temaer. Lærerne har dog forskellige tilgange til undervisningsdifferentiering. Hvor nogle lærere stiller eleverne de samme opgaver, men med forskellige krav til hvad de afleverer, er der andre lærere som udarbejder undervisningsmaterialer på flere niveauer.

I de kvalitative interviews sætter lærerne desuden ord på, hvad de forstår ved det didaktiske princip 'dannelse' og hvordan de omsætter det i praksis. En lærer påpeger, at 'dannelse' handler om, hvordan elever og lærere omgås med og taler til hinanden, kropssprog, påklædning mv. og vedkommende fortæller, at de på skolen synger morgensang, hvilket bidrager til et stærkt fælleskab samt kulturel dannelse. Vedkommende udtrykker i øvrigt, at 'dannelse' ikke så meget er en del af det fagfaglige eller klasserummet som sådan. En anden lærer udtrykker, at eleverne har begrænset viden om, hvad der foregår ude i verden, hvorfor vedkommende fx ser nyheder med dem i undervisningen. Der er således forskellig praksis i forhold til, om det didaktiske princip 'dannelse' omsættes direkte i undervisningen, eller om det i højere grad er et didaktisk princip, som omsættes i forbindelse med øvrige aktiviteter i FGU, fx når man spiser med eleverne eller synger morgensang.

Hvad angår princippet 'inkluderende læringsmiljø' udtrykker de interviewede lærere, at fordi eleverne er så forskellige, er det væsentligt, at der skabes trygge læringsrum, hvor alle inkluderes, uanset hvad de har med sig af diagnoser og udfordringer. En lærer fortæller i den forbindelse, at eleverne har udarbejdet en fælles plan med leveregler for, hvordan man omgås og behandler hinanden

Institutioners arbejde med didaktiske principper og omsætning i praksis

Omtrent 6 ud af 10 lærere (59%) vurderer, at ledelsen på skolen 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' har fokus på de didaktiske principper. I de kvalitative interviews fortæller både ledere og en række lærere, hvordan de didaktiske principper fx kommer i fokus på pædagogiske dage. Her er der tid og rum til at drøfte og gå i dybden med principperne ét ad gangen. En leder fortæller i den forbindelse, at de pædagogiske dage med fokus på de didaktiske principper er udsprunget af et behov for at konkretisere principperne og få et fælles fundament og en fælles forståelse. Lederen fortæller, at det har været væsentligt for arbejdet med de didaktiske principper, at lederens egen forståelse af principperne ikke blot pådattes lærerne, men at lærerne kommer til orde med egne fortolkninger og forståelser. Dette medvirker til større ejerskab og ansvarstagen blandt lærergruppen.

"I starten holdt vi (ledelsen) oplæg om, 'hvad betyder de didaktiske principper, og hvordan arbejder vi med dem?'. Men vi kunne se, at så tog lærerne ikke ejerskab over det. Så vi besluttede os for at tage tre principper ad gangen og har set på

'hvad mener ledergruppen om dem?'. Og så er vi bagefter gået i dybden med det sammen med lærerne og har fået det samme fundament"

Leder

Andre steder er arbejdet med de didaktiske principper forankret i større projekter med flere deltagende FGU-institutioner og i samarbejde med professionshøjskoler. Det kan fx være projekter, som har fokus på at udvikle nye metoder og en pædagogisk praksis, der styrker inkluderende læringsmiljøer.

På nogle FGU-institutioner pågår der desuden et arbejde med at synliggøre de didaktiske principper, fx ved at hænge dem op på væggene rundt på institutionen. En leder påpeger i den forbindelse, at de didaktiske principper på væggene både er tiltænkt som en reminder til lærerne om "hvad de som FGU-institution står på", men at de også er til for, at lærerne kan tale med eleverne om de didaktiske principper. Flere af de interviewede lærere frygter dog, at det vil virke for overvældende og uoverskueligt for eleverne at forstå de didaktiske principper.

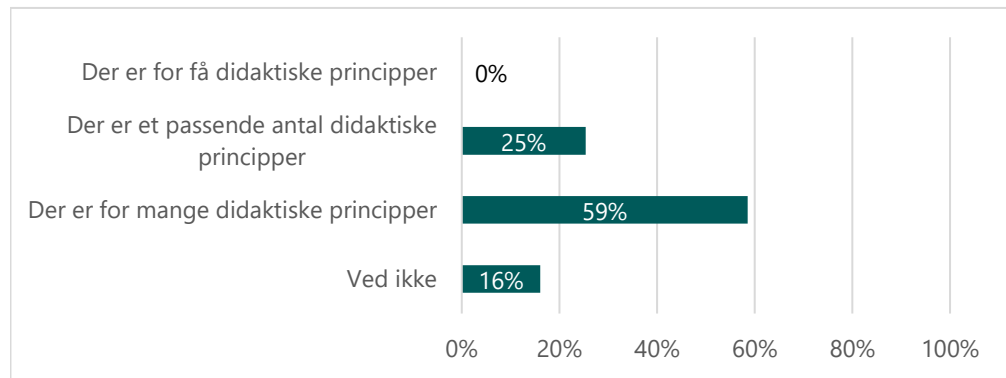
På andre FGU-institutioner vurderer enkelte lærere, at det ikke har været eller er en prioritet for ledelsen at drøfte de didaktiske principper. En lærer peger i spørgeskemaundersøgelsens fritekst på, at de didaktiske principper er røget under radaren i opstarten af FGU, mens en anden fortæller, at der gik et stykke tid før vedkommende blev opmærksom på, at der fandtes didaktiske principper for FGU.

Udfordringer relateret til de didaktiske principper

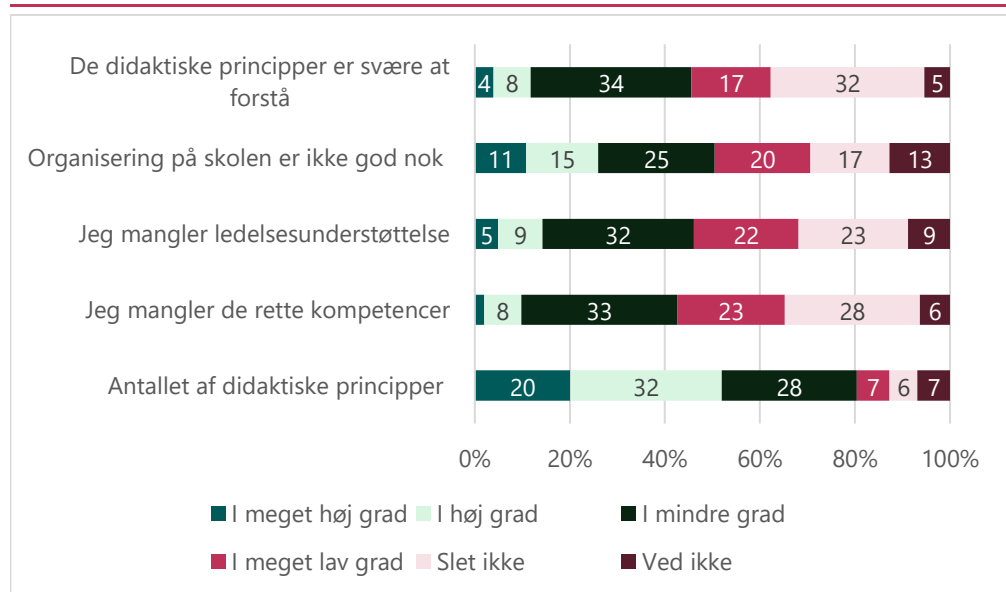
Antallet af didaktiske principper

I spørgeskemaundersøgelsen svarer 59% af lærerne, at de synes, at der er for mange didaktiske principper. I tillæg hertil er det over halvdelen af lærerne (52%), som svarer at de 'i meget høj grad' eller 'i høj grad' synes, at antallet af didaktiske principper gør det udfordrende at anvende principperne til planlægning af undervisningen.

Dog viser Figur 24 også, at lærerne i mindre grad svarer, at andre forhold, såsom forståelsen af didaktiske principper, organisering og ledelsesunderstøttelse, udfordrer deres anvendelse af de didaktiske principper i forbindelse med planlægning af deres undervisning.

Figur 23: Hvad synes du om antallet af didaktiske principper? (procent)

Anm.: N = 205. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.
 Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur 24: I hvilken grad oplever du, at følgende er udfordring, når du skal anvende de didaktiske principper til planlægning af din undervisning? (procent)

Anm.: N = 204. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.
 Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

I de kvalitative interviews peger lærere og ledere også på, at antallet af didaktiske principper med fordel kan koges ned. De udtrykker blandt andet, at de dels er svære at huske, når der er hele 15 principper. Nogle lærere fortæller, at en konsekvens af det høje antal principper er, at lærerne "vender det blinde øje til" nogle af principperne, fordi det er svært at omsætte alle principper i praksis. Enkelte lærere efterspørger i forlængelse heraf en pejling på, om alle principperne skal være til stede på en gang i undervisningen, samt om der er nogle principper, der bør vægtes højere end andre.

I fritekstfelterne i spørgeskemaundersøgelsen er der desuden lærere, der peger på, at uddannelsens længde på max to år gør det svært at implementere så mange didaktiske principper, når de tilmed spænder så bredt fra 'sundhed, ernæring og motion' til 'sproglig opmærksomhed' og 'synlige læringsmål'. I forlængelse heraf peger en lærer på at man kunne differentiere principperne, så nogle gælder faglige temaer, og andre gælder almene fag, mens enkelte principper går på tværs.

Efterlevelsen af de didaktiske principper udfordres af elevgruppen og den omskiftlige hverdag på FGU

Flere af de interviewede lærere udtrykker, at de overordnet er enige i indholdet af de didaktiske principper og vurderer, at god undervisning i høj grad er karakteriseret ved principperne. De fleste af lærerne tænker dog ikke over, at det er nedskrevne principper, som de skal følge. De påpeger, at principperne ligger helt implicit i deres faglighed samt arbejdsmetoder, og at det er en naturlig del af at undervise. Faktisk vurderer nogle lærere, at principperne mest bare er 'almindeligheder og udsagn', som man ikke behøver at skrive ned.

“Meget af det behøver man ikke skrive ned, fordi hvis man er uddannet inden for det her område, så er det basics. Så hvorfor skal vi bruge tid på at læse det og forholde os til det?”

Lærer i almene fag

I både den kvalitative såvel som den kvantitative undersøgelse er der lærere, som udtrykker, at de didaktiske principper ikke matcher elevgruppen. En lærer peger fx på, at eleverne ofte har en meget lavere grad af motivation end indholdet i læreplaner/fagbilag, undervisningsmateriale og ikke mindst de didaktiske principper lægger op til. Derfor kan det ofte være vanskeligt at lave gode praksisfællesskaber, fordi eleverne har det svært og ikke deltager i eller ikke møder op til undervisningen. En anden lærer stemmer i og nævner diagnoser, søvn, mobning, forskellighed, faglige niveauer, fravær mm. som årsager til, at det er svært at få de didaktiske principper integreret i undervisningen.

Andre lærere peger i spørgeskemaets fritekstfelter på, at de didaktiske principper er svære at få implementeret i undervisningen, fordi hverdagen på FGU er meget omskiftelig. Grundet praktikperioder, kombinationsforløb, udflugter, virksomhedsbesøg samt virksomhedsforlagt undervisning er det fx svært at skabe en tydelig struktur. Desuden peger flere lærere på, at det løbende optag og løbende afslutning af FGU-forløb er udfordrende for at anvende de didaktiske principper i planlægning af sin undervisning.

Tid og fysiske rammer som barriere for at omsætte de didaktiske principper i praksis

I spørgeskemaundersøgelsen noterer flere af lærerne i fritekstfelter, at manglende forberedelsestid udgør en barriere for at omsætte de didaktiske principper i praksis. De peger fx på, at tid til at planlægge undervisning med kolleger er afgørende for, at de i fællesskab kan udvikle og tilrettelægge undervisningsforløb, der går på tværs af almene fag og faglige temaer.

Andre lærere peger på de fysiske rammer som en barriere for at omsætte de didaktiske principper i praksis. Det drejer sig særligt om mangel på gruppearbejdspladser til at understøtte omsætningen af praksisfællesskaber.

Vejledning til de didaktiske principper

På emu – danmarks læringsportal kan lærere og ledere i FGU tilgå en vejledning til de didaktiske principper. Vejledningen giver inspiration, viden og konkrete forslag til udvikling af motiverende og varieret undervisning i FGU på baggrund af de 15 principper⁸.

En gruppe af almenlærere på en enkelt institution giver i de kvalitative interviews udtryk for, at flere af forslagene til at omsætte de didaktiske principper forekommer urealistiske at gennemføre i praksis. Samtidig peger de på, at flere af forslagene omhandler aktiviteter, hvor eleverne skal ud af huset, hvilket ofte vil have den konsekvens, at eleverne ikke møder op.

“De foreslår, at man sammen med sine elever skal udarbejde en flytteguide til unge i kommunen, som kan stå inde ved borgerservice i kommunen. Det stiller ret store krav, og det vil være de færreste, der kan det. Det er et godt eksempel, hvis man har nogle elever, der er supersuper dygtige [...] Vi kan få svært ved at få nogen til at arrangere en fastelavnsfest, der varer to timer, så jeg kunne godt savne nogle eksempler, der er mere håndgribelige og som ikke kræver ressourcer”

FGU-lærer i almene fag

Opsamling

Mens ‘tydelig struktur’, ‘inkluderende læringsmiljø’ og ‘differentiering’ i høj grad er i fokus på tværs af almenlærere og faglærere, er der andre didaktiske principper, som er mere fagspecifikke, fx omsorg, sundhed og pædagogik.

Overordnet set vurderer undersøgelsens lærere, at de didaktiske principper er meningsfulde, og at de er enige i, at god undervisning i høj grad er karakteriseret ved principperne. Den store udfordring ligger dog ifølge lærerne i antallet af de didaktiske principper, samt at de didaktiske principper ikke matcher elevgruppen og den omskiftlige hverdag på FGU, hvorfor de er svære at omsætte i praksis.

⁸ Københavns Professionshøjskole, VIA University College, UC Lillebælt og Professionshøjskolen UCN. 2019: [Vejledning til de 15 didaktiske principper for FGU](#)

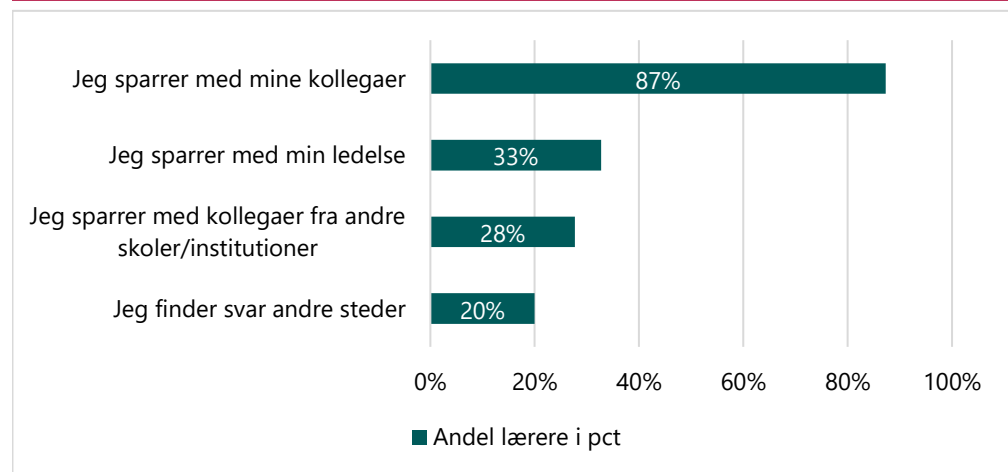
Samarbejde og roller på skolen

I dette afsnit beskrives undersøgelsens resultater vedrørende samarbejde blandt lærere og ledere i FGU, herunder samarbejdet mellem lærere i almene fag og lærere i faglige temaer samt samarbejdet mellem lærere og ledere.

Sparring om læreplaner og fagbilag

I spørgeskemaundersøgelsen fremgår det, at lærerne ofte sparrer med deres kollegaer på skolen om indholdet i læreplaner og fagbilag. Det kommer til udtryk ved, at hele 87% af lærerne svarer, at de sparrer med deres kollegaer, når de har spørgsmål til indholdet i læreplanerne/fagbilagene. En tredjedel svarer (33%), at de sparrer med deres ledelse ved spørgsmål til indholdet i læreplanerne/fagbilagene, mens 28% sparrer med kolleger fra andre skole/institutioner.

Figur 25: Hvordan får du hjælp, hvis du har spørgsmål til indholdet i læreplanerne/fagbilagene? Sæt gerne flere krydser (procent)

Anm.: N = 220. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 220 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

I den kvalitative analyse uddyber både lærere og ledere, at samarbejde mellem kollegaer er væsentligt, når lærerne skal fortolke indholdet i læreplaner og fagbilag. Herunder efterspørger flere lærere i interviews og fritekstfelter faste fora til faglig sparring, hvor man fx kan drøfte bedømmelseskriterier og fortolkning af didaktiske principper. Dog fremhæves mangel på fælles tid til planlægning af undervisningen af flere som en barriere for, at lærerne kan drøfte indholdet i læreplanerne og fagbilagene.

Samspil mellem fag og fagligheder i undervisningen

Flere lærere beskriver, at samarbejde på tværs af lærere og fag ligeledes udfordres af mangel på fælles tid til at forberede undervisningen. Det skyldes ifølge af flere af de interviewede lærere, at det er et stort arbejde at koble forskellige fagligheder sammen. En dansklærer

beskriver endvidere, at forberedelse ikke altid er tilstrækkeligt, når flere fag skal integreres i den samme undervisning.

“Værkstedslærere og almenlærere er to forskellige uddannelser. Det er to forskellige typer mennesker. Det er to forskellige sæt kompetencer. Jeg kan ikke bare gå ned nu og sige ‘nu skal vi lige bruge rundsaven til det og det’ [...] Hvordan skal jeg så forvente, at han kan implementere mine læsestrategier? ”

Lærer i almene fag (dansk)

I den kvalitative undersøgelse beskriver lærere og ledere også, at samarbejde på tværs af fag fungerer bedre i nogle fagkombinationer i andre, herunder at fx dansk og kunstneriske fag eller matematik og industri taler godt sammen, mens det for andre kombinationer kan blive “fortænkt” at skabe fælles forløb på tværs af fag.

De interviewede ledere fremhæver, at helhedsorienterede forløb er et eksempel på, hvordan almene fag og faglige temaer bedre kan kobles sammen. Der er omvendt også nogle af de interviewede lærere, der sætter spørgsmålstegn ved, om eleverne mærker, at de er en del af et helhedsorienteret forløb. De påpeger yderligere, at det er væsentligt for nogle elevgrupper, at man fastholder en tydelig struktur i hverdagen, hvilket de helhedsorienterede forløb udfordrer.

Derudover nævner flere lærere, at det er en udfordring for samarbejdet mellem lærere i hhv. almene fag og faglige temaer, at lærerne i de faglige temaer ofte bruger en hel dag med eleverne, mens almenlærerne oftest underviser eleverne i kortere moduler. Her udtrykker en faglærer derfor, at der bør tages højde for, at kreative fag har en “anderledes produktionsmetode” end de almene fag, når der skal arbejdes sammen på tværs af fag. Desuden beskrives det som en udfordring, at lærerne i de almene fag ofte underviser mange hold, hvilket gør det sværere at opbygge en relation til eleverne og have tid til faglig sparring med flere forskellige lærere i faglige temaer.

Det store fortolkningsrum i læreplanerne og fagbilagene nævnes derudover som en udfordring for samarbejdet mellem lærere i FGU. Dette kan både give anledning til diskussioner om det faglige indhold i læreplaner og fagbilag, men også til diskussioner om hvad lærerens rolle er ifølge læreplanen eller fagbilaget. Som et eksempel nævnes det i et interview, at der i læreplanen til dansk står, at “dansk læreren har et særligt ansvar for, at der i samarbejde med elevens øvrige lærere etableres et helhedsfokus på den enkelte elevs evner [...]”. Her udtrykkes der et ønske om, at det tydeligere skal beskrives, hvad der menes med dansk lærerens ‘særlige ansvar’.

Lederes understøttelse af arbejde med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper

I den kvalitative undersøgelse fremgår det, at lederne arbejder med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper ved blandt andet at onboarder nye medarbejdere, matche læreres kompetencer og erfaringer med indhold i fagbilag, bistå med at oversætte og forventningsafstemme indholdet i læreplaner og fagbilag - herunder de faglige mål og niveauer - samt skabe et fundament for arbejdet med de didaktiske principper.

De interviewede ledere fortæller, at de i nogle tilfælde arbejder tæt på indholdet i læreplaner og fagbilag, fx når de "matcher" et bredt formuleret fagbilag og faglige mål til den enkelte lærers kompetencer og uddannelsesbaggrund, eller når de arbejder sammen med skolens lærere om at oversætte de faglige mål.

"Så prøver vi at sige 'hvordan kan din faglighed vinkles ind i fagbilaget?' Så kigger vi på de faglige mål, og så oversætter vi. Og der sidder jeg helt tæt på"

Leder

"Så har jeg prøvet at sige 'jamen, vægt og vejning og geometri - gad vide om vi ikke kan finde noget på værkstedet om det?' "

Leder

Derudover fortæller lederne i den kvalitative undersøgelse, at de blandt andet bidrager til samarbejdet om læreplaner, fagbilag og didaktiske principper ved at sætte lærere sammen, observere undervisning og ved at hjælpe med at finde ud af, hvor fagene taler sammen, ved at kigge i læreplaner og fagbilag. Derudover fremhæver flere ledere, at de understøtter fx planlægningen af undervisning og implementeringen af didaktiske principper ved at lade skolerne indgå i forskellige projekter med andre FGU-skoler. I den forbindelse fremhæver lederne, at det er positivt at se eksempler på, hvordan andre skoler løser opgaver og at se, hvordan fx en portfolio kan bygges op.

Det varierer, hvor meget tid lederne har til pædagogiske ledelsesopgaver. De interviewede lærere fortæller blandt andet, at opgaver af administrativ karakter, fx vikardækning ved sygdomsmeldinger, tager en stor del af ledernes tid og påvirker, hvor tæt den enkelte leder kan være på arbejdet med at oversætte læreplaner og fagbilag.

Det er derudover et gennemgående tema i lederinterviewene, at det udgør en udfordring for samarbejdet på skolen, at lærerne kommer fra forskellige kulturer på hhv. produktionsskoler

og VUC, samt at de har forskellige uddannelsesmæssige baggrunde. Her nævnes det blandt andet, at det er lettere for lærere med en pædagogisk/didaktisk uddannelse at omsætte indholdet i læreplaner og fagbilag.

Opsamling

Størstedelen af de adspurgte lærere sparrer med deres kolleger om læreplanerne og fagbilagene. Dog udgør mangel på fælles tid til at planlægge undervisning en barriere for samarbejdet mellem fag og fagligheder, og der er dertil en række udfordringer forbundet med at integrere flere fag og fagligheder i den samme undervisning. Derudover fremhæves det store fortolkningsrum i læreplaner og fagbilag som en udfordring, da det kan føre til diskussioner om det faglige indhold og lærerens rolle.

Lederen har en rolle i at facilitere samarbejde på tværs af fag og understøtte lærernes arbejde med læreplaner og fagbilag, blandt andet gennem onboarding af nye medarbejdere og ved at støtte i tolkningen og implementeringen af disse læreplaner og fagbilag i praksis.

Litteratur

Danmarks Evalueringsinstitut. 2024: [Elevs udbytte, foreløbig effekt og status på implementering af FGU. Tredje delrapport i evaluerings- og følgeforskningsprogrammet for den forberedende grunduddannelse \(FGU\) \(emu.dk\)](#)

Københavns Professionshøjskole, VIA University College, UC Lillebælt og Professionshøjskolen UCN. 2019: [Vejledning til de 15 didaktiske principper for FGU \(emu.dk\)](#)

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. 2023: [Skærmbrug på FGU \(uvm.dk\)](#)

Metodebilag

I dette afsnit beskrives undersøgelsesdesignet og indsamlingen af data, der ligger til grund for rapporten.

Undersøgelsesspørgsmål

Bilagstabel Bilagstabel 1 giver et overblik over de overordnede undersøgelsesspørgsmål, der ligger til grund for denne erfaringsopsamling. Tabellen viser også, hvilke dele af undersøgelsen, der bidrager til besvarelsen af disse undersøgelsesspørgsmål.

Bilagstabel 1: Sammenhæng mellem undersøgelsesspørgsmål og datakilder

Undersøgelsesspørgsmål	Datakilder
Hvordan bruger FGU-lærerne de didaktiske principper, læreplaner og fagbilag til planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning og prøver?	Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU Interview med lærere i FGU
Hvordan bruger FGU-ledere de didaktiske principper, læreplaner og fagbilag til rammesætning, organisering og feedback på lærernes undervisning?	Interview med ledere i FGU
Hvilke udfordringer oplever FGU-lærere og FGU-ledere ved arbejdet med de didaktiske principper, læreplaner og fagbilag?	Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU Interview med lærere og ledere i FGU

Spørgeskemaundersøgelse

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen har været at give et bredt indblik i anvendelsen af læreplaner, fagbilag og didaktiske principper blandt lærere i FGU. Desuden har denne del af undersøgelsen til formål at afdække, hvilke udfordringer FGU-lærere oplever ved arbejdet med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført blandt lærere, der udfører undervisning i FGU. Designet giver mulighed for at se, hvilke generelle mønstre der gør sig gældende i forhold til FGU-læreres anvendelse af læreplaner, fagbilag og didaktiske principper.

Undersøgelsen er besvaret af 251 lærere, hvoraf 204 har gennemført hele spørgeskemaet. I alt arbejder lige over 2.000 lærere fordelt på landets 27 institutioner. 204 komplette besvarelser udgør således ca. 10% ud af den samlede population. Der er et vist frafald af respondenter undervejs i spørgeskemaundersøgelsen. Fráfaldet udgør næsten 20%, men det vurderes at fráfaldet skyldes spørgeskemaets længde. Af de 251 lærere, der er startet på spørgeskemaet, underviser 37 lærere i både almene fag og faglige temaer, mens hhv. 112 og 102 lærere

underviser i almene fag eller faglige temaer⁹. Frafaldet af respondenter ændrer ikke disse andele bemærkelsesværdigt.

Ikke-fuldførte besvarelser er medtaget i opsamlingen af hensyn til at have et så stort datagrundlag som muligt. Det resulterer dog i et faldende antal af respondenter gennem spørgeskemaundersøgelsen.

Konstruktion af spørgeskema

Spørgeskemaet består af forskellige typer spørgsmål, hvor lærerne enten har mulighed at angive ét svar på tværs af de fag og faglige temaer, de måtte undervise i eller har mulighed for at besvare specifikt i forhold til et fag eller fagligt tema. Såfremt en lærer kan angive flere svar, fremgår dette af tabellens anmærkninger.

Pilottest

Forud for udsendelsen er spørgeskemaet blevet pilottestet. Pilottesten blev gennemført med henblik på at sikre, at spørgsmåls- og svarformuleringerne var forståelige og meningsfulde i en FGU-kontekst samt at der ikke var u hensigtsmæssige overlap mellem spørgsmålene i spørgeskemaet. Der blev gennemført seks pilottests med hhv. tre læringskonsulenter fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) og tre FGU-lærere. Spørgsmålene i spørgeskemaet blev under hver pilottest gennemgået via Skype. På baggrund af tilbagemeldingerne på pilottesten blev spørgeskemaerne tilpasset.

Udsendelse

Spørgeskemaet blev distribueret d. 15. januar 2024 gennem en mail til hovedpostkassen for hver af de 27 FGU-institutioner. I invitationsmailen henstilles til videresendelse til alle institutionens lærere. Der blev efterfølgende udsendt en mailpåmindelse til alle FGU-institutioner.

Casebesøg og interview

Der er gennemført kvalitative casebesøg på fire FGU-skoler, hvor der er foretaget kvalitative interview med lærere og ledere. Formålet med casebesøgene har været at få et indblik i arbejdet med læreplaner, fagbilag og didaktiske principper hos lærere og ledere i FGU. Dertil har casebesøgene skulle undersøge samarbejdet om læreplaner, fagbilag og didaktiske principper blandt hhv. faglærere, almenlærere og ledere ansat på samme skole. Interviewene har derudover haft til formål at undersøge og indhente dybdegående viden om, hvordan lærere og ledere i FGU anvender og opfatter læreplaner, fagbilag og didaktiske principper.

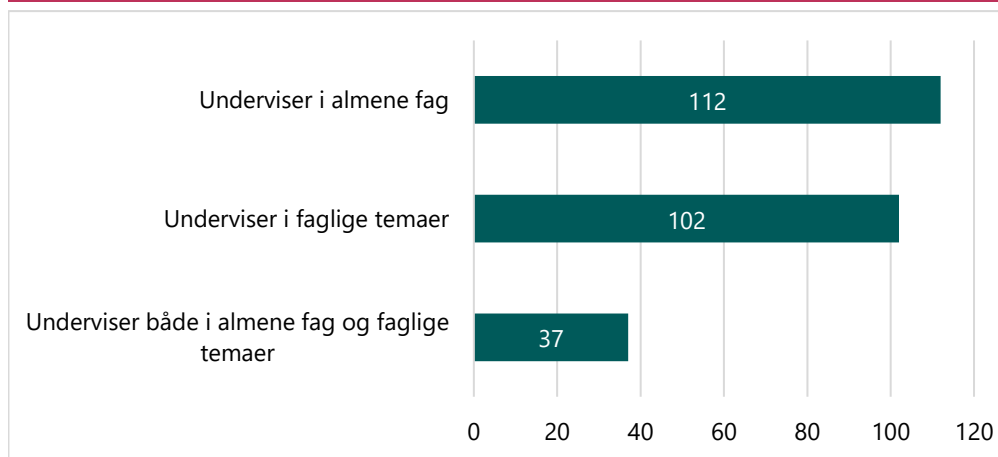
Caseskolerne er udvalgt med henblik på at sikre variation mellem institutionerne i forhold til geografi (region og kommunistørrelse) og FGU-skolernes størrelse (antal elever).

⁹ Læs mere om lærernes baggrundskarakteristika i figurbilaget

Figurbilag

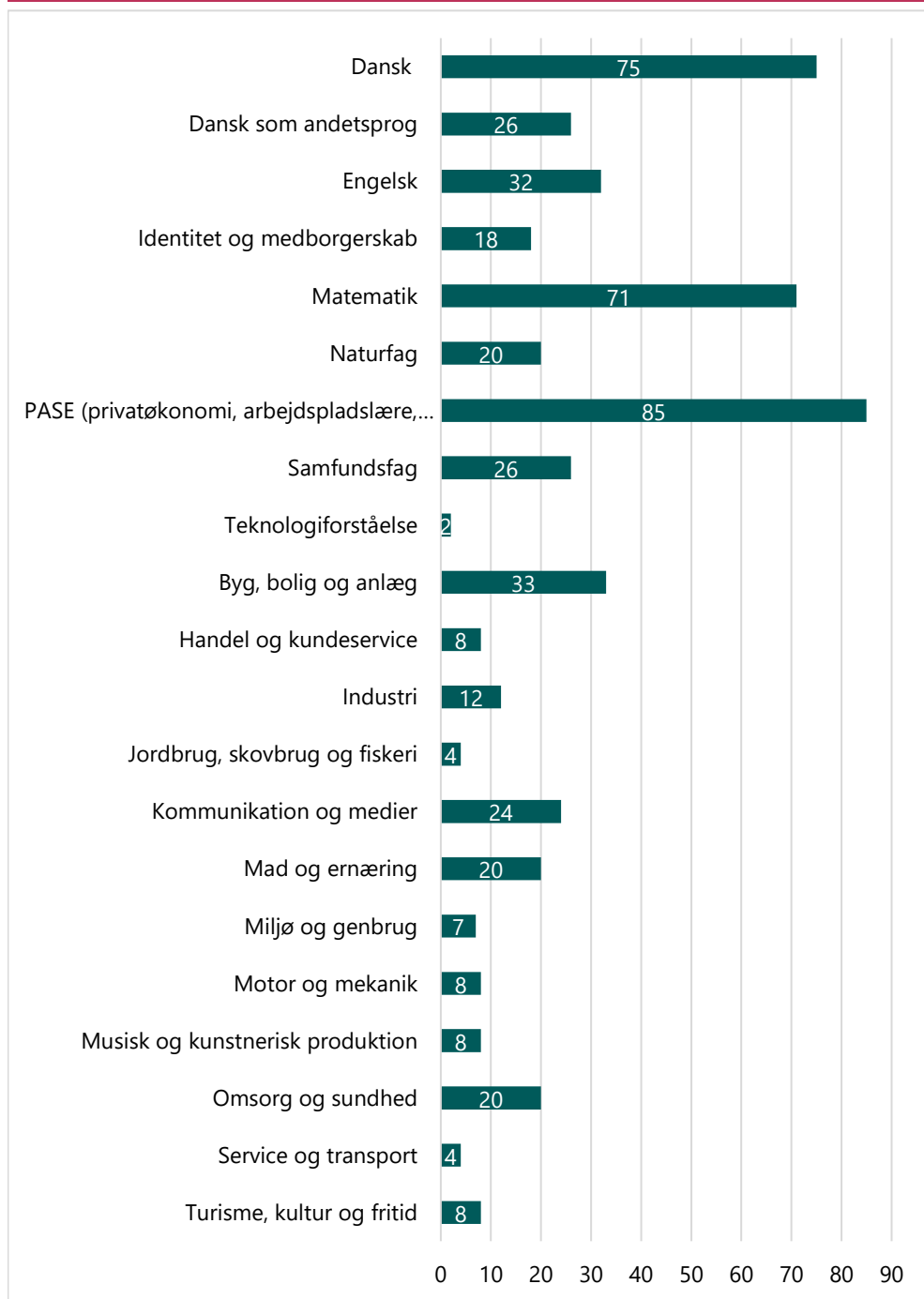
Baggrundsspørgsmål

Figur B.1: Underviser du i almene fag eller faglige temaer? (antal respondenter)

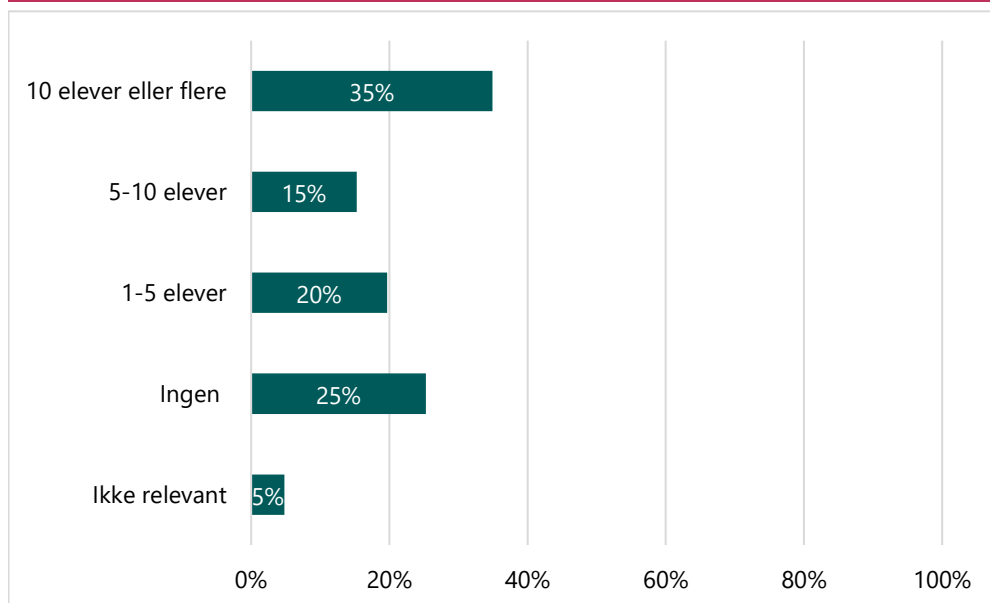
Anm.: N = 251.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.2: Hvilke fag/faglige temaer underviser du i? (antal respondenter)

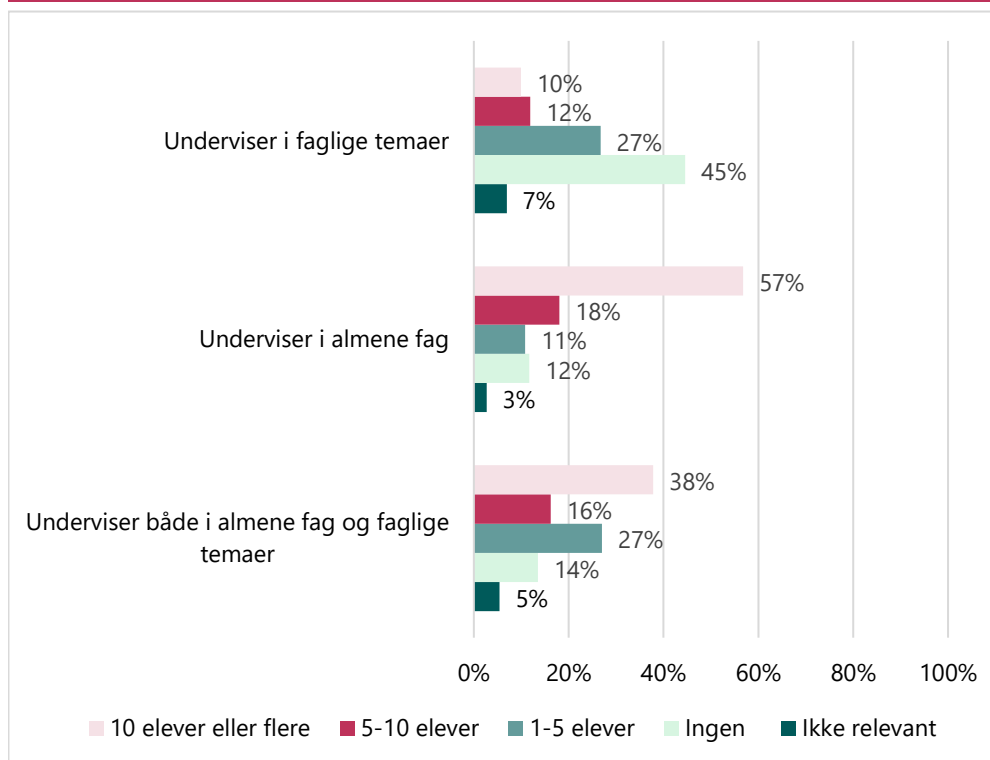
Anm.: N = 251. Respondenter har mulighed for at afkrydse alle de fag/faglige temaer, de underviser i.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.3: Hvor mange FGU-elever har du ført til prøve indtil nu? (procent)

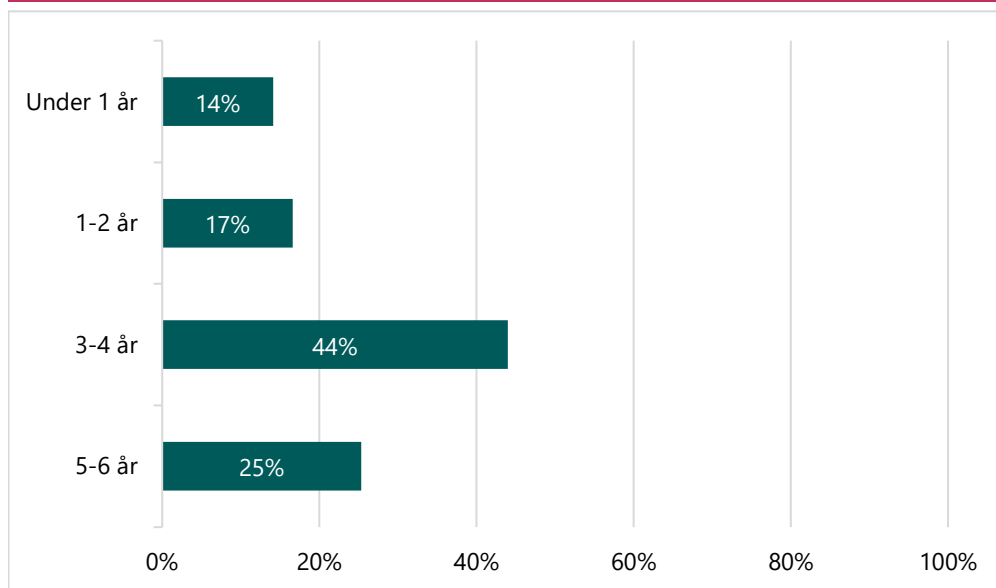
Anm.: N = 249. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.4: Hvor mange FGU-elever har du ført til prøve indtil nu? (procent)

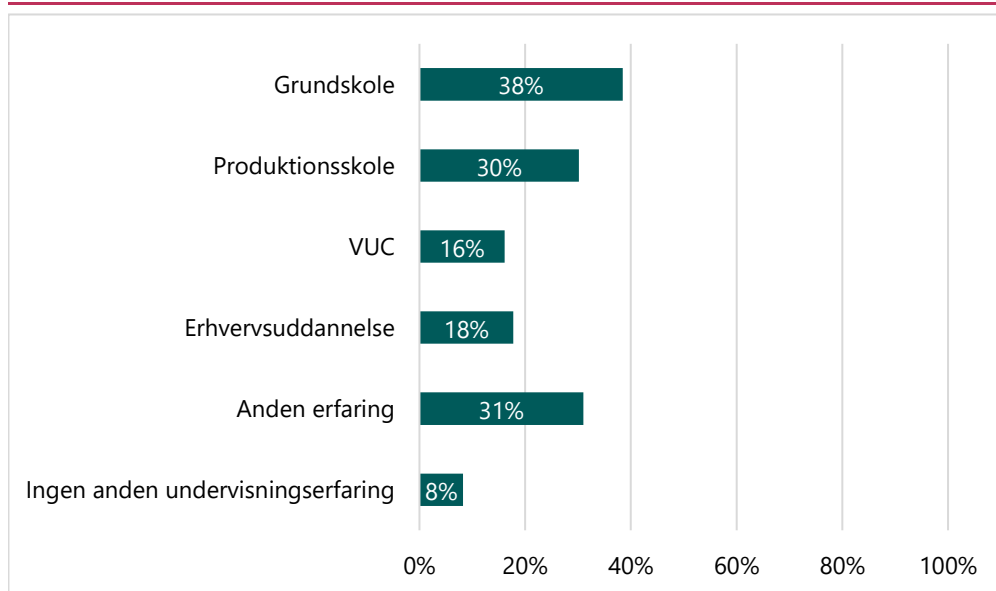
Anm.: N = 249. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.5: Hvor længe har du undervist i FGU? (procent)

Anm.: N = 241. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding. Lærere, der har angivet, at de har undervist i FGU længere end 5-6 år er fjernet fra figuren.

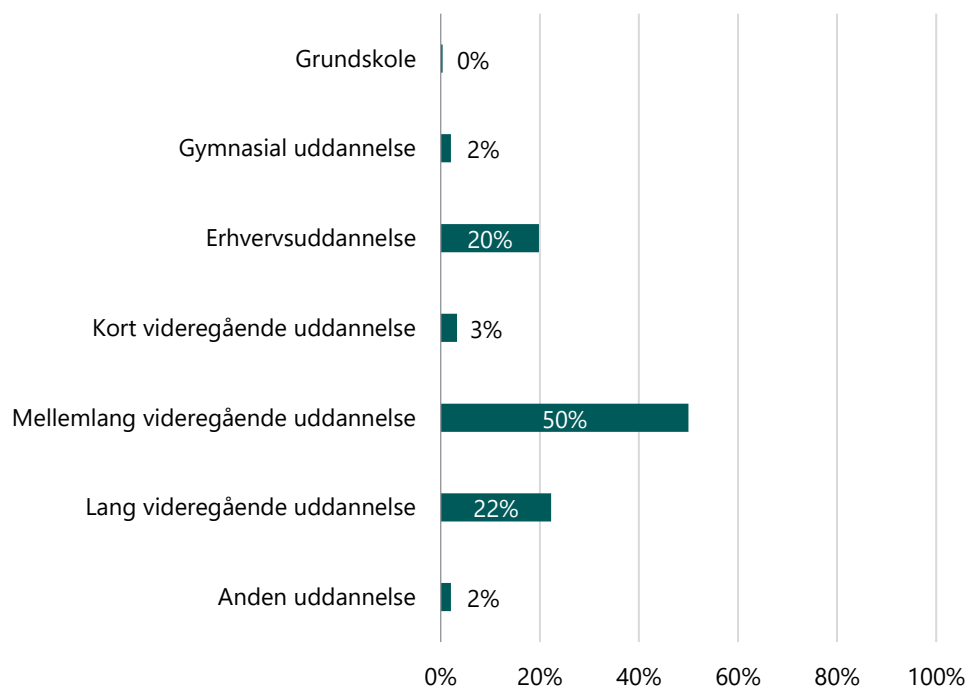
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.6: Har du anden undervisningserfaring? Sæt gerne flere krydser (procent)

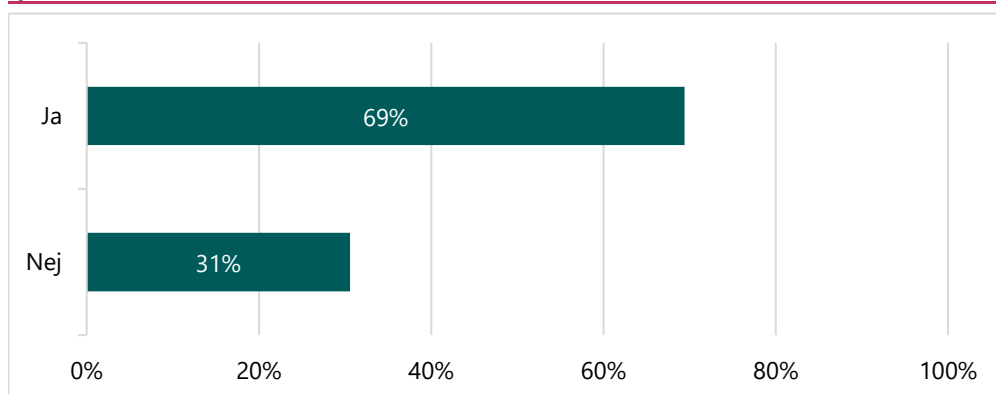
Anm.: N = 242. Note: Respondenter kan afkrydse flere typer erfaring.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.7: Hvad er din højest fuldførte uddannelse? (procent)

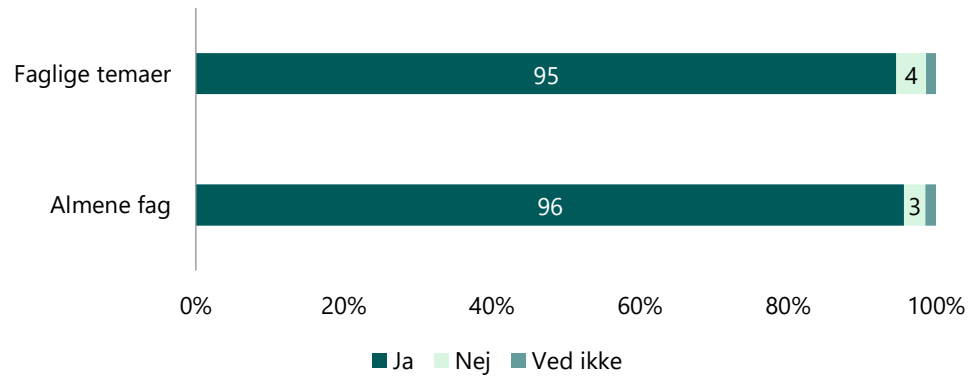
Anm.: N = 242. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.8: Har du en uddannelse inden for undervisning, didaktik og/eller pædagogik? (procent)

Anm.: N = 242. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

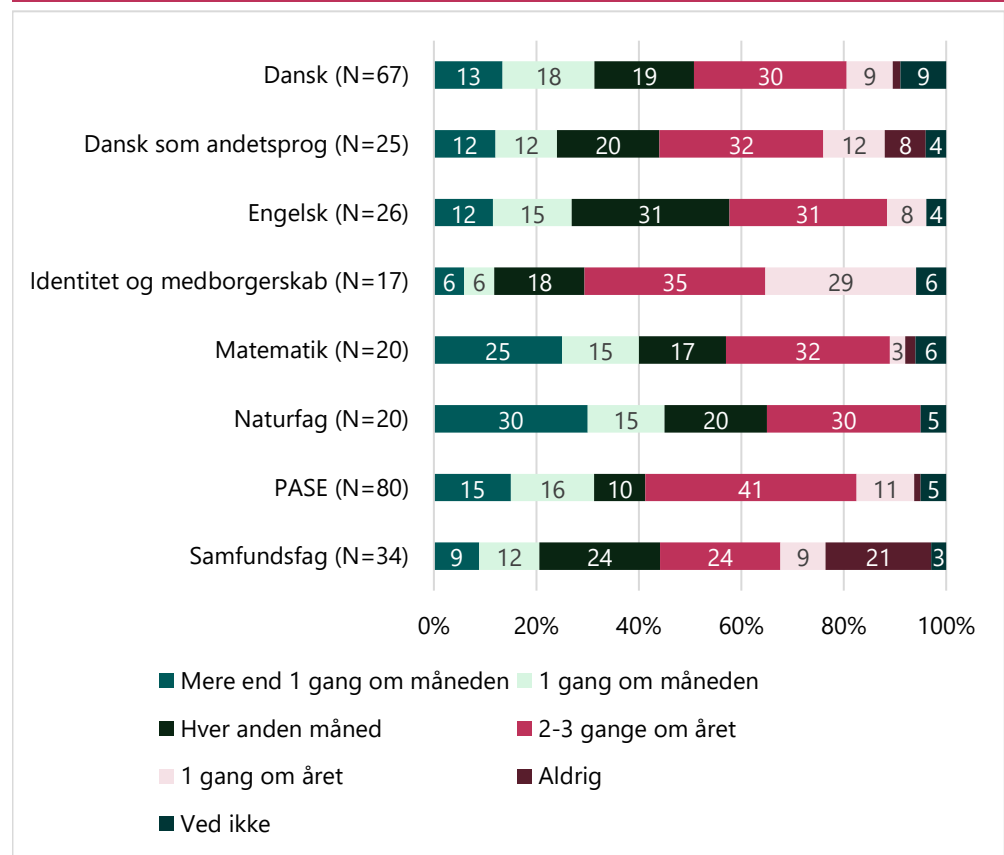
Læreplaner og fagbilag

Figur B.9: Har du læst læreplanen/fagbilaget, der er gældende for de fag/faglige temaer, du underviser i? (procent)

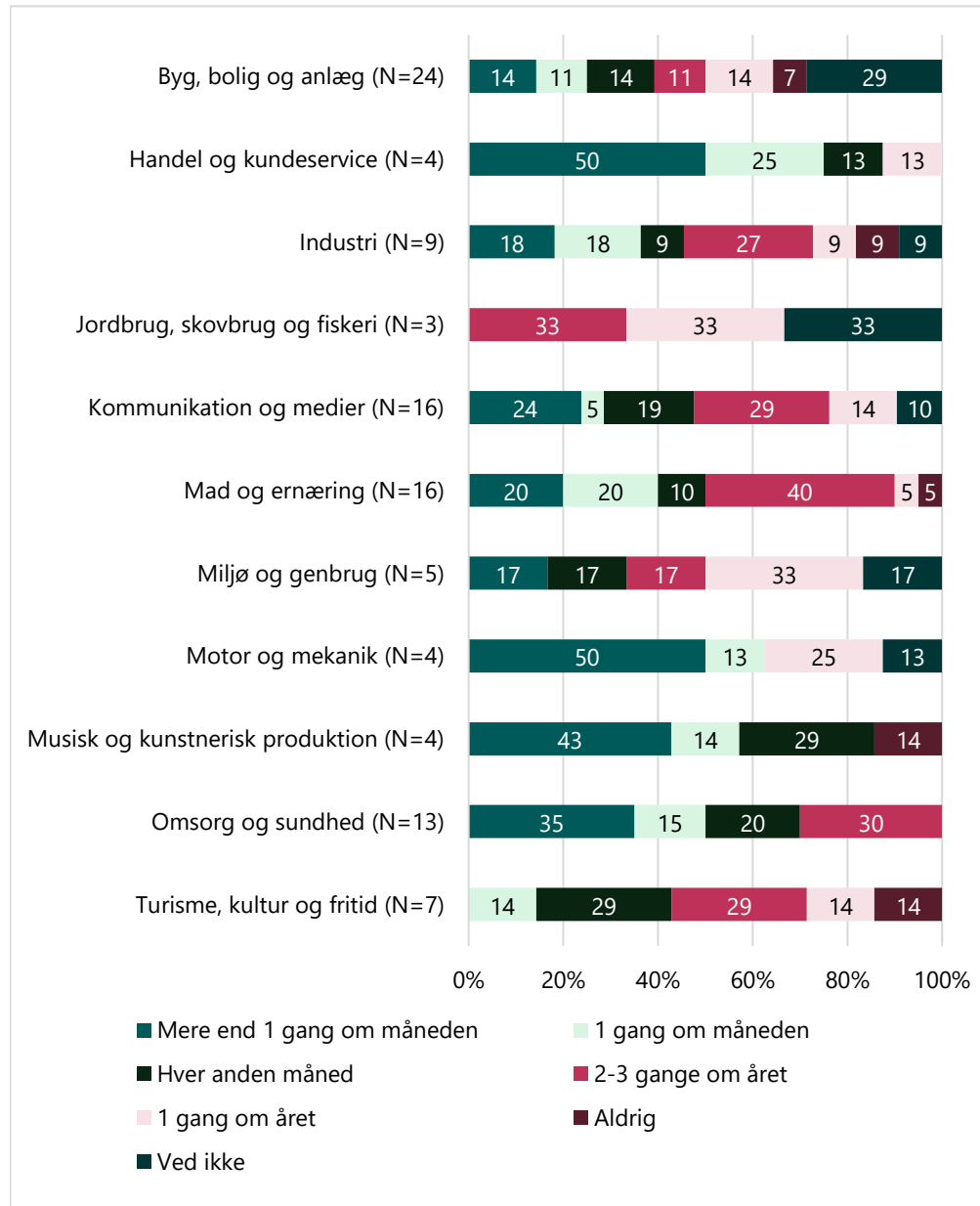
Anm.: N = 495. N angiver antallet af svar på spørgsmålet og ikke antallet af respondenter. Det skyldes, at respondenter har fået spørgsmålet i forhold til hver af de fag/faglige temaer, de underviser i. Respondenter kan således indgå flere gange i opgørelsen. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.10: Hvor ofte anvender du læreplanen, når du planlægger undervisningen?

Anm.: N = 149. Respondenter er blevet spurgt for hvert fag, de underviser i. Respondenter kan således indgå flere gange i opgørelsen. Svarkategorier med færre end 3 besvarelser er udeladt fra figuren. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

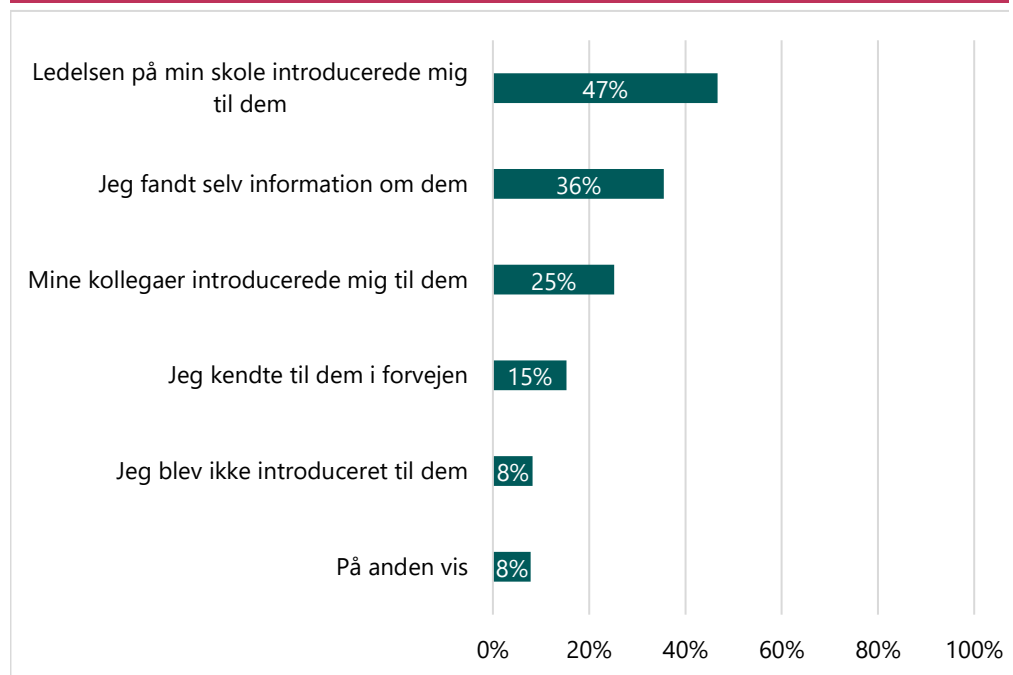
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.11: Hvor ofte anvender du fagbilaget, når du planlægger undervisningen?

Anm.: N = 139. Respondenter er blevet spurgt for hvert fag, de underviser i. Respondenter kan således indgå flere gange i opgørelsen. Svarkategorier med færre end 3 besvarelser er udeladt fra figuren. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

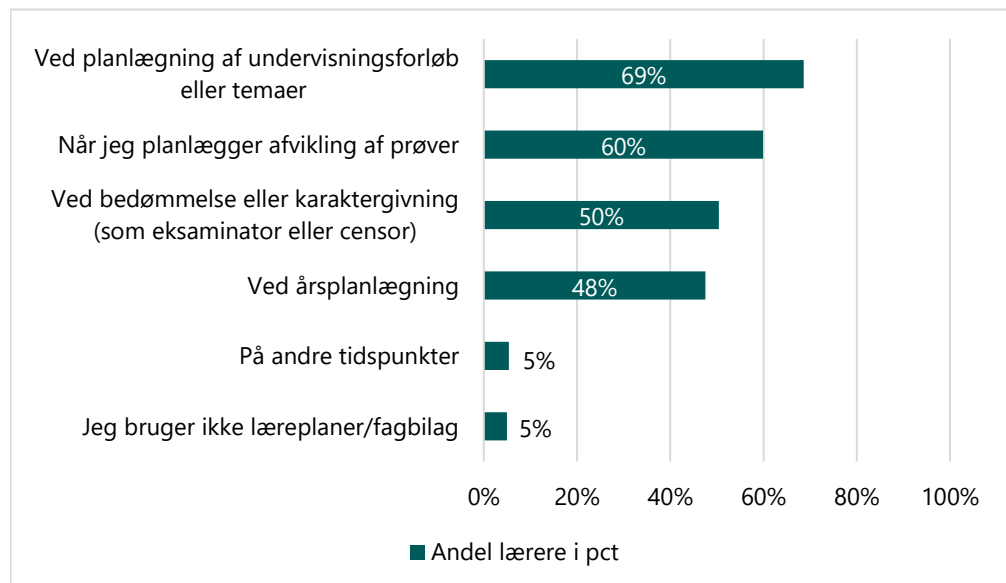
Figur B.12: Hvordan blev du introduceret til læreplaner/fagbilag, da du startede som lærer i FGU? Sæt gerne flere krydser (procent)

Anm.: N = 242. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 242 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

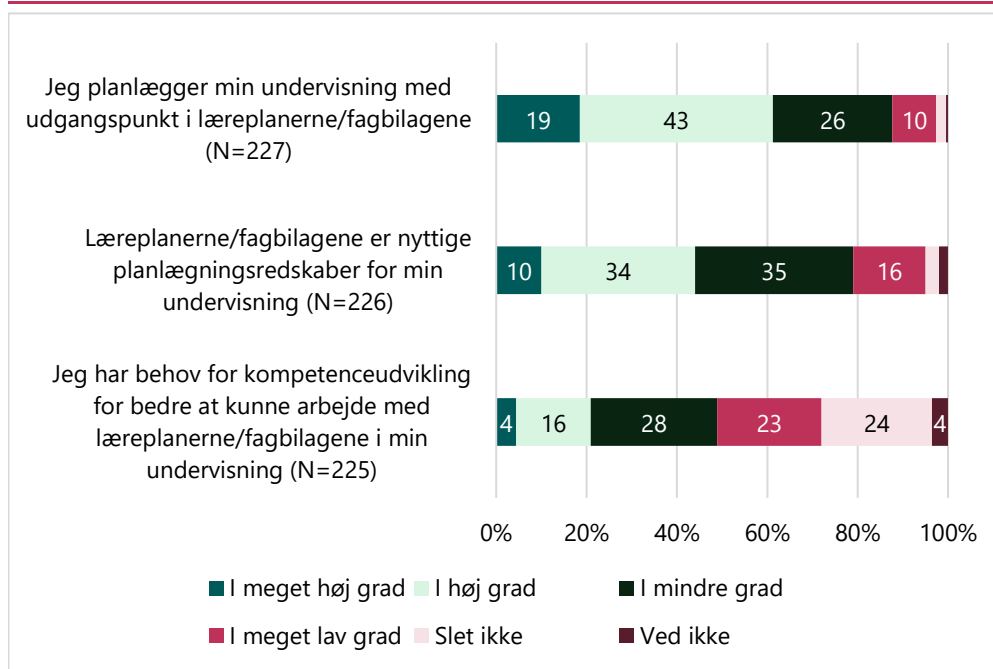
Figur B.13: I hvilke situationer bruger du læreplanerne/fagbilagene? Sæt gerne flere krydser (procent)

Anm.: N = 242. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 242 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Figur B.13: I hvilke situationer bruger du læreplanerne/fagbilagene? Sæt gerne flere krydser (procent)

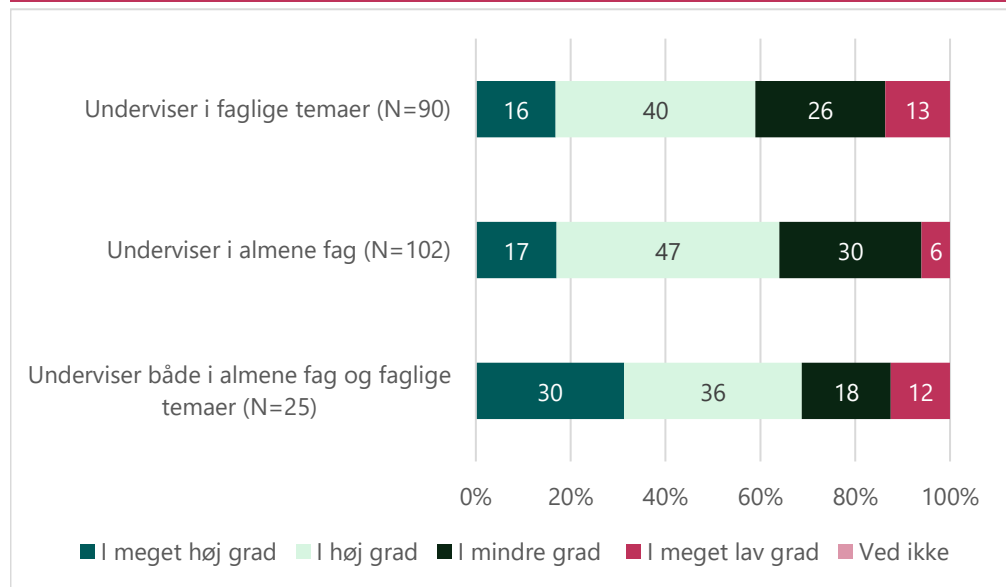
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.14: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn? (procent)

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

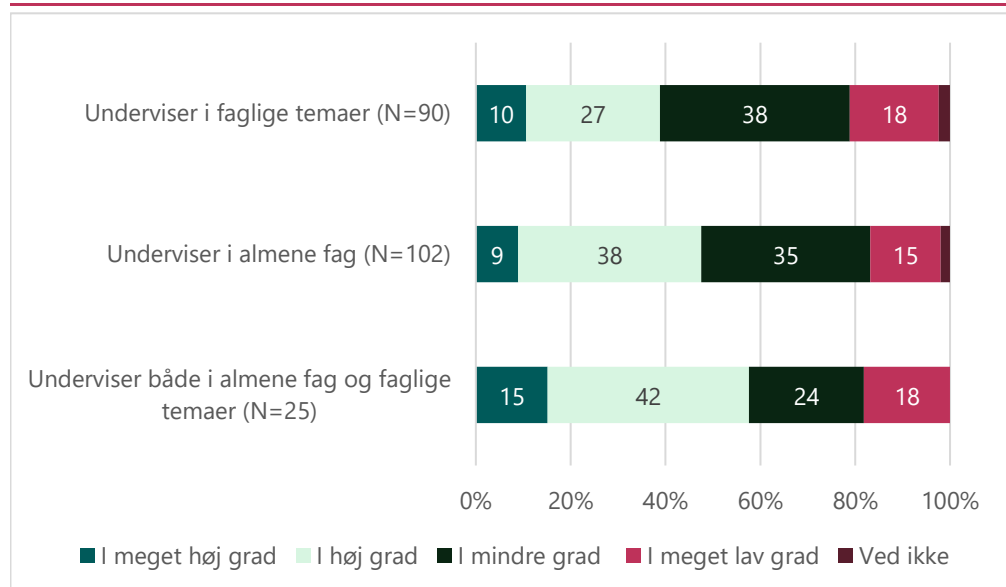
Figur B.15: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn: Jeg planlægger min undervisning med udgangspunkt i læreplanerne/fagbilagene? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

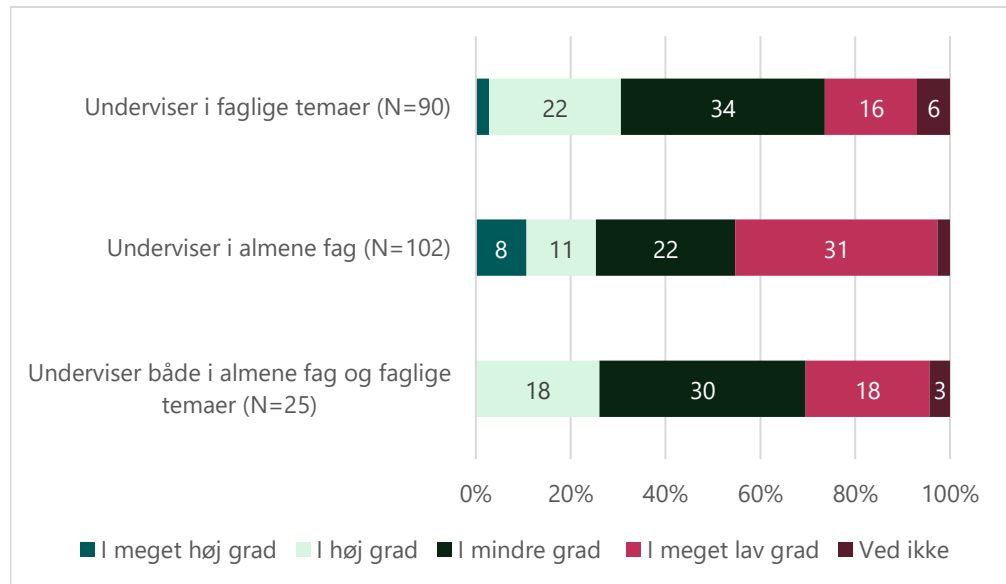
Figur B.16: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn: Læreplanerne/fagbilagene er nyttige planlægningsredskaber for min undervisning? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

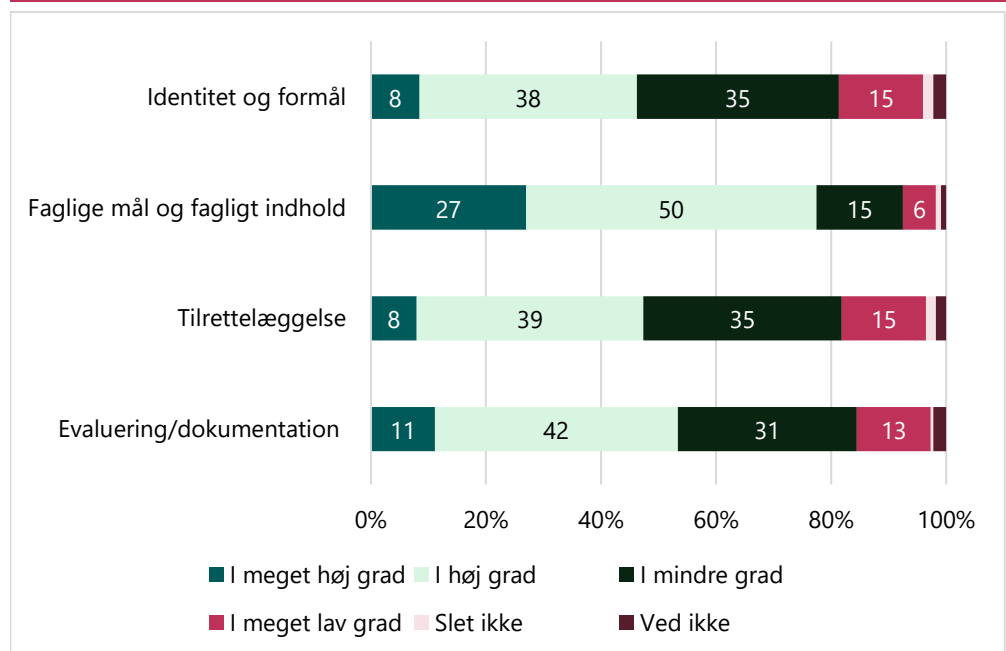
Figur B.17: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn: Jeg har behov for kompetenceudvikling for bedre at kunne arbejde med læreplanerne/fagbilagene i min undervisning? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

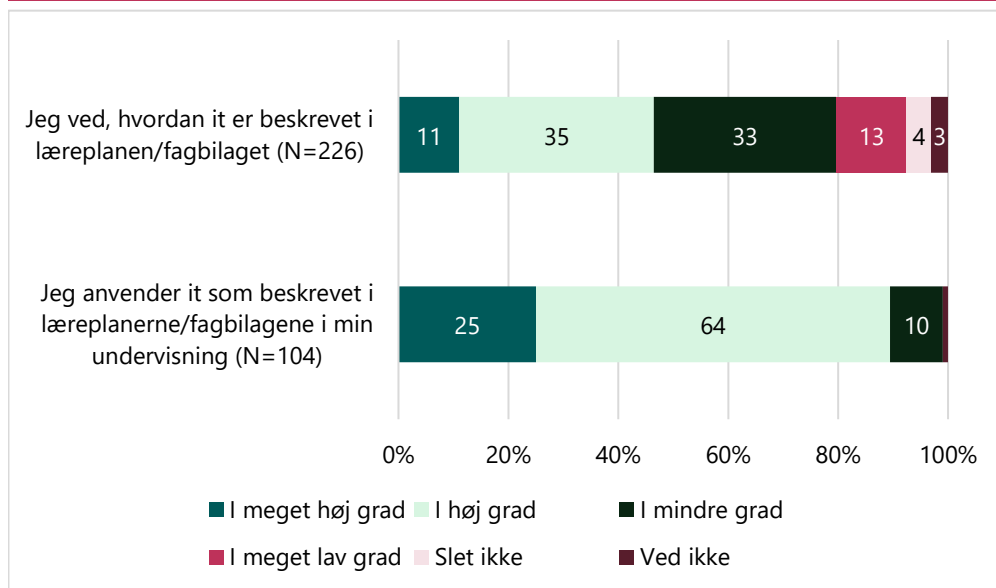
Figur B.18: I hvilken grad tager du højde for disse afsnit i læreplanerne/fagbilagene, når du planlægger din undervisning? (procent)

Anm.: N = 226. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

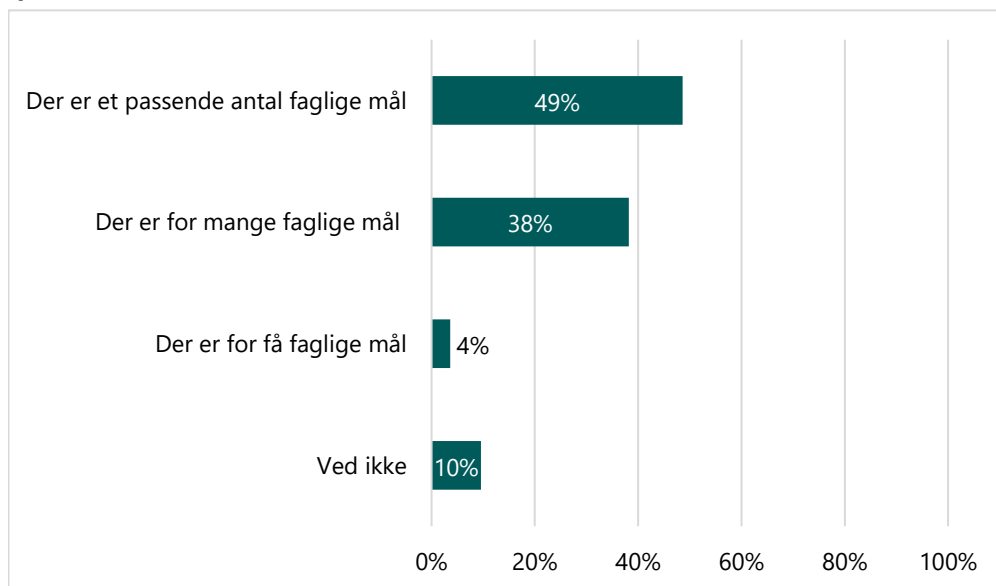
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.19: I hvilken grad er du enig i udsagnet? (procent)

Anm.: N fremgår af parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

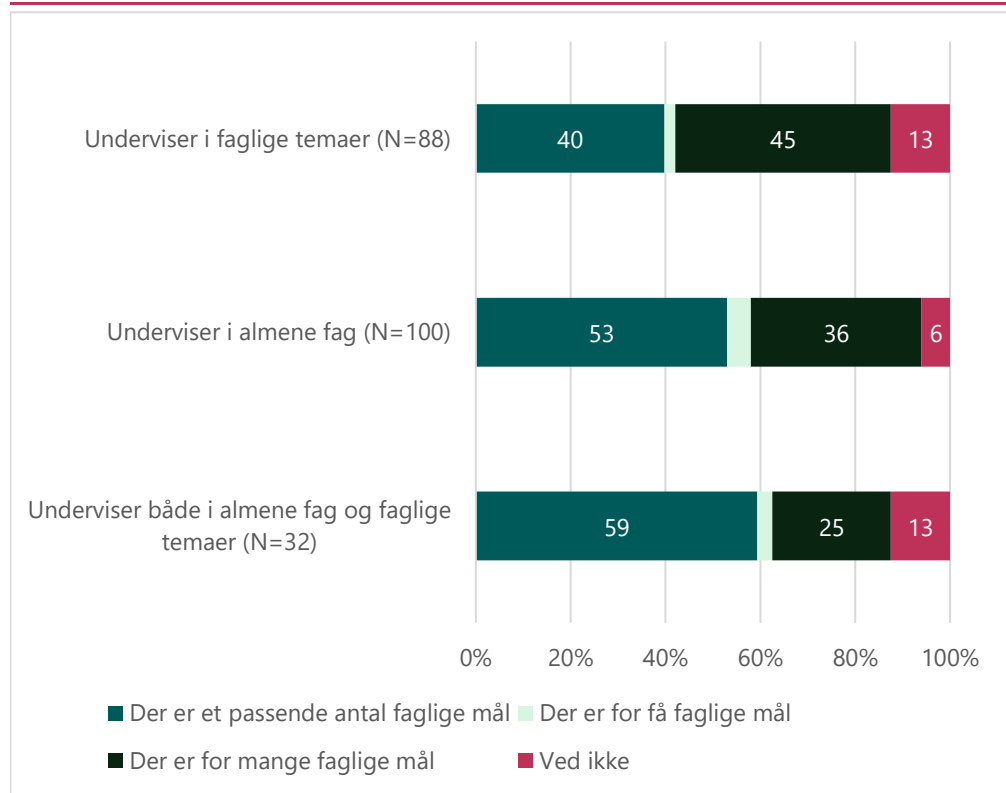
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.20: Hvad synes du om antallet af faglige mål i læreplanerne/fagbilagene? (procent)

Anm.: N = 220. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

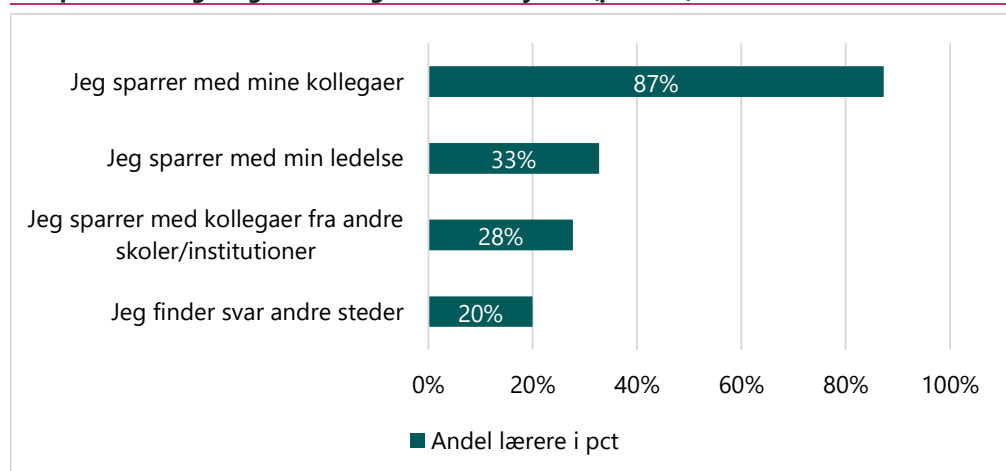
Figur B.21: Hvad synes du om antallet af faglige mål i læreplanerne/fagbilagene? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

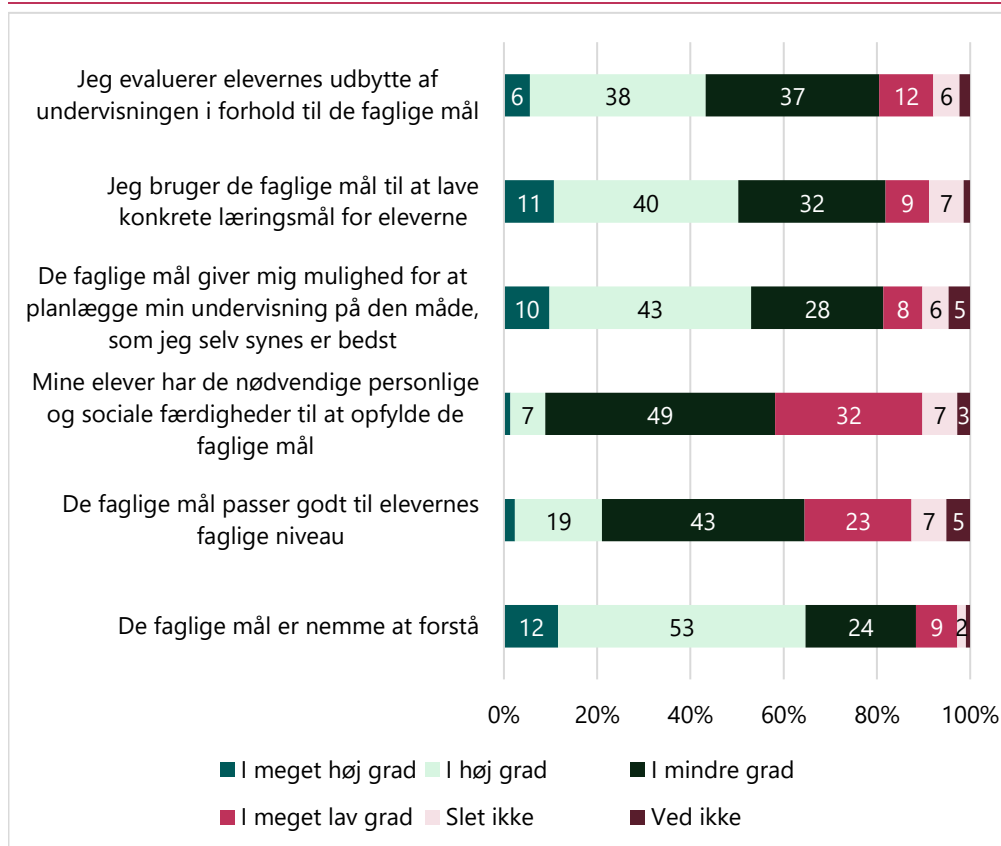
Figur B.22: Hvordan får du hjælp, hvis du har spørgsmål til indholdet i læreplanerne/fagbilagene? Sæt gerne flere krydser (procent)

Anm.: N = 220. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 220 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

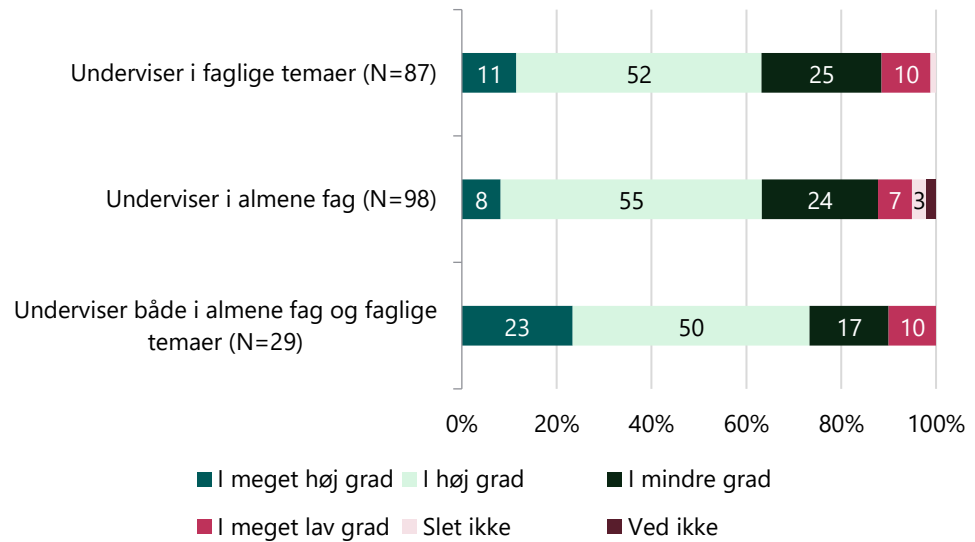
Figur B.23: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål? (procent)

Anm.: N = 215. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

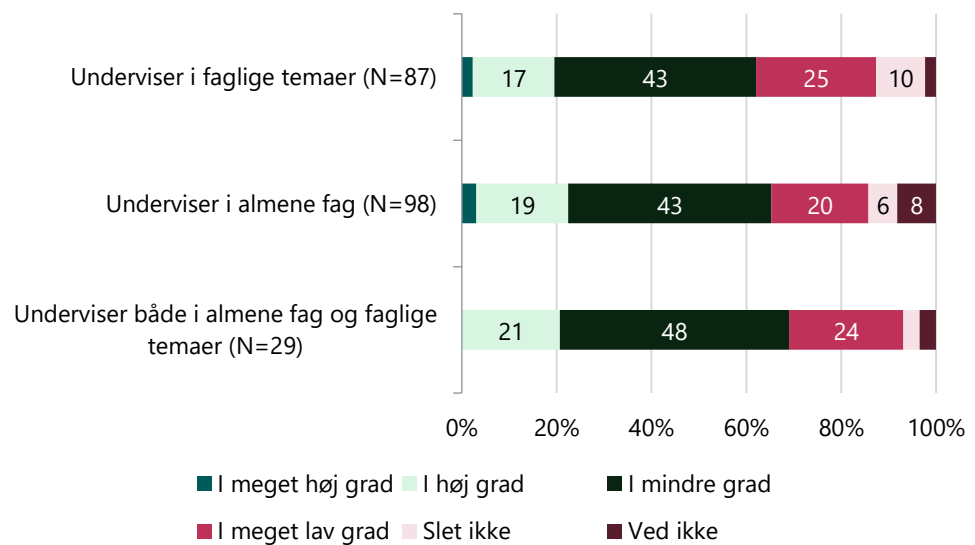
Figur B.24: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: De faglige mål er nemme at forstå? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

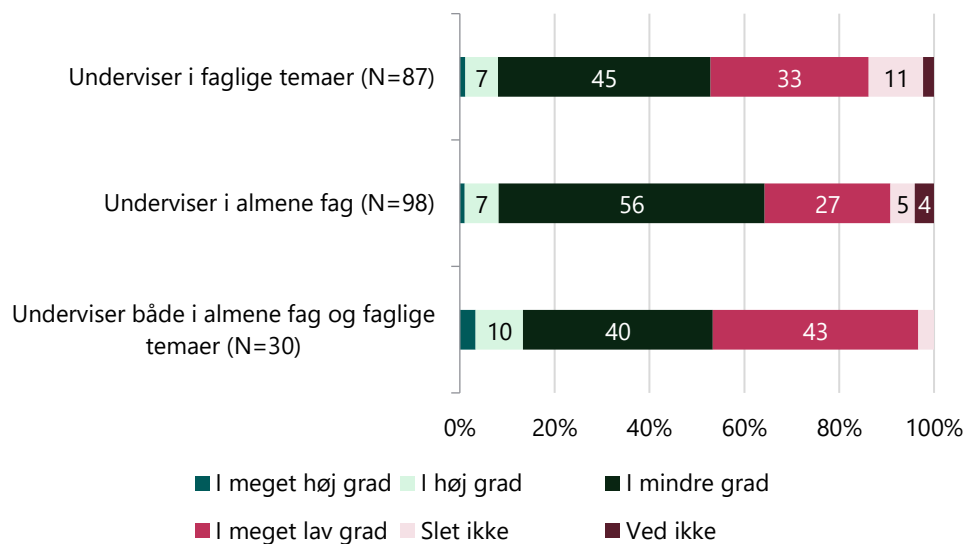
Figur B.25: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: De faglige mål passer til elevernes faglige niveau? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

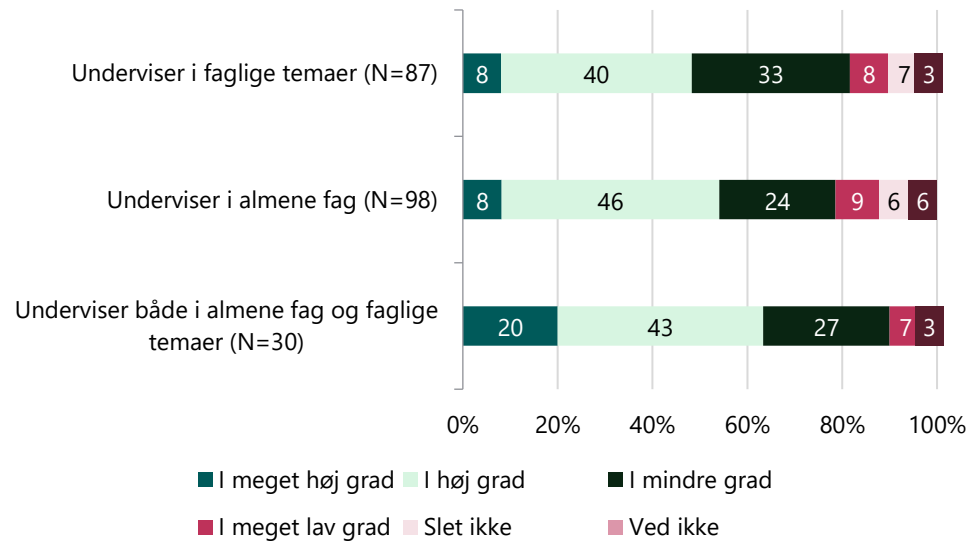
Figur B.26: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: Mine elever har de nødvendige personlige og sociale færdigheder til at opfylde de faglige mål? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

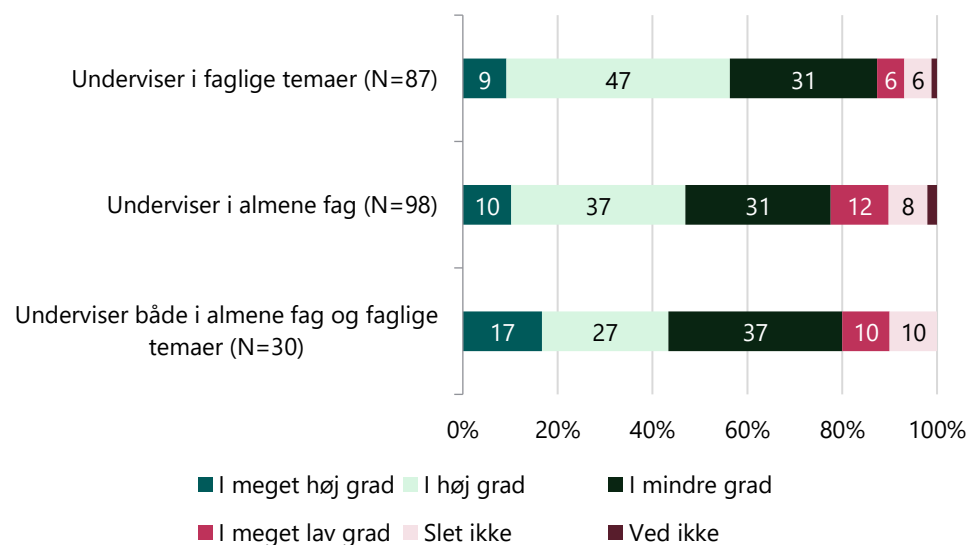
Figur B.27: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: De faglige mål giver mig mulighed for at planlægge min undervisning på den måde, som jeg selv synes er bedst? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

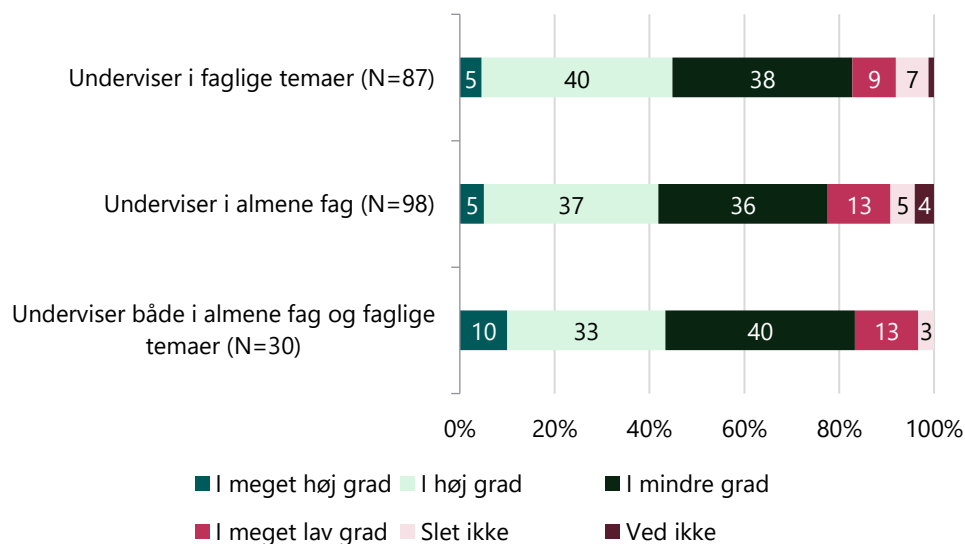
Figur B.28: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: Jeg bruger de faglige mål til at lave konkrete læringsmål for eleverne? (procent)

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.29: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om de faglige mål: Jeg evaluerer elevernes udbytte af undervisningen i forhold til de faglige mål? (procent)

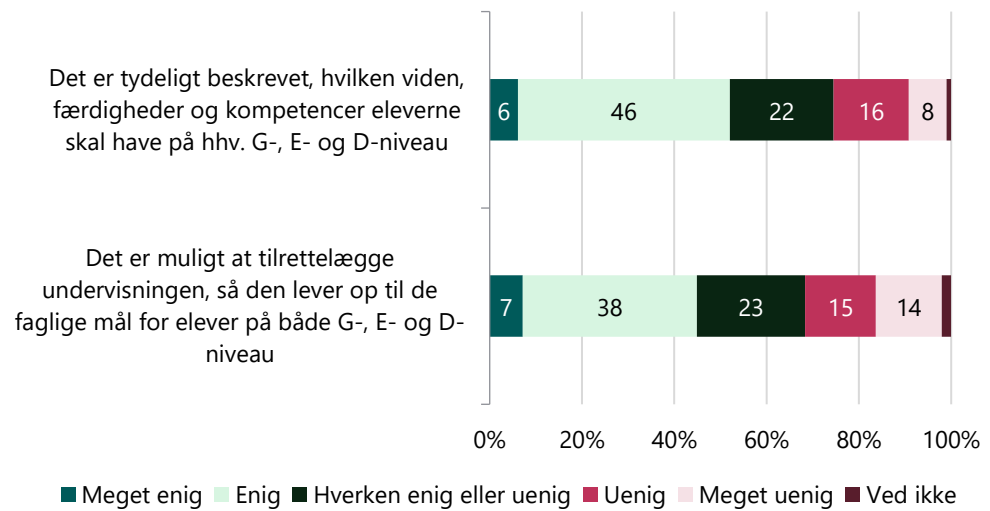

Anm.: N fremgår i parenteser. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

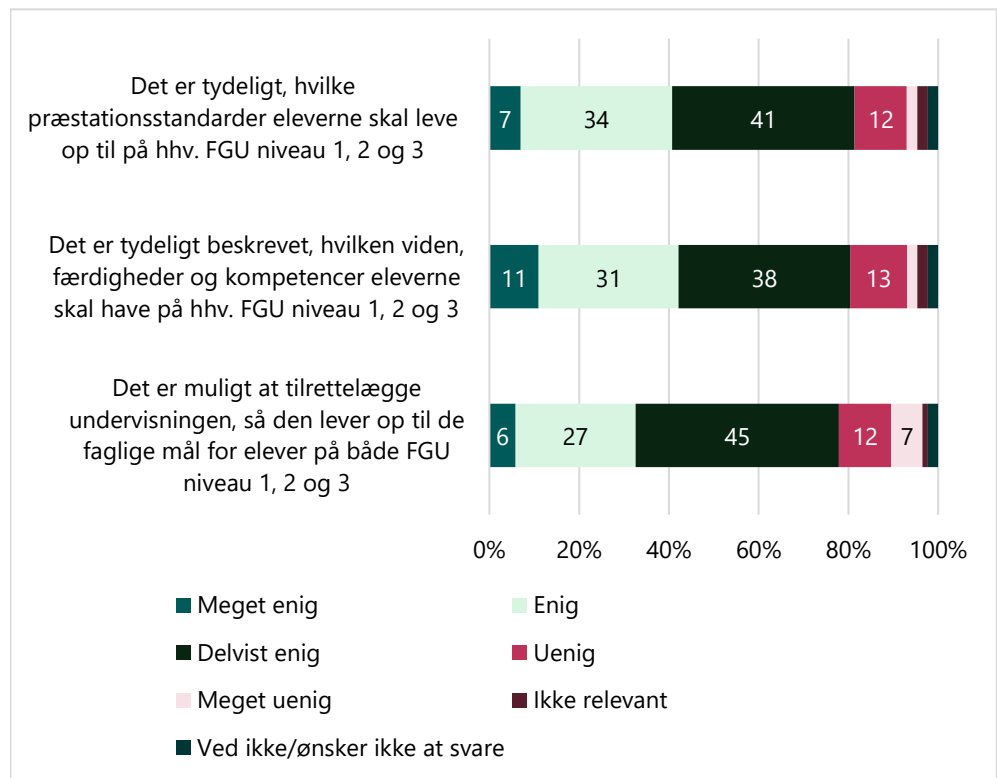
De tre følgende figurer er opdelt, så de viser besvarelser for hhv. lærere i almene fag, lærere i faglige temaer og lærere i både almene fag og faglige temaer. Det skyldes, at læreplanerne beskriver faglige mål for G-, E- og D-niveau, mens fagbilagene beskriver mål for FGU niveau 1, 3 og 3. Dertil er der kun præstationsstandarder i de faglige temaer, hvorfor det kun er lærere i faglige temaer, der har modtaget et spørgsmål om disse.

Figur B.30: Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om læreplanerne? Lærere i almene fag (procent)

Anm.: N = 98. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

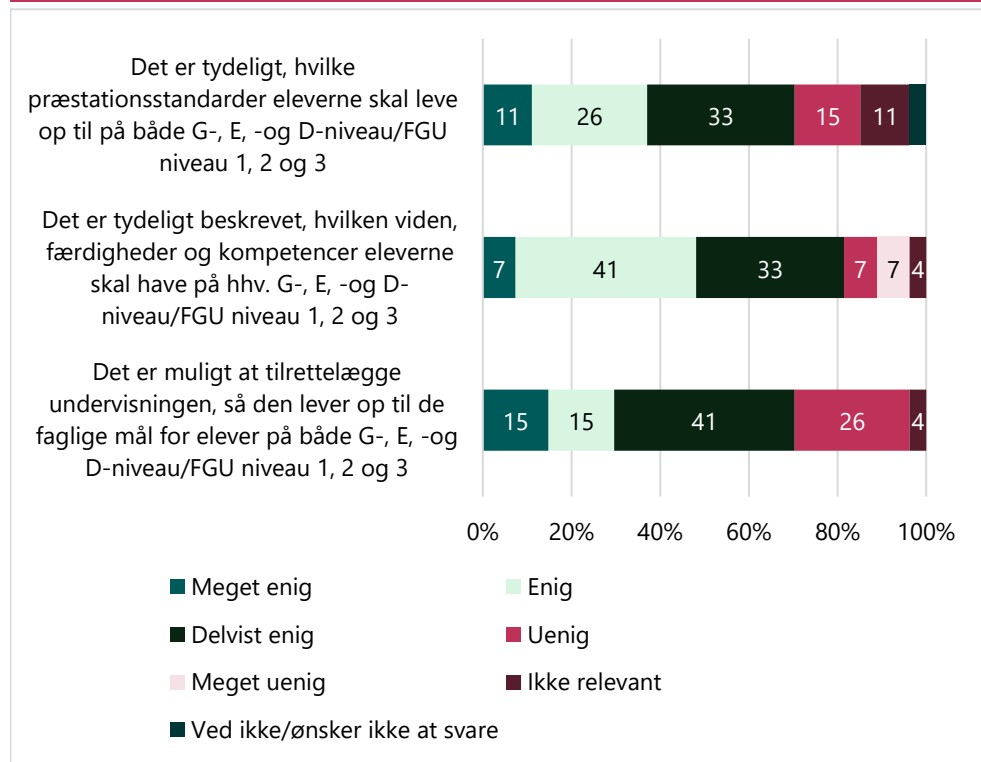
Figur B.31: Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om fagbilagene? Lærere i faglige temaer (procent)

Anm.: N = 86. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.32: Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om læreplanerne og fagbilagene? Lærere i både almene fag og faglige temaer (procent)

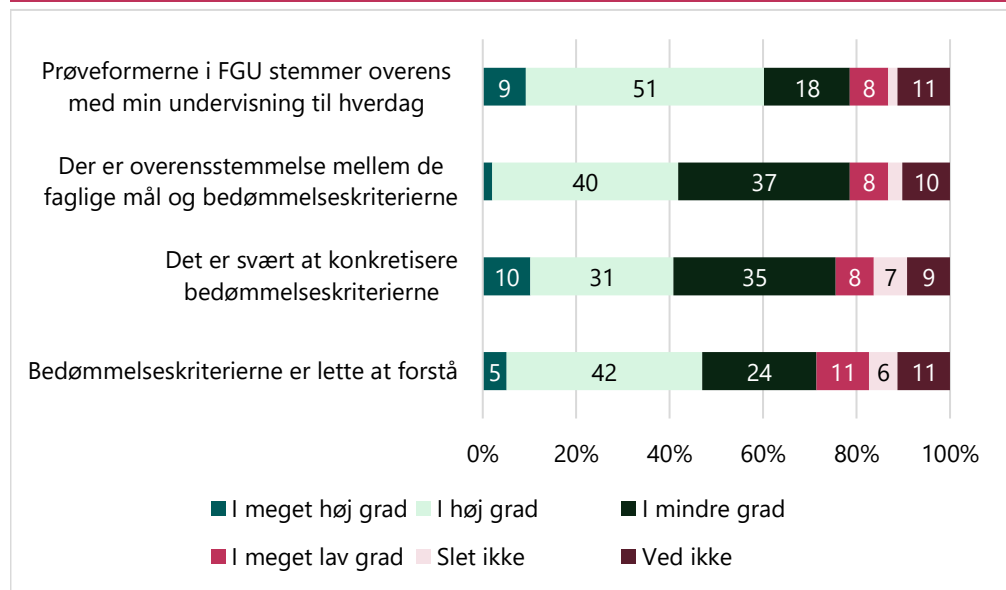

Anm.: N = 27. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

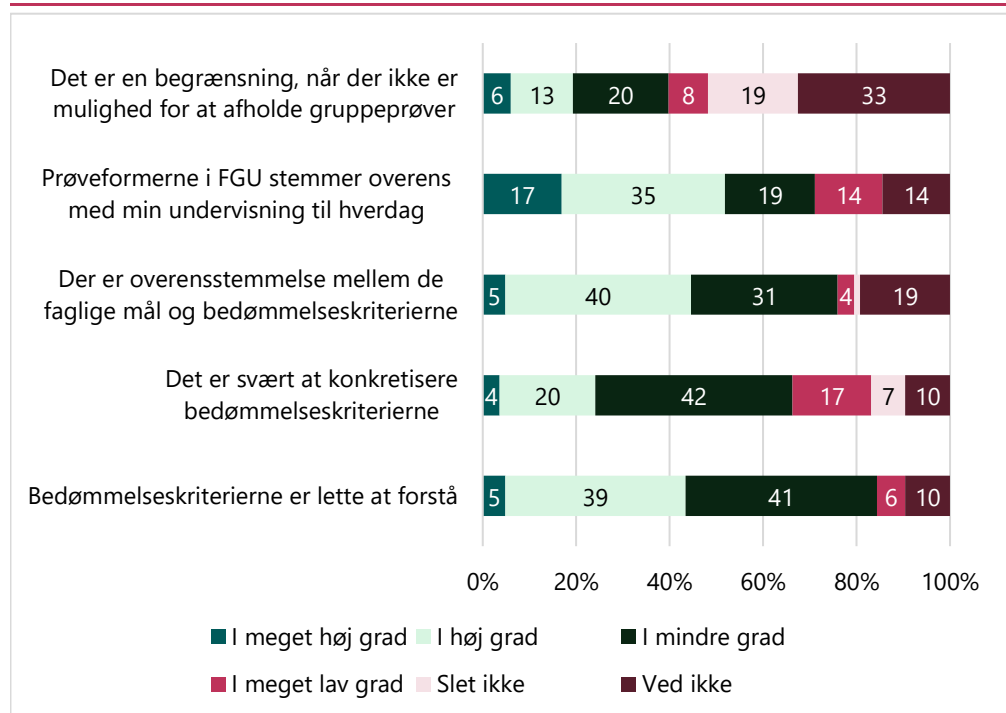
Prøver og bedømmelseskriterier

De tre følgende figurerer opdelt, så de viser besvarelser for hhv. lærere i almene fag, lærere i faglige temaer og lærere i både almene fag og faglige temaer. Det skyldes, at det udelukkende er undervisere i faglige temaer, der har modtaget spørgsmålet "Det er en begrænsning, når der ikke er mulighed for at afholde gruppeprøver".

Figur B.33: I hvilken grad er du enig i disse udsagn? Lærere i almene fag (procent)

Anm.: N = 98. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

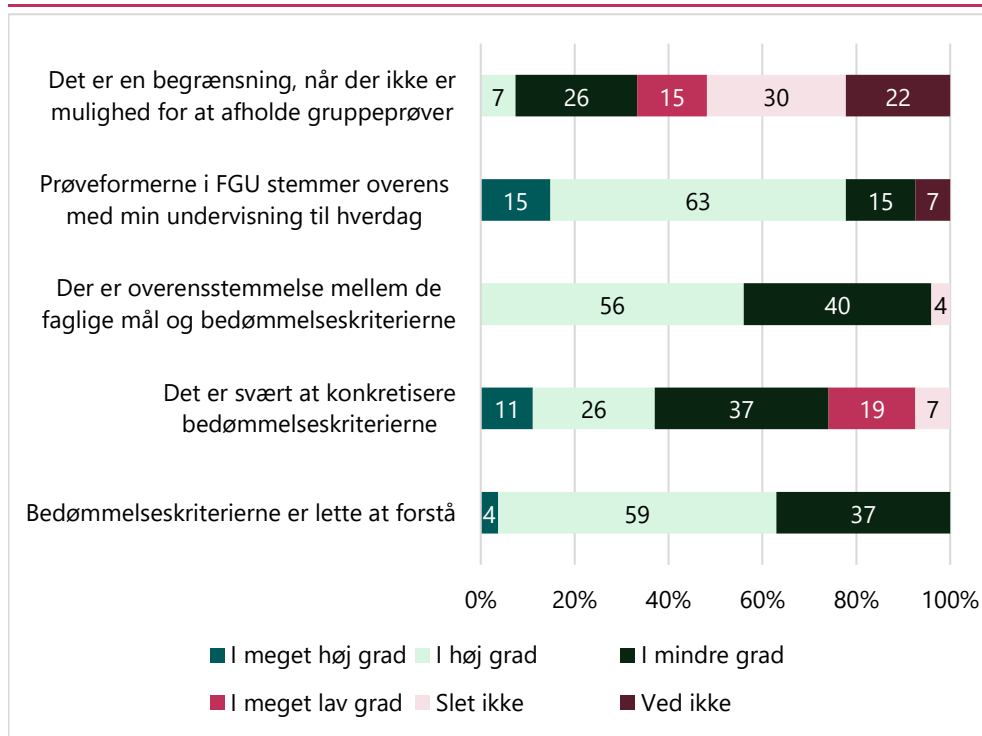
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.34: I hvilken grad er du enig i disse udsagn? Lærere i faglige temaer (procent)

Anm.: N = 83. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.35: I hvilken grad er du enig i disse udsagn? Lærere i både almene fag og faglige temaer (procent)

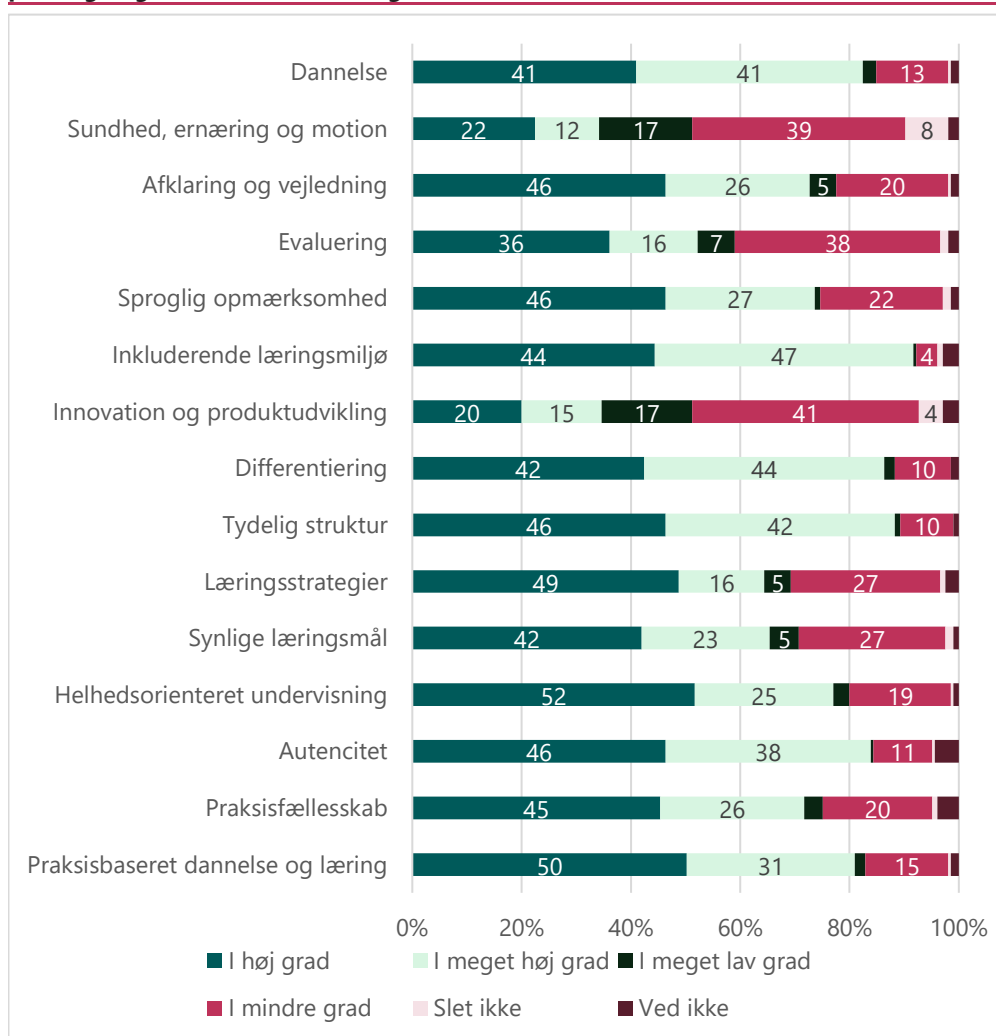

Anm.: N = 27. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Didaktiske principper

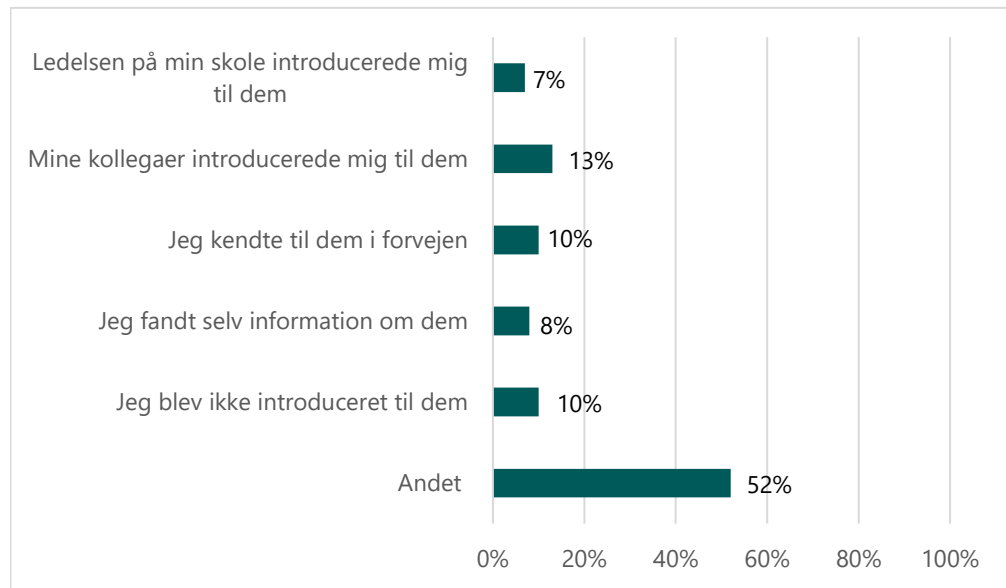
Figur B.36: I hvilken grad har du fokus på hvert af de didaktiske principper i planlægningen af din undervisning?

Anm.: N = 205. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

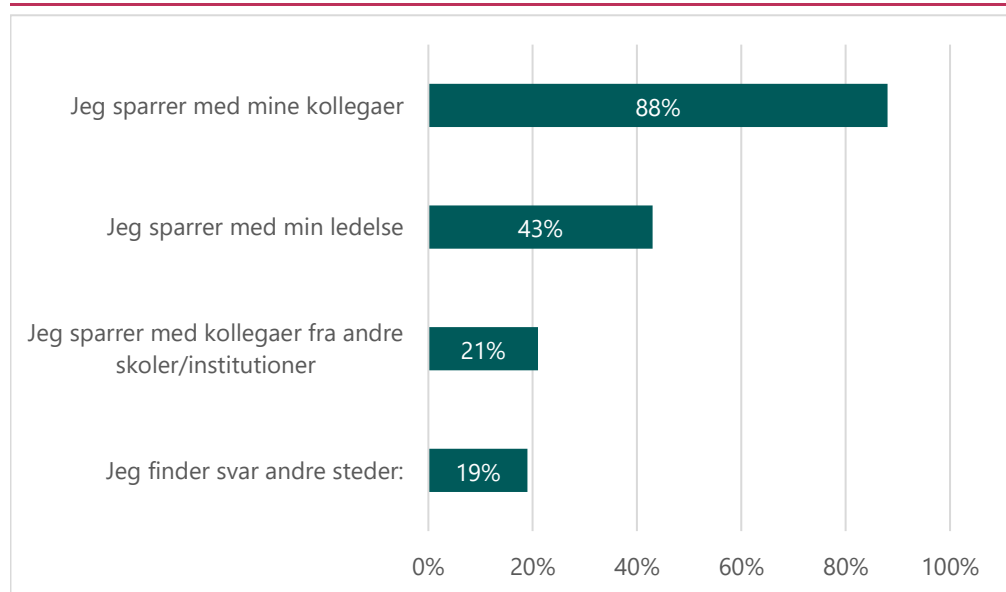
Figur B.37: Hvordan blev du introduceret til de didaktiske principper, da du startede som lærer i FGU? (procent)

Anm.: N = 204. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 204 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

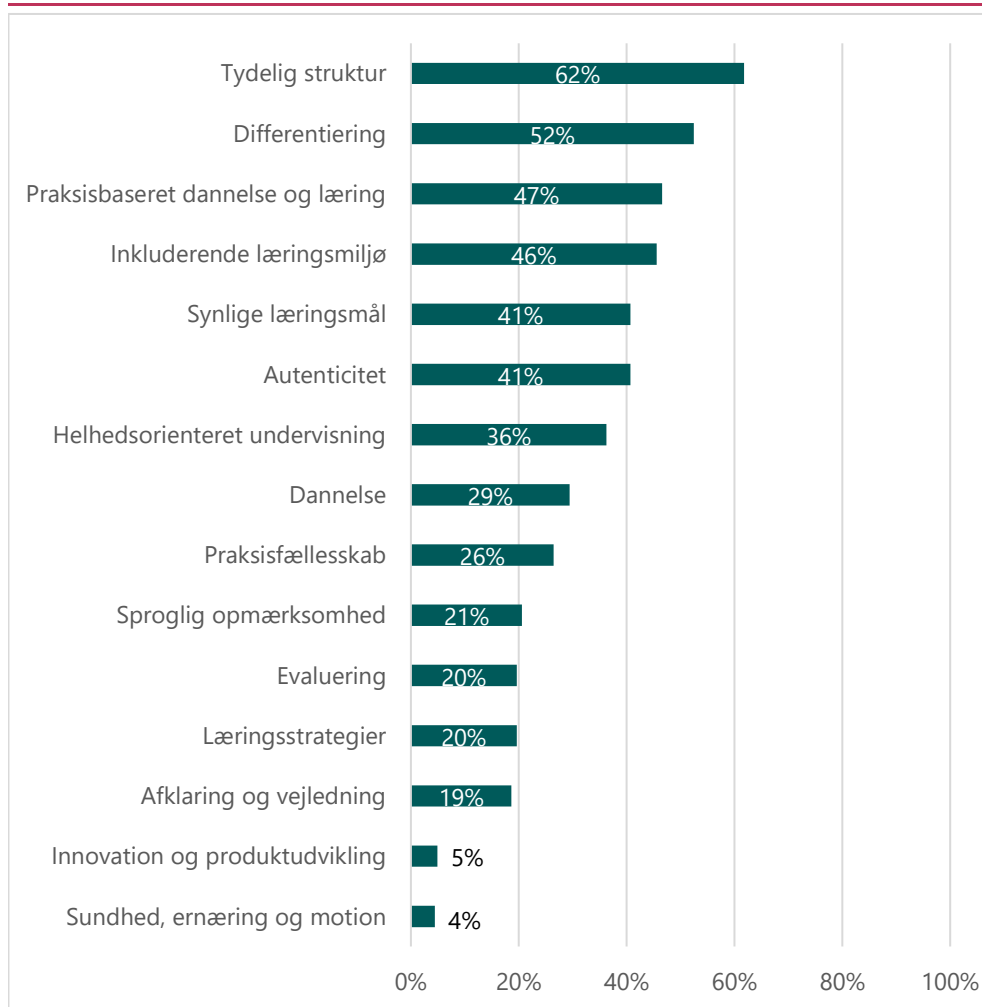
Figur B.38: Hvordan får du hjælp, hvis du har spørgsmål til de didaktiske principper? Sæt gerne flere krydser (procent)

Anm.: N = 204. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 204 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

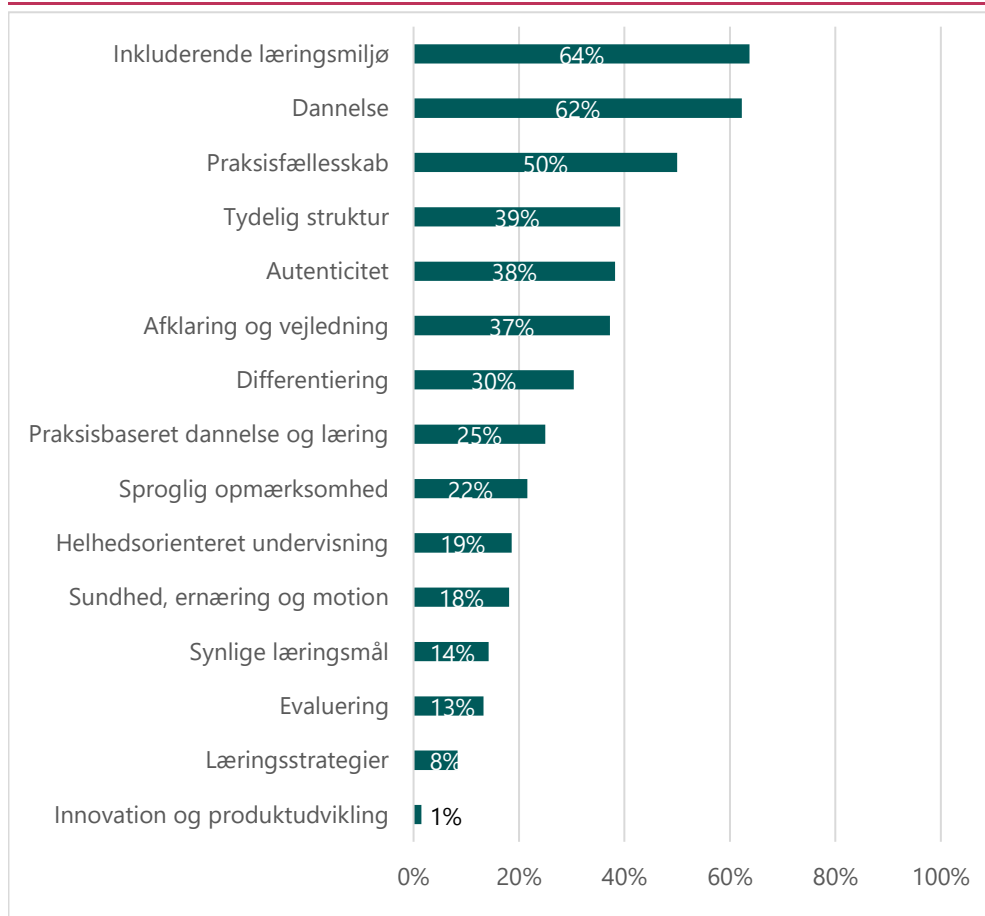
Figur B.39: Hvilke didaktiske principper synes du er vigtigst i forhold til at sikre elevernes faglige udbytte af FGU? Vælg max 5 (procent)

Anm.: N = 204. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 204 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

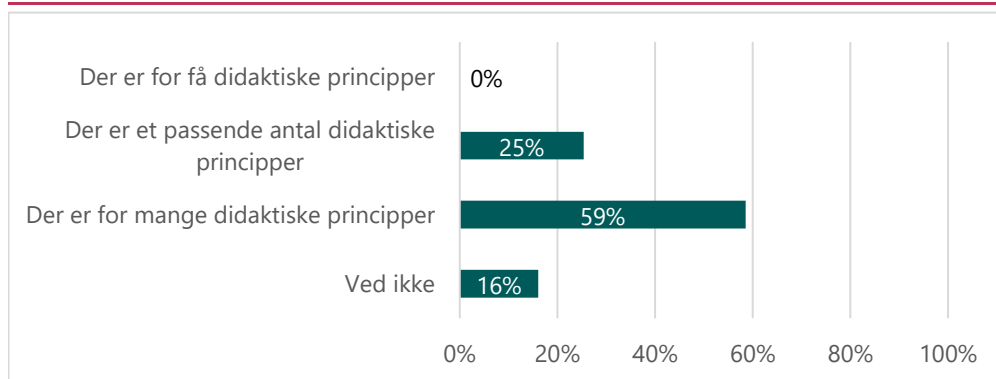
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.40: Hvilke didaktiske principper synes du er vigtigst i forhold til at sikre elevernes personlige og sociale udbytte af FGU? Vælg max 5 (procent)

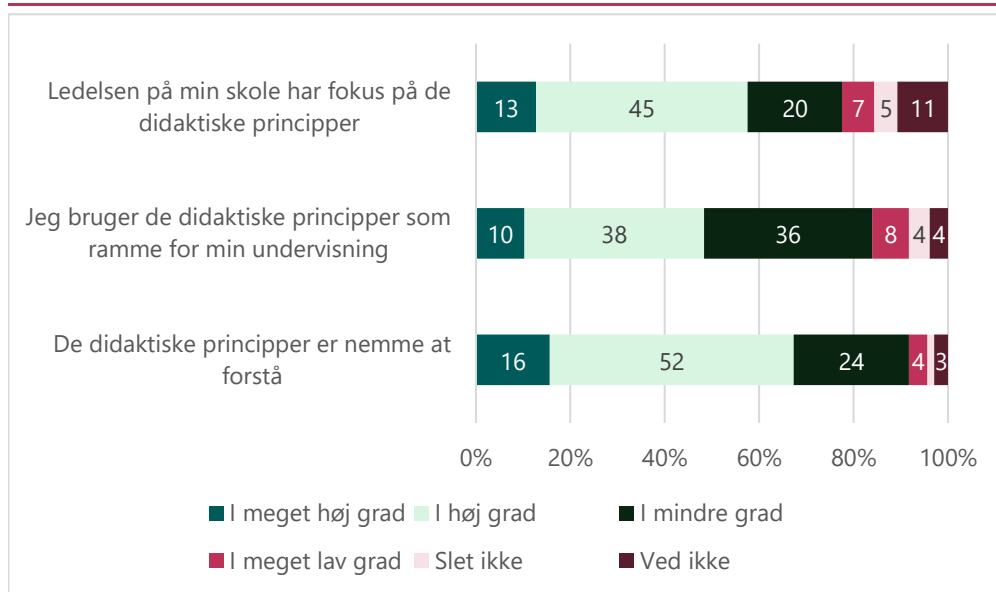
Anm.: N = 204. Respondenter har mulighed for at afkrydse flere svarmuligheder. Procenterne angiver hvor mange procent af de 204 respondenter, der har valgt den specifikke svarmulighed.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.41: Hvad synes du om antallet af didaktiske principper? (procent)

Anm.: N = 205. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

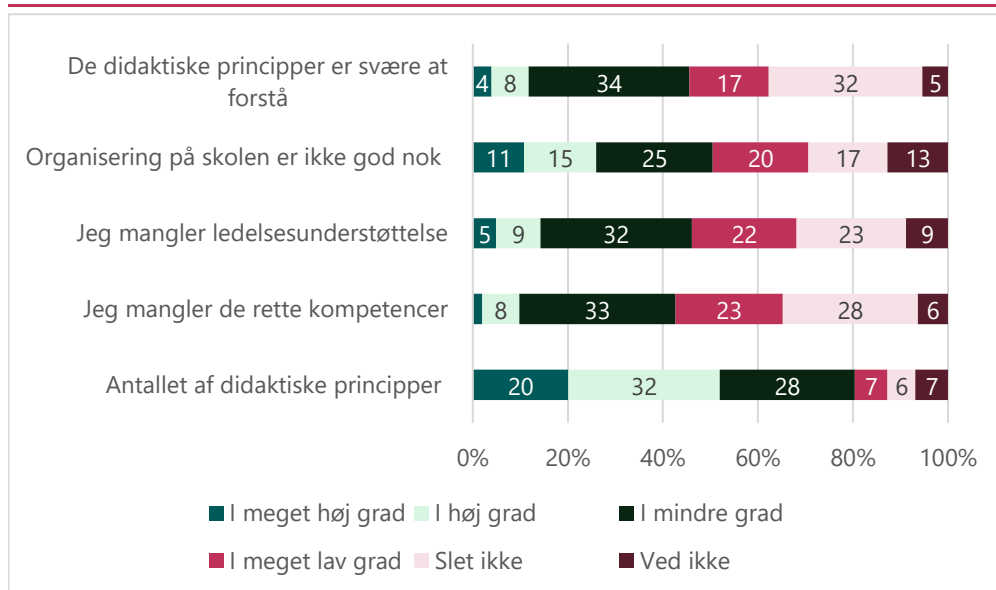
Figur B.42: I hvilken grad er du enig i følgende udsagn? (procent)

Anm.: N = 205. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

Figur B.43: I hvilken grad oplever du, at følgende er udfordring, når du skal anvende de didaktiske principper til planlægning af din undervisning? (procent)

Anm.: N = 204. Hvis procentsatserne ikke summerer til 100, skyldes det afrunding.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere i FGU, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet 2024.

